

EUROJUST

Sprawozdanie roczne 2013

Eurojust – Sprawozdanie roczne 2013

Sprawozdanie Eurojust za rok 2013 zostało przetłumaczone z oryginału w języku angielskim na język polski przez Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej.

Misją Eurojustu jest wspieranie i wzmacnianie koordynacji oraz współpracy pomiędzy władzami krajowymi w walce z poważną przestępczością transgraniczną w Unii Europejskiej

Spis treści

Uwaga na temat decyzji ustanawiającej Eurojust	5
Akronimy i skróty	5
Wstęp	7
Streszczenie.....	8
2013 W SKRÓCIE	10
1. O EUROJUSTIE	12
1.1. Misja, wizja, zasady	13
1.2. Biura krajowe, kolegium, prokuratorzy łącznikowi z państw trzecich	13
1.2.1. Skład	13
1.2.2. Kompetencje, zadania i uprawnienia	13
1.2.3. Zarządzanie i metody pracy.....	14
1.2.4. Szkolenia.....	15
1.2.5. Krajowy system koordynacji i fiches suédoises	15
1.3. Administracja Eurojustu	15
1.4. Eurojust i sieci organów wymiaru sprawiedliwości	17
1.4.1. Europejska Sieć Sądowa	17
1.4.2. Sieć wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych (JIT)	18
1.4.3. Sieć ds. ludobójstwa.....	18
1.4.4. Forum Konsultacyjne	19
2. JAK PRACUJE EUROJUST	20
2.1. Spotkania koordynacyjne Eurojustu.....	21
2.2. Centra koordynacji Eurojustu.....	23
2.3. Wymiana informacji i baza prowadzonych postępowań (CMS)	24
2.3.1. Rozwój CMS	24
2.3.2. Inteligentny formularz PDF do celów art. 13	24
2.3.3. Związki pomiędzy ENCS i CMS	25
2.4. Eurojust i wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze	25
2.4.1. Sprawy prowadzone przez Eurojust	25
2.4.2. Coroczne spotkania ekspertów JIT	27
2.4.3. Finansowanie/pomoc finansowa dla JIT	27
3. DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA EUROJUSTU	28
3.1. Sprawy prowadzone przez Eurojust w priorytetowych obszarach przestępczości.....	29
3.1.1. Handel narkotykami	29
3.1.2. Nielegalna imigracja	30

3.1.3.	Handel ludźmi	31
3.1.4.	Oszustwa finansowe	32
3.1.5.	Korupcja	33
3.1.6.	Cyberprzestępczość	33
3.1.7.	Pranie pieniędzy	35
3.1.8.	Terroryzm	36
3.1.9.	(Mobilne) zorganizowane grupy przestępcze	37
3.2.	Pomoc Eurojustu w innych obszarach działalności przestępczej	39
3.2.1.	Przestępstwa na szkodę interesów finansowych UE (PIF)	39
3.2.2.	Przestępstwa przeciwko środowisku	40
3.2.3.	Piractwo morskie.....	41
3.2.4.	Punkt kontaktowy programu ochrony dzieci przy Eurojuście	41
3.3.	Relacje Eurojustu	42
3.3.1.	Relacje z państwami trzecimi i organizacjami spoza Unii Europejskiej	42
3.3.2.	Współpraca z Europol i OLAF-em	43
3.4.	Wyzwania i dobre praktyki w zakresie prowadzonych spraw	44
4.	PRIORYTET ROKU: OCENA ZESPOŁÓW JIT	46
	TEMAT: ZMIANY PRAWNE	50
	ZAŁĄCZNIK 1: PUBLICZNY DOSTĘP DO DOKUMENTÓW	54
	ZAŁĄCZNIK 2: KONKLUZJE RADY	55
	ZAŁĄCZNIK 3: STATYSTYKA SPRAW PROWADZONYCH PRZEZ EUROJUST	56
Wykres 1	- Sprawy prowadzone w latach 2009–2013.....	56
Wykres 2	- Sprawy dwu- i wielostronne w latach 2009–2013	56
Wykres 3	- Sprawy dwu- i wielostronne wszczęte przez państwa członkowskie	57
Wykres 4	- Państwa członkowskie wnioskujące/otrzymujące wniosek	57
Wykres 5	- Sprawy wg prokuratorów łącznikowych 2009-2013	58
Wykres 6	- Priorytetowe rodzaje przestępstw, którymi zajmuje się Eurojust.....	58
Wykres 7	- Państwa trzecie w sprawach prowadzonych przez Eurojust.....	59
Wykres 8	- Zaangażowanie państw spoza UE, partnerów UE & i organizacji międzynarodowych w sprawy prowadzone przez Eurojust	59
Wykres 9	- Główne rodzaje przestępstw z udziałem państw trzecich	60
Wykres 10	- Spotkania koordynacyjne: państwa członkowskie	60
Wykres 11	- Spotkania koordynacyjne: państwa spoza UE, partnerzy UE i organizacje międzynarodowe	61
Wykres 12	- Rodzaje przestępstw omawianych podczas spotkań koordynacyjnych	61
Wykres 13	- Centra koordynacji	62
Wykres 14	- Eurojust i zespoły JIT	62
Wykres 15	- Liczba spraw z art. 13.....	63
Wykres 16	- Wykonywanie ENA: państwa członkowskie wnioskujące/otrzymujące wniosek	63

Uwaga na temat decyzji ustanawiającej Eurojust

Decyzja Rady z dnia 28 lutego 2002 r. ustanawiająca Eurojust w celu zintensyfikowania walki z poważną przestępczością, zmieniona decyzją Rady 2009/426/WSiSW z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wzmocnienia Eurojustu, określana jest w niniejszym sprawoz-

daniu jako „decyzja ustanawiająca Eurojust”. Jednolity tekst decyzji ustanawiającej Eurojust, opracowany przez Sekretariat Generalny Rady Europejskiej wyłącznie w celach informacyjnych, znaleźć można na naszej stronie internetowej pod adresem www.eurojust.europa.eu.

Akronimy i skróty

CMS	Baza prowadzonych postępowań (Case Management System)
ENA	Europejski nakaz aresztowania
EC3	Europejskie Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością (European Cybercrime Centre)
EJN	Europejska Sieć Sądowa (European Judicial Network)
ENCS	Krajowy system koordynacji Eurojustu (Eurojust National Coordination System)
EMPACT	Europejska multidyscyplinarna platforma przeciwko zagrożeniom przestępcstwami (European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats)
EPPO	Prokuratura Europejska (European Public Prosecutor's Office)
JIT	Wspólny zespół dochodzeniowo-śledczy (Joint Investigation Team)
JSB	Wspólny organ nadzoru Eurojustu (Joint Supervisory Body)
MASP	Wieloletni plan strategiczny (Multi-Annual Strategic Plan)
MLA	Wzajemna pomoc prawa (Mutual Legal Assistance)
MOCG	(Mobilna) zorganizowana grupa przestępcza (Mobile organised crime group)
MoU	Protokół ustaleń (Memorandum of Understanding)
MPJM	Monitor Sądowy Piractwa Morskiego (Maritime Piracy Judicial Monitor)
MTIC	Oszustwo karuzelowe (Missing Trader Intra-Community)
OAP	Plan działań operacyjnych (Operational Action Plan)
OCC	Dyżurna jednostka koordynacyjna (On-Call Coordination)
OCG	Zorganizowana grupa przestępcza (Organised Crime Group)
OLAF	Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (European Anti-Fraud Office)
PIF	Ochrona interesów finansowych Unii Europejskiej (Protection of the financial interests of the European Union)
SOCTA	Raport o zagrożeniu poważną przestępczością zorganizowaną (Serious Organised Crime Threat Assessment)
TCM	Monitor wyroków za przestępstwa związane z terroryzmem (Terrorism Convictions Monitor)
TE-SAT	Raport o zagrożeniu terroryzmem w Unii Europejskiej (Terrorism Situation and Trend Report)
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
THB	Handel ludźmi (Trafficking in human beings)

Dążymy do osiągnięcia najlepszych wyników operacyjnych poprzez świadczenie wysokiej jakości usług odpowiadających potrzebom interesariuszy

Wstęp

Z przyjemnością przedstawiam dwunaste sprawozdanie roczne, które daje wgląd w funkcjonowanie Eurojustu, prowadzone przez nas sprawy i działania strategiczne w 2013 r. Eurojust uznawany jest za wiodącą organizację wspierającą państwa członkowskie Unii Europejskiej w walce z poważną przestępczością transgraniczną. Nasze doświadczenie zdobyte na przestrzeni jedenastu lat działalności stanowi wartość dodaną dla krajowych prokuratur i organów ścigania w zakresie rozpatrywania międzynarodowych wniosków o wzajemną pomoc prawną, stosowania instrumentów wzajemnego uznawania i koordynacji spraw karnych. Liczba spraw, w których państwa członkowskie zwróciły się do nas o pomoc, wzrosła o 2,8% – z 1533 w 2012 r. do 1576 w 2013 r.

Spotkania koordynacyjne i centra koordynacji – uniikatowe narzędzia Eurojustu – stwarzają przedstawicielom wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania państw członkowskich oraz państw trzecich okazję do współpracy w zakresie działań strategicznych i operacyjnych, a także rozstrzygania problemów proceduralnych i praktycznych wynikających z różnic pomiędzy trzydziestoma systemami prawnymi funkcjonującymi w Unii Europejskiej. Eurojust dąży przede wszystkim do realizowania potrzeb praktyków oraz ciągłego udoskonalania działań koordynacyjnych i oferowanego w ich ramach wsparcia.

Eurojust kontynuował świadczenie kompleksowego wsparcia w zakresie zakładania i prowadzenia wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych (JIT), umacniając się na pozycji specjalisty w tej dziedzinie w UE. Sekretariat sieci JIT przy Eurojuście rozwinął się jako ośrodek informacji w sprawach dotyczących JIT poprzez wykorzystywanie efektu synergii z siecią ekspertów JIT i biurami krajowymi przy Eurojuście. Eurojust kontynuował wsparcie finansowe dla zespołów JIT, przekazując środki bezpośrednio na rzecz praktyków z

własnego budżetu, gdy zaprzestano udzielania specjalnych dotacji na ten cel.

W 2013 r. nastąpił wzrost liczby spraw prowadzonych przez Eurojust, zwłaszcza w zakresie handlu narkotykami, handlu ludźmi, oszustw finansowych, korupcji, prania pieniędzy, przestępstw na szkodę interesów finansowych UE oraz (mobilnych) zorganizowanych grup przestępczych. Poza priorytetowymi obszarami przestępczości w UE Eurojust zajmuje się wnioskami władz krajowych oraz nowymi zjawiskami w zakresie przestępczości, jak również przekazuje instytucjom unijnym wnioski z przeglądów struktur prawnych i politycznych.

W uzupełnieniu do *monitora wyroków za przestępstwa związane z terroryzmem* uruchomiliśmy w tym roku *monitor sądowy piractwa morskiego*. Obie te publikacje stanowią źródło informacji dla praktyków. Trzy wydania biuletynu informacyjnego *Eurojust News* opublikowane na naszej stronie internetowej w 2013 r. były poświęcone *tematyce Prokuratury Europejskiej, wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych oraz Przestępstwa przeciwko środowisku*. Biuletyny dostarczają informacji na temat ram prawnych, kontekstu politycznego, wkładu ekspertów i roli Eurojustu w danym obszarze tematycznym.

Impulsem do rozwoju organizacyjnego Eurojustu było wejście w życie traktatu lizbońskiego, które stworzyło nowe możliwości w zakresie wzmocnienia naszej organizacji oraz wyodrębnienia Prokuratury Europejskiej „ze struktur Eurojustu”. Wyniki bieżących wspólnych ocen wdrożenia ram prawnych Eurojustu w państwach członkowskich z całą pewnością zapewnią kolejny bodziec do naszego rozwoju, podobnie jak przyszłoroczna ocena funkcjonowania naszej organizacji. Kluczowy krok został wykonany w lipcu 2013 r., gdy Komisja Europejska rozpoczęła reformę Eurojustu w celu poprawy naszych ram prawnych, a docelowo wzmocnienia naszego potencjału. Jednocześnie zgłoszona została propozycja stworzenia Prokuratury Europejskiej. Obie te inicjatywy należy rozwijać łącznie, aby zapewnić komplementarność i uniknąć luk umożliwiających bezkarność sprawców przestępstw.

Do naszego grona dołączył pierwszy przedstawiciel krajowy Chorwacji, Josip Čule, a Francisco Jiménez-Villarejo i Ladislav Hamran otrzymali teki wiceprzewodniczących. Prezydium, kolegium i personel Eurojustu liczą dzięki temu na udany i produktywny rok 2014.

Michèle CONINSX
Przewodnicząca Eurojustu

Streszczenie

- ▶ Liczba spraw, w których państwa członkowskie zwróciły się o pomoc Eurojustu w zwalczaniu poważnej przestępczości transgranicznej, wzrosła o 2,8% – z 1533 w 2012 r. do 1576 w 2013 r.
- ▶ Praktycy korzystali z różnych narzędzi koordynacji: spotkań koordynacyjnych, centrów koordynacji i wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych.

Wzrosła liczba spotkań koordynacyjnych (206), liczba centrów koordynacji nie zmieniła się (7), a liczba zespołów JIT wspieranych przez Eurojust wyniosła 102, z których 42 były nowymi zespołami. Pozostałe 60 zespołów kontynuowało działalność zapoczątkowaną w poprzednich latach.
- ▶ Liczba zarejestrowanych spraw dotyczących wykonywania europejskich nakazów aresztowania wyniosła 217.
- ▶ Liczba spraw prowadzonych przez Eurojust w 2013 r. wzrosła w następujących obszarach: handel narkotykami, handel ludźmi, oszustwa finansowe, korupcja, pranie pieniędzy, przestępstwa na szkodę interesów finansowych UE oraz (mobilne) zorganizowane grupy przestępcze.
- ▶ Eurojust zorganizował dwa strategiczne spotkania w 2013 r.:
  - *Transgraniczne oszustwa akcyzowe: nowe zagrożenia w Unii Europejskiej* w dniach 14–15 listopada we współpracy z prezydencją litewską UE oraz
  - *Ku lepszemu koordynacji ścigania przestępstw przeciwko środowisku w UE: rola Eurojustu* w dniach 27–28 listopada we współpracy z Europejską siecią prokuratorów ds. przestępczości przeciwko środowisku.
- ▶ Eurojust był gospodarzem dwóch spotkań Forum Konsultacyjnego: w kwietniu pod egidą irlandzkiej prezydencji UE i w grudniu pod egidą prezydencji litewskiej.
- ▶ Zainicjowany w 2012 r. projekt stworzenia *monitora sądowego piractwa morskiego* doprowadził do wydania pierwszego numeru we wrześniu 2013 r. Wydawnictwo będzie aktualizowane co 18 miesięcy.
- ▶ Eurojust aktywnie wspierał wszystkie projekty opracowywania priorytetów Rady w ramach europejskiej multidyscyplinarnej platformy przeciwko zagrożeniom przestępcstwami. Eurojust brał również udział w opracowywaniu wieloletnich planów strategicznych w ramach nowego cyklu politycznego 2014–2017 oraz ich włączaniu do planów działań operacyjnych.
- ▶ Centrum walki z cyberprzestępczością przy Europolu (EC3) rozpoczęło działalność w styczniu 2013 r. Eurojust mianował przedstawiciela krajowego do grona członków Rady Programowej i czasowo oddelegował jednego ze swoich pracowników do EC3.
- ▶ Eurojust podpisał umowę o współpracy z Księstwem Liechtensteinu 7 czerwca 2013.
- ▶ Eurojust podpisał protokół ustaleń z Interpolem 15 lipca 2013 r. i z Fronteksem 18 grudnia 2013 r.
- ▶ Eurojust udzielił wsparcia finansowego 34 wspólnym zespołom dochodzeniowo-śledczym. Ponadto uruchomiony został projekt oceny wyników osiągniętych przez te zespoły. Dane zebrane na podstawie oceny przyczynią się do opracowywania rozwiązań problemów prawnych i praktycznych.
- ▶ Budżet Eurojustu na rok 2013 wyniósł 32,2 mln euro i został wykonany na rekordowym poziomie 99,6%.

Dziękujemy **Carlosowi Zeyenowi**, byłemu wiceprzewodniczącemu i przedstawicielowi krajowemu *Luksemburga*, **Lamprosowi Patsavellasowi**, byłemu przedstawicielowi krajowemu *Grecji* oraz **Hansowi-Holgerowi Herrnfeldowi**, byłemu przedstawicielowi krajowemu *Niemiec*, za ich pracę i cenny wkład w działalność Eurojustu

C. Zeyen,
1 kwietnia 2007 – 1 października 2013

L. Patsavellas,
1 czerwca 2005 – 31 maja 2013

H. Herrnfeld,
1 września 2010 – 31 maja 2013

Dziękujemy **Raivo Seppowi** za doskonałą pracę w roli wiceprzewodniczącego Eurojustu

Wiceprzewodniczący,
13 września 2007 – 8 listopada 2013 r.

Kolegium przedstawicieli krajowych przy Eurojuście w 2013 r.

Michèle Coninx, Belgia

Mariana Ilieva Lilova, Bułgaria

Lukáš Starý, Republika Czeska

Jesper Hjortenber, Dania

Annette Böringer, Niemcy

Raivo Seppowi, Estonia

Robert Sheehan, Irlandia

Nikolaos Ornerakis, Grecja

Francisco Jiménez-Villarejo, Hiszpania

Sylvie Petit-Leclair, Francja

Josip Čule, Chorwacja

Francesco Lo Voi, Włochy

Katerina Loizou, Cypr

Gunārs Bundzis, Łotwa

Laima Čekelienė, Litwa

Olivier Lenert, Luksemburg

László Venczl, Węgry

Donatella Frendo Dimech, Malta

Jolien Kuitert, Niderlandy

Ingrid Maschl-Clausen, Austria

Mariusz Skowroński, Polska

João Manuel Da Silva Miguel, Portugalia

Daniela Buruiană, Rumunia

Malči Gabrijelčič, Słowenia

Ladislav Hamran, Słowacja

Harri Tiesmaa, Finlandia

Leif Görts, Szwecja

Frances Kennah, Zjednoczone Królestwo

2013

w skrócie

19 i 20 czerwca

Spotkanie taktyczno-strategiczne na temat terroryzmu:
Decyzja ramowa Rady 2008/919/WSiSW z 28 listopada
2008 r.: wartość dodana i skutki

7 czerwca Luksemburg

Umowa o współpracy pomiędzy
Eurojustem i Liechtensteinem

27 i 28 czerwca

9. spotkanie ekspertów JIT

STYCZEŃ

LUTY

MARZEC

KWIECIEŃ

MAJ

CZERWIEC

11 lutego

Wizyta przedstawicieli komitetów LIBE i CRIM
Parlamentu Europejskiego

17 i 18 kwietnia

Spotkanie sieci punktów kontaktowych ds. ścigania
ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych

25 i 26 kwietnia

Spotkanie Forum Konsultacyjnego Prokuratorów
Generalnych i Dyrektorów Prokuratur

9 września
Finalizacja projektu nowej
siedziby Eurojustu

29 września
Międzynarodowy Dzień Haski

27 i 28 listopada
Strategiczne spotkanie Eurojustu i
ENPE: „Ku lepszej koordynacji ścigania
przestępstw przeciwko środowisku
w UE: rola Eurojustu”

14 i 15 listopada
Seminarium Prezydencji litewskiej i
Eurojustu: „Transgraniczne oszustwa
akcyzowe: nowe zagrożenia w
Unii europejskiej”

LIPIEC

SIERPIEŃ

WRZESIEŃ

PAŹDZIERNIK

LISTOPAD

GRUDZIEŃ

1 lipca
Chorwacja przystępuje do
Unii Europejskiej

14 i 15 października
Seminarium Eurojustu:
„Poprawa zwalczania
przestępczości transgranicznej?”

13 grudnia
Spotkanie Forum Konsultacyjnego
Prokuratorów Generalnych i
Dyrektorów Prokuratur

15 lipca Haga Wizyta
sekretarza generalnego Interpolu i
podpisanie protokołu ustaleń pomiędzy
Eurojustem i Interpolem

29 i 30 października
Spotkanie sieci punktów
kontaktowych ds. ścigania
ludobójstwa, zbrodni przeciwko
ludzkości i zbrodni wojennych

18 grudnia Warszawa
Protokół ustaleń pomiędzy
Eurojustem i Fronteksem

17 lipca
Ogłoszenie wniosku Komisji
w sprawie rozporządzenia dotyczącego Eurojustu

29 października i 10 grudnia
Wybory wiceprzewodniczących

O Eurojuście

1.1. Misja, wizja, zasady

Nasza misja

Misją Eurojustu jest wspieranie i wzmocnianie koordynacji oraz współpracy pomiędzy władzami krajowymi w walce z poważną przestępczością transgraniczną w Unii Europejskiej.

Nasza wizja

Eurojust chce być kluczowym graczem i ośrodkiem specjalistycznej wiedzy na szczeblu sądowym w zakresie walki ze zorganizowaną przestępczością transgraniczną w Unii Europejskiej.

Zasady przewodnie

Eurojust kieruje się następującymi zasadami:

- ▶ Naszą przyszłość opieramy na budowie wzajemnego zaufania z państwami członkowskimi, organami UE, organizacjami międzynarodowymi i państwami trzecimi oraz na współpracy z innymi podmiotami na rzecz realizacji wspólnych celów.
- ▶ Dążymy do koordynacji i współpracy z innymi agencjami i organami w ramach europejskiej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.
- ▶ Dążymy do osiągania najlepszych wyników operacyjnych poprzez świadczenie wysokiej jakości usług, które odpowiadają potrzebom interesariuszy.
- ▶ Gromadzimy najlepsze praktyki i dzielimy się wiedzą z przedstawicielami krajowych systemów wymiaru sprawiedliwości i innymi partnerami, aby przyczyniać się do zwalczania poważnej przestępczości.
- ▶ Działamy na rzecz wdrażania i poprawnego stosowania narzędzi prawnych w zakresie współpracy sądowej i przyczyniamy się do ich udoskonalania.
- ▶ Przestrzegamy zasad dobrego zarządzania, oszczędności, wydajności, przywództwa i przejrzystości, opierając się na profesjonalizmie i zaangażowaniu naszego personelu oraz najlepszych metodach zarządzania kadrami.

1.2. Biura krajowe, kolegium, prokuratorzy łącznikowi z państw trzecich

1.2.1. Skład

Eurojust składa się z 28 przedstawicieli krajowych (po jednym z każdego państwa członkowskiego), oddelegowanych zgodnie z przepisami prawa krajowego. Długość kadencji przedstawiciela krajowego wynosi co najmniej cztery lata. Przedstawiciele krajowi pracują w siedzibie Eurojustu w Hadze.

Większość z nich korzysta również z pomocy zastępcy i asystenta. Na chwilę obecną przedstawiciele krajowi oraz ich zastępcy i asystenci rekrutują się spośród wyższych rangą prokuratorów lub sędziów.

Według stanu na koniec 2013 r. biura krajowe składały się z 65 przedstawicieli, z których 44 było afiliowanych przy Eurojuście. 25 z 28 przedstawicieli krajowych było oddelegowanych do Hagi i korzystało z pomocy 19 zastępców i 18 asystentów, z których odpowiednio 9 i 11 było afiliowanych przy Eurojuście. Państwa członkowskie oddelegowały 11 ekspertów do pracy w biurach krajowych. Biura krajowe zarejestrowały ogółem 1576 spraw w 2013 r.

Przedstawiciele krajowi tworzą kolegium, które odpowiada za organizację i działalność Eurojustu. Przewodniczącą Eurojustu jest Michèle Coninx, przedstawicielka Belgii. W 2013 r. Francisco Jiménez-Villarejo, przedstawiciel Hiszpanii, i Ladislav Hamran, przedstawiciel Słowacji, zostali mianowani wiceprzewodniczącymi.

Eurojust posiada administrację, którą kieruje dyrektor administracyjny, oraz prowadzi sekretariaty Europejskiej Sieci Sądowej, sieci wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych i sieci ds. ludobójstwa.

Ponadto od 2005 r. przy Eurojuście afiliowany jest prokurator łącznikowy z Norwegii. Stany Zjednoczone mają prokuratora łącznikowego w Eurojuście od 2007 r., a obecnie są w trakcie dokonywania nowej nominacji.

1.2.2. Kompetencje, zadania i uprawnienia

Kompetencje Eurojustu obejmują ten sam rodzaj przestępstw, którymi zajmuje się Europol, tj. terroryzm, handel narkotykami, handel ludźmi, fałszerstwo, pranie

pieniędzy, cyberprzestępczość, przestępstwa przeciwko mieniu i dobru publicznemu, w tym oszustwa finansowe i korupcja, przestępstwa na szkodę interesów finansowych UE, przestępstwa przeciwko środowisku i udział w organizacji przestępczej. Na wniosek właściwych organów krajowych Eurojust może również udzielić pomocy dochodzeniowo-śledczej w odniesieniu do innych rodzajów przestępstw. Eurojust generalnie zajmuje się wnioskami dotyczącymi dwóch lub większej liczby państw członkowskich, choć może również udzielać pomocy w sprawach z udziałem tylko jednego państwa członkowskiego i państwa trzeciego lub państwa członkowskiego i Unii Europejskiej.

Główne zadania Eurojustu polegają na stymulowaniu i poprawie koordynacji czynności dochodzeniowo-śledczych i ścigania w państwach członkowskich, poprawie współpracy pomiędzy właściwymi organami państw członkowskich oraz udzielaniu władzom krajowym wszelkich możliwych rodzajów wsparcia w prowadzeniu czynności dochodzeniowo-śledczych i ściganiu przestępstw. Eurojust może działać za pośrednictwem jednego lub większej liczby przedstawicieli krajowych lub na zasadzie kolegium. Realizując swoje zadania, Eurojust może zwrócić się do właściwych organów krajowych o:

- ▶ podjęcie działań dochodzeniowo-śledczych lub ścigania w odniesieniu do określonych czynów,
- ▶ uznanie, że inny organ posiada lepsze możliwości, aby przeprowadzić dochodzenie lub ścigać przestępstwo,
- ▶ wspólne koordynowanie działań, np. założenie wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego,
- ▶ przekazywanie Eurojustowi wszelkich informacji koniecznych do realizacji jego zadań,
- ▶ stosowanie specjalnych technik śledczych lub podejmowanie innych działań do celów śledztwa lub ścigania.

Na wniosek właściwych organów krajowych Eurojust może również pomagać w rozstrzyganiu konfliktów jurysdykcji w konkretnych sprawach oraz przeciwdziałać powtarzającym się przypadkom odmowy lub trudności związanych ze współpracą sądową poprzez wydawanie niewiążących opinii właściwym organom zainteresowanych państw członkowskich.

Przedstawiciele krajowi również wykonują uprawnienia przysługujące im jako właściwym organom krajowym zgodnie z przepisami prawa krajowego. Większość przedstawicieli krajowych uprawniona jest do przyjmowania, przekazywania, pośredniczenia w przekazywaniu, monitorowania i dostarczania dodatkowych informacji dotyczących realizacji wniosków o

pomoc. Inne uprawnienia, jakie mogą być wykonywane w porozumieniu z władzami krajowymi, obejmują składanie i wykonywanie wniosków o współpracę sądową, zlecanie czynności dochodzeniowo-śledczych w państwach członkowskich, które uznano za konieczne podczas spotkań koordynacyjnych Eurojustu oraz zatwierdzanie i koordynowanie przesyłek niejawnie nadzorowanych. W pilnych przypadkach większość przedstawicieli krajowych może bezpośrednio zatwierdzać i koordynować przesyłki niejawnie nadzorowane oraz wykonywać wnioski w sprawie współpracy sądowej. Większość przedstawicieli krajowych ma prawo uczestniczyć w pracach wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych.

OCC Biura krajowe przy Eurojuście są dostępne przez całą dobę siedem dni w tygodniu. W przypadku pilnych wniosków i zgodnie z art. 5a decyzji ustanawiającej Eurojust wnioski władz krajowych o pomoc są przyjmowane i obsługiwane poza regularnymi godzinami pracy w ramach dyżurnej jednostki koordynacyjnej (OCC). Ten uruchomiony w czerwcu 2011 r. system przekierowuje rozmowę do przedstawiciela OCC w danym biurze krajowym, dzięki czemu dzwoniący może rozmawiać w rodzimym języku. Przedstawiciel OCC ma możliwość podjęcia stosownych czynności, np. skontaktowania się z przedstawicielem OCC w innym biurze krajowym.

1.2.3. Zarządzanie i metody pracy

Struktura zarządcza Eurojustu ma charakter hybrydowy. Przedstawiciele krajowi, którzy zostali mianowani przez władze krajowe zgodnie z przepisami prawa danego państwa, pracują z personelem unijnym pod kierownictwem dyrektora administracyjnego. Działania Eurojustu dzielą się na trzy główne i powiązane ze sobą kategorie:

- ▶ **Sprawy prowadzone przez Eurojust** dotyczą czynności dokonywanych przez biura krajowe i kolegium przy prowadzeniu spraw, co jest podstawowym celem Eurojustu zgodnie z art. 85 ust. 1 TFUE. Termin ten odnosi się do spraw związanych ze śledztwami karnymi przekazywanymi Eurojustowi w drodze wniosków władz krajowych, jak również do spraw wynikających z otrzymanych informacji, zwłaszcza od państw członkowskich, Europolu i OLAF-u.
- ▶ **Działalność polityczna** dotyczy czynności wymagających zastosowania podejścia instytucjonalnego lub podejścia zorientowanego na proces w obrębie całej organizacji. Ta kategoria jest dwuwymiarowa, obejmując zarówno tworzenie polityki i wytycznych w celu uregulowania pracy operacyjnej Eurojustu, jak i opracowywanie raportów strategicznych, materiałów dotyczących prowadzonych spraw, dokumentów programowych, opinii na temat projektów przepisów, realizację projektów strategicznych w konkretnych obszarach współpracy sądowej pod kątem oceny spraw prowa-

dzonych przez Eurojust, wskazywanie obszarów wymagających poprawy oraz propagowanie najlepszych praktyk w dziedzinie współpracy sądowej.

- **Praca administracyjna** dotyczy czynności administracyjnych, np. zarządzania finansowego, organizacji i zarządzania wsparciem administracyjnym oraz innymi usługami pośredniego wsparcia w zakresie prowadzonych spraw.

Funkcje kolegium Kolegium podjęło praktyczne kroki w celu zwiększenia ilości czasu przeznaczanego na czynności operacyjne i zmniejszenie swojego zaangażowania w sprawy administracyjne. W 2011 r. kolegium usprawniło swoją pracę w zakresie spraw operacyjnych podczas posiedzeń plenarnych. Rok później uregulowało zaś swoje metody funkcjonowania i działania, dzięki czemu zyskało możliwość skuteczniejszej i bardziej wydajnej pracy w 2013 r. Obecnie praktykuje się podział posiedzeń na poświęcone sprawom operacyjnym i zarządczym.

Zespoły kolegialne Dziewięć zespołów kolegialnych wspiera kolegium w realizacji zadań i podejmowaniu decyzji. Zespoły składają się z członków kolegium, którzy zgłaszają się dobrowolnie w zależności od posiadanej specjalizacji. Podział zespołów kolegialnych odzwierciedla główne obszary pracy kolegium.

Prezydium Prezydium wspiera przewodniczącego w realizacji jego obowiązków i składa się z dwóch wiceprzewodniczących oraz dyrektora administracyjnego, który pełni funkcję wspierającą. Przewodniczący nadzoruje bieżące czynności zarządcze prowadzone przez dyrektora administracyjnego i kieruje pracą kolegium. Zgodnie z regulaminem Eurojustu przewodniczący zwołuje posiedzenia kolegium i im przewodniczy, reprezentuje Eurojust oraz podpisuje urzędową korespondencję w imieniu kolegium. Prezydium zapewnia i koordynuje konsekwentną realizację zadań kolegium z operacyjnego, politycznego i zarządczego punktu widzenia.

1.2.4. Szkolenia

Europejska Sieć Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości (EJTN) Eurojust kontynuował współpracę z EJTN w dziedzinie szkoleń kadr wymiaru sprawiedliwości zgodnie z podpisanym w 2008 r. protokołem ustaleń. Ośmiu prokuratorów i sędziów z Austrii, Bułgarii, Włoch,

Hiszpanii i Polski wzięło udział w długoterminowych stażach w Eurojuście, uczestnicząc w codziennej pracy biur swoich krajów pochodzenia. Ponadto członkowie biur krajowych aktywnie uczestniczyli w dwóch seminariach EJTN pod hasłem *Praktyczna międzynarodowa współpraca sądowa w sprawach karnych*. Te poświęcone tematyce wzajemnej pomocy prawnej i europejskiego nakazu aresztowania spotkania odbyły się z udziałem przedstawicieli Francji, Rumunii i Włoch (w marcu w Paryżu) oraz Finlandii, Szwecji i Portugalii (w kwietniu w Lizbonie). Eurojust wsparł również szkolenie wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego CEPOL/EJTN we wrześniu.

CEPOL Współpraca pomiędzy Eurojustem i Europejskim Kolegium Policyjnym (CEPOL) została wzmocniona stosownie do podpisanego w 2009 r. protokołu uzgodnień. Eurojust nadal uczestniczył w szkoleniach i seminariach internetowych CEPOL-u. Ponadto sfinalizowano prace nad wspólnym programem szkoleń Eurojustu, który został przedstawiony kierownictwu CEPOL-u.

1.2.5. Krajowy system koordynacji i *fiches suédoises*

ENCS Celem stworzenia krajowego systemu koordynacji (ENCS) w każdym państwie członkowskim jest koordynowanie prac prowadzonych przez główne podmioty odpowiedzialne za współpracę sądową, np. krajowych korespondentów Eurojustu i EJN oraz przedstawicieli innych sieci, np. sieci JIT i sieci ds. ludobójstwa. Główne zadania ENCS obejmują wspieranie wymiany informacji pomiędzy Eurojustem i państwami członkowskimi poprzez zapewnienie sprawnego przekazywania sprawdzonych informacji do bazy prowadzonych postępowań Eurojustu (CMS), ułatwianie podziału spraw pomiędzy Eurojustem i EJN oraz utrzymywanie bliskich kontaktów z krajowymi jednostkami Europolu. Stan zaawansowania wdrożenia systemu ENCS różni się w poszczególnych państwach członkowskich, ale odnotowano dalsze postępy w tej dziedzinie w 2013 r.

Fiches suédoises Eurojust wspiera wdrażanie 28 krajowych systemów koordynacji, oferując tzw. *fiches suédoises*, czyli specjalne narzędzie informacyjne ENCS. Narzędzie *fiches suédoises* przedstawia zarys struktury systemu ENCS w każdym państwie członkowskim i jest aktualizowane przez Eurojust.

1.3. Administracja Eurojustu

W niniejszej części opisano zmiany administracyjne w 2013 r. Pracę kolegium wspiera administracja pod kierownictwem dyrektora administracyjnego.

Na koniec 2013 r. administracja zatrudniała 230 pracowników, z których 203 było zatrudnionych na czas

określony, a 27 było pracownikami kontraktowymi. Do pracy w administracji Eurojustu deleguje się również trzech ekspertów krajowych. Dodatkowe informacje na temat zarządzania i zmian administracyjnych znajdują się w rocznym sprawozdaniu z działalności dyrektora administracyjnego Eurojustu za rok 2013.

Wskaźnik wykonania budżetu Poziom wykonania budżetu w 2013 r. wzrósł do 99,6% (tj. 32,2 mln euro z 32,4 mln euro). Jest to najwyższy wskaźnik wykonania budżetu Eurojustu na tle średniej z ostatnich czterech lat, która wynosi 97,8%. Wskaźnik realizacji płatności wyniósł 86,8% i również był wyższy w 2013 r. w porównaniu ze średnią za ostatnie cztery lata (82,8%).

Wsparcie finansowe dla JIT W 2013 r. zakończył się drugi projekt finansowania JIT ze środków przyznanych przez Komisję Europejską w ramach programu zapobiegania i walki z przestępczością (ISEC). Projekt umożliwił Eurojustowi wsparcie 95 różnych zespołów JIT z 22 państw członkowskich w okresie od października 2010 r. do września 2013 r. We wrześniu 2013 r. Eurojust zobowiązał się do zapewnienia ciągłości finansowania zespołów JIT z własnego budżetu. Zarządzanie dotacjami na JIT powierzono sekretariatowi sieci JIT, aby zapewnić spójność projektów prowadzonych przez organizację w tej dziedzinie.

Kadry Plan zatrudnienia na 2013 r. został wykonany na poziomie 95,3%. Pozostała część planu powinna być zrealizowana w pierwszym kwartale 2014 r. Jednakże z uwagi na potrzebę redukcji etatów w 2014 r. i zabezpieczenia cięć budżetowych na koniec 2014 r., nie wszystkie wolne stanowiska mogą zostać obsadzone. Uruchomiono projekt mający sprawić, aby konieczna redukcja etatów (wynikająca z decyzji budżetowej instytucji UE) nie odbyła się kosztem rozwiązywania dotychczasowych umów z pracownikami Eurojustu.

Struktura administracji W 2013 r. zakończyła się restrukturyzacja administracji obejmująca wykorzystanie procedur rekrutacji i rekrutacji w formie konkursu, co przyczyniło się do wykonania niemal w całości planu zatrudnienia.

Siedziba Eurojustu Nowa siedziba Eurojustu będzie znajdowała się w „międzynarodowej strefie” Hagi, przy Jan Willem Frisolaan, w niewielkiej odległości od innych organizacji międzynarodowych i Europolu. Ostateczny projekt budynku został przyjęty w 2013 r., a w grudniu 2013 r. przedstawiono specyfikacje techniczne do oceny państwa goszczącego i Eurojustu. Miasto Haga wydało pozwolenie budowlane. Rozpoczęcie prac budowlanych planowane jest latem 2014 r., a zakończenie w grudniu 2016 r. Eurojust powinien wprowadzić się do nowej siedziby na początku 2017 r.

Współpraca z agencjami WSiSW Eurojust uczestniczył w działaniach agencji WSiSW, które w 2013 r. skupiały się na stosunkach zewnętrznych, kadrach i mobilności oraz koordynacji szkoleń. W listopadzie we współpracy z Parlamentem Europejskim zorganizowana została impreza medialna w związku z komunikatem Komisji w sprawie europejskiego programu ochrony porządku publicznego, którego celem jest zwiększenie możliwości zwalczania przestępstw w UE. Eurojust nadal praktykował udostępnianie swojego programu pracy innym agencjom WSiSW.

Od lewej do prawej: Jacques Vos, Dział Usług Korporacyjnych; Mike Moulder, Dział Budżetowo-Finansowy; Vincent Jamin, Sekretariat Sieci JIT; Alinde Verhaag, Dział Postępowañ; Klaus Rackwitz, dyrektor administracyjny; Jon Broughton, Dział Zarządzania Informacją; Alfredo García Miravete, Dział Wsparcia Operacyjnego; Diana Alonso Blas, Dział Ochrony Danych; Matevž Pezdirc, Sieć ds. Ludobójstwa; Carla Garcia Bello, Sekretariat Prawny Kolegium; Claudia Trif, Dział Kadr; Catherine Deboyser, Dział Obsługi Prawnej.

1.4. Eurojust i sieci organów wymiaru sprawiedliwości

Eurojust prowadzi sekretariaty sieci EJM, JIT i ds. ludobójstwa, ułatwiając kontakty pomiędzy biurami krajowymi i poszczególnymi sieciami w ramach wspólnych obszarów prowadzonej działalności. Sekretariaty korzystają z zasobów administracyjnych Eurojustu, oferując usługi na rzecz poszczególnych sieci. Eurojust wspiera również działalność Forum Konsultacyjnego Prokuratorów Generalnych i Dyrektorów Prokuratur Państw Członkowskich Unii Europejskiej („Forum Konsultacyjne”), wzmacniając wymiar sądowy unijnej strategii bezpieczeństwa wewnętrznego.

1.4.1. Europejska Sieć Sądowa

Europejska Sieć Sądowa (EJM) powstała na mocy wspólnego działania 98/428/WSiSW z dnia 29 czerwca 1998 r., zastąpionego decyzją Rady 2008/976/WSiSW z dnia 16 grudnia 2008 r., jako sieć krajowych punktów kontaktowych w celu ułatwienia współpracy sądowej w sprawach karnych. Sekretariat EJM odpowiada za administrowanie siecią.

Wspólna grupa specjalna EJM-Eurojust Kontynuowano prace nad wspólnym informatorem na temat usług świadczonych przez EJM i Eurojust, który ma służyć

jako pomoc dla praktyków przy rozstrzyganiu, czy daną sprawą powinien zająć się Eurojust czy EJM.

Trzy prezydencje EJM W dniu 23 października odbyło się spotkanie prezydencji Eurojustu, dyrektora administracyjnego i trzech prezydencji EJM w celu omówienia możliwości wzmocnienia współpracy, budżetu EJM na lata 2014-2015 oraz szóstej rundy wzajemnych ocen praktycznego wdrożenia i funkcjonowania zmienionej decyzji ustanawiającej Eurojust. Zalecenia opracowywane w ramach prowadzonej szóstej rundy wspólnych ocen kierowane są również do sekretariatu EJM. Eurojust zachęcił EJM do zastanowienia się nad zastosowaniem krajowego systemu koordynacji (ENCS) na zasadzie narzędzia selekcji w zakresie współpracy sądowej.

Portal e-sprawiedliwość Strona internetowa EJM zostanie zintegrowana z portalem e-sprawiedliwość, który w przyszłości ma służyć jako punkt kompleksowej obsługi w dziedzinie sprawiedliwości oraz jako użyteczne narzędzie dla praktyków.

Posiedzenia plenarne i regionalne EJM Odbyły się dwa posiedzenia plenarne, które stworzyły przedstawicielom punktów kontaktowych EJM okazję do wymiany doświad-

czeń oraz omówienia praktycznych i prawnych problemów doświadczanych przez państwa członkowskie w zakresie międzynarodowej współpracy sądowej w sprawach karnych. Przedstawiciel Eurojustu był obecny na tych posiedzeniach. Czterdzieste plenarne posiedzenie EJNI pod egidą irlandzkiej prezydencji UE dotyczyło zwalczania oszustw finansowych oraz praktycznego zastosowania nakazów zabezpieczenia i konfiskaty dochodów pochodzących z działalności przestępczej. Czterdzieste pierwsze plenarne posiedzenie EJNI pod egidą litewskiej prezydencji UE dotyczyło współpracy EJNI z państwami trzecimi, w tym państwami partnerstwa wschodniego UE. EJNI organizuje również spotkania regionalne, aby pomóc w rozwiązywaniu problemów o charakterze regionalnym. Przedstawiciele biur krajowych przy Eurojuście są często zapraszani do udziału w takich spotkaniach.

1.4.2. Sieć wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych (JIT)

Sieć krajowych ekspertów JIT powstała w 2005 r., aby służyć wymianie informacji i najlepszych praktyk pomiędzy państwami członkowskimi w zakresie działalności zespołów JIT. Eurojust prowadzi sekretariat sieci od 2011 r., potwierdzając w ten sposób potrzebę współdziałania i komplementarności pomiędzy siecią JIT i Eurojustem.

Obszar ograniczonego dostępu Obszar ograniczonego dostępu sieci JIT został zainaugurowany przy okazji dziewiątego posiedzenia rocznego (27 i 28 czerwca). To dostępne wyznaczonym ekspertom krajowym narzędzie na stronie internetowej Eurojustu ma służyć jako platforma komunikacji pomiędzy ekspertami, przyczyniając się do wymiany informacji, najlepszych praktyk i doświadczeń. Po pełnym wdrożeniu powinno ono ułatwiać praktykom dostęp do praktycznych informacji prawnych, aby usprawnić tworzenie i prowadzenie wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych.

Formularz oceny W oparciu o propozycję sekretariatu sieci JIT eksperci zatwierdzili wzór oceny JIT pod względem formy i treści. Formularz ma służyć praktykom w ocenie działalności i wyników osiągniętych przez wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze (zob. Rozdział 4, „Priorytet roku: ocena wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych”).

Finansowanie wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych Z dniem 1 września 2013 r. Eurojust zobowiązał się do dalszego finansowania działalności JIT z własnego budżetu. Sekretariat sieci JIT odpowiada za dalszą realizację finansowania JIT (zob. dział 2.4, „Eurojust i zespoły JIT”).

Posiedzenie roczne Posiedzenie roczne z udziałem ekspertów krajowych, przedstawicieli krajowych przy

Eurojuście oraz ich zastępców i asystentów stanowiło okazję do omówienia zagadnień będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w zakresie wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych. W tym roku dyskusje prowadzone w ramach warsztatów poświęconych kwestii ujawniania informacji operacyjnych i dopuszczalności dowodów były inspirowane rzeczywistą sprawą, w której Eurojust udzielił wsparcia.

1.4.3. Sieć ds. ludobójstwa

Sieć punktów kontaktowych ds. badania i ścigania zbrodni ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych (sieć ds. ludobójstwa) powstała na mocy decyzji Rady 2002/494/WSiSW, potwierdzonej decyzją Rady 2003/335/WSiSW. Sekretariat sieci ds. ludobójstwa powstał w lipcu 2011 r. w celu zapewnienia ścisłej współpracy pomiędzy władzami krajowymi przy prowadzeniu czynności dochodzeniowo-śledczych i ścigania tego rodzaju zbrodni. Prowadząc spotkania sieci ds. ludobójstwa i sekretariatu sieci ds. ludobójstwa, Eurojust zapewnia praktykom wyjątkową możliwość spotkania się, prowadzenia dyskusji, wymiany informacji, najlepszych praktyk i doświadczeń oraz nawiązania współpracy i udzielania sobie wzajemnej pomocy w zakresie prowadzenia dochodzeń i postępowań karnych.

Zmiany strategiczne Działania Unii Europejskiej obejmowały dyskusje na szczelnie Rady mające na celu zapewnienie bardziej skutecznego zwalczania zjawiska bezkarności oraz wzmocnienia dochodzeń i ścigania poważnych przestępstw międzynarodowych w oparciu o kompleksową strategię i plan działań dla instytucji UE i państw członkowskich.

Obszar ograniczonego dostępu Sekretariat sieci ds. ludobójstwa uruchomił obszar ograniczonego dostępu w ramach strony internetowej, umożliwiając dostęp do informacji i możliwości komunikowania się w poufny sposób.

Posiedzenia roczne Eurojust był gospodarzem 14. i 15. posiedzenia sieci ds. ludobójstwa w swojej siedzibie. Oba spotkania zgromadziły praktyków z niemal wszystkich państw członkowskich, a także ich kolegów z Kanady, Norwegii, Szwajcarii, USA, Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości oraz *doraźnych* międzynarodowych trybunałów karnych, Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża, Interpolu i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego. Na obu spotkaniach członkowie sieci ds. ludobójstwa rozmawiali o znaczeniu komisji śledczych ONZ i ich wkładzie w przeciwdziałanie bezkarności sprawców naruszeń praw człowieka, a także omówili kwestie immunitetu funkcjonalnego i personalnego oraz immunitetu misji specjalnych i jego potencjalnego konfliktu z osobistą od-

powiedzialnością karną. Przeanalizowano również rolę doświadczenie Chorwacji w ściganiu zbrodni wojennych i współpracy z państwami trzecimi. Ważnym tematem była kwestia zapewnienia odpowiedzialności podmiotów zbiorowych, które popełniają, pomagają w popełnieniu, podlegają do popełnienia lub czerpią korzyści z poważnych przestępstw międzynarodowych.

Seminarium tematyczne Eurojust gościł seminarium pod hasłem *Łączenie ofiar i świadków przestępstw międzynarodowych z krajowymi organami wymiaru sprawiedliwości* zorganizowane przez przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i sekretariat sieci ds. ludobójstwa.

1.4.4. Forum Konsultacyjne

Forum Konsultacyjne powstało w 2010 r. w celu wzmocnienia sądowego wymiaru unijnej strategii bezpieczeństwa wewnętrznego, wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie zwalczania poważnej i zorganizowanej przestępczości, w tym wykorzystania instrumentów współpracy sądowej, oraz wnoszenia wkładu w inicjatywy ustawodawcze na szczeblu UE. Eurojust zapewnia wsparcie administracyjne i finansowe, jak również merytoryczne, w ramach przygotowań do posiedzeń Forum Konsultacyjnego.

Posiedzenia Forum Konsultacyjnego W 2013 r. Eurojust był gospodarzem dwóch spotkań Forum Konsultacyjnego: w kwietniu pod egidą irlandzkiej prezydencji UE i w grudniu pod egidą prezydencji litewskiej.

Obrady w kwietniu poświęcone były wnioskowi z warsztatów pod hasłem *Planowana Prokuratura Europejska: jak sprawdzi się w praktyce?* Warsztaty były

podzielone na cztery grupy robocze, z których każda zajęła się konkretnym etapem lub aspektem pracy Prokuratury Europejskiej. Wymieniono się również doświadczeniami z zakresu roli ofiar w postępowaniu karnym w kontekście wdrożenia dyrektywy o prawach ofiar z dnia 25 października 2012 r. ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw.

Podczas spotkania Forum Konsultacyjnego w grudniu omówiono z kolei nowy projekt rozporządzenia o Eurojuście i wymieniono się poglądami na temat sposobów dalszego usprawnienia pracy Eurojustu. Kontynuowano również dyskusję na temat ustanowienia i funkcjonowania Prokuratury Europejskiej, w tym szczególnych stosunków Eurojustu z tym organem w sprawach operacyjnych. Uczestnicy zastanawiali się wreszcie nad przyszłym rozwojem obszaru WSiSW oraz zostali poinformowani o unijnej strategii bezpieczeństwa wewnętrznego i cyklu politycznym UE na lata 2014-2017, w tym o działaniach Eurojustu w tej dziedzinie.

Wnioski ze spotkania Forum Konsultacyjnego w dniu 14 grudnia 2012 r., streszczenie odpowiedzi na ankietę dotyczącą przestępstw na szkodę interesów finansowych UE (8151/13), wnioski ze spotkania w dniu 26 kwietnia 2013 r. oraz streszczenie odpowiedzi na ankietę dotyczącą Prokuratury Europejskiej (11628/13), zostały przekazane instytucjom unijnym i opublikowane w postaci dokumentów Rady.

Wnioski ze spotkania Forum Konsultacyjnego w dniu 13 grudnia 2013 r. zostaną przekazane grupom roboczym Rady na początku 2014 r.

Jak pracuje Eurojust

2.1. Spotkania koordynacyjne Eurojustu

W 2013 r. odbyło się 206 spotkań koordynacyjnych Eurojustu. Głównymi organizatorami byli: Francja (45), Włochy (23), Zjednoczone Królestwo (15) i Niemcy (14), natomiast krajami, do których najczęściej zwracano się z wnioskiem o udział, były: Niemcy (56), Niemcy (51), Hiszpania (45), Belgia (43) i Zjednoczone Królestwo (33). Europol uczestniczył w 75 spotkaniach. Z 64 spotkań z udziałem państw trzecich najwięcej dotyczyło Szwajcarii (15), Norwegii (12) i USA (9). Pięć spotkań koordynacyjnych odbyło się w państwach trzecich: dwa w Szwajcarii oraz po jednym w Bośni i Hercegowinie, Byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii i w Turcji.

Działalność (mobilnych) zorganizowanych grup przestępczych była głównym rodzajem przestępczości analizowanej podczas spotkań koordynacyjnych (66) obok wyłudzeń i oszustw finansowych (60), handlu narkotykami (56), prania pieniędzy (49) i handlu ludźmi (24).

Spotkania koordynacyjne Eurojustu skupiają przedstawicieli organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości z państw członkowskich i państw trzecich, umożliwiając prowadzenie strategicznych działań, ukierunkowanych i opartych na sprawdzonych informacjach z zakresu przestępczości transgranicznej oraz rozwiązywanie praktycznych i prawnych problemów wynikających z różnic pomiędzy 30 systemami prawnymi w Unii Europejskiej. Eurojust jest proaktywnym koordynatorem, oferując wła-

dom krajowym zajmującym się poważną przestępczością transgraniczną możliwość korzystania ze swojego zaplecza, a także refundację kosztów zakwaterowania i podróży dla maksymalnie dwóch uczestników z każdego kraju, jak również usługi tłumaczeniowe i fachową wiedzę w sprawach karnych. Eurojust zapewnia również możliwość korzystania z usług wideokonferencyjnych i prowadzenia spotkań poza jego siedzibą, aby jak najlepiej wykorzystać dostępne zasoby i zaspokoić potrzeby praktyków.

Skuteczna wymiana informacji na wczesnym etapie podczas spotkań koordynacyjnych Eurojustu umożliwia państwom członkowskim wszczynanie dochodzeń, ustalenie ewentualnych równoległych postępowań oraz wykrycie związków ze sprawami prowadzonymi w innych państwach członkowskich. Pozwala to unikać przypadków *ne bis in idem* i konfliktów jurysdykcji oraz dokonywać uzgodnień w zakresie przekazywania ścigania. Można zaplanować działania dochodzeniowo-śledcze, np. ustanowienie zespołu JIT lub centrum koordynacyjnego, lub monitorować realizację wniosków o wzajemną pomoc prawną. Podczas spotkań koordynacyjnych właściwe organy zainteresowanych krajów mogą bezpośrednio omówić kwestię wymagań prawnych i proceduralnych dotyczących, na przykład, działań dochodzeniowo-śledczych i środków przymusu, zabezpieczenia i konfiskaty dochodów pochodzących z działalności przestępczej oraz obowiązków w zakresie ujawniania informacji.

Spotkanie koordynacyjne poświęcone sprawom operacyjnym - przykład

Oszustwo VAT – przykład

Francuska spółka zależna międzynarodowego przedsiębiorstwa zarejestrowanego na Brytyjskich Wyspach Dziewiczych i mającego siedzibę w Dubaju (Zjednoczone Emiraty Arabskie) brała udział w obrocie prawami do emisji CO₂. Firma nabywała prawa od trzech dostawców francuskich. Faktury dwóch z nich opłacane były (wraz z podatkiem VAT) z rachunków w Hongkongu. Żaden z dostawców nie poinformował francuskich organów skarbowych o pobranym podatku VAT od odsprzedaży praw, naruszając w ten sposób obowiązki prawne i podatkowe. Francuska spółka zależna korzystała z ulgi podatkowej w stosunku do kwoty podatku VAT podlegającej zwrotowi organom skarbowym – w oparciu o wątpliwe faktury – i tym samym czerpała nieuprawnione zyski z odliczeń podatkowych ze szkodą dla skarbu państwa francuskiego. W oparciu o zgromadzone dowody stwierdzono prawdopodobieństwo szeroko zakrojonego oszustwa podatkowego popełnionego przez francuską spółkę zależną lub przedsiębiorstwo międzynarodowe, którego interesy spółka reprezentowała we Francji. Podobne dochodzenie w Niderlandach w sprawie niderlandzkiego przedsiębiorstwa prowadzącego obrót prawami do emisji CO₂ ujawniło, że spółka uczestniczyła w oszustwie karuzelowym, a niektórzy z podejrzanych byli członkami organizacji przestępczej popełniającej oszustwa VAT w kilku państwach członkowskich. Oba dochodzenia wydawały się być powiązane.

Koordinacja Eurojustu Francja i Niderlandy zwróciły się do Eurojustu o pomoc i powołały zespół JIT w 2011 r. W październiku 2013 r., gdy sprawa znajdowała się w bardzo zaawansowanej fazie, zorganizowano spotkanie koordynacyjne w celu uzgodnienia sposobu ścigania sprawców w obu państwach członkowskich. Zebrane dowody wskazywały, że główni podejrzani działali w Dubaju, do którego trafiały też pieniądze za pośrednictwem rachunków w Hongkongu. Na dzień odbycia spotkania niemal wszystkie wnioski o udzielenie pomocy prawnej zostały wykonane w Hiszpanii, Niemczech, Portugalii i Hongkongu. Władze francuskie rozważały możliwość zwrócenia się do ZEA o pomoc prawną w zakresie przesłuchania podejrzanych i zabezpieczenia składników majątku znajdujących się na terytorium tego kraju. Zarówno Francja, jak i Niderlandy dysponowały dostatecznymi dowodami, aby ścigać głównego podejrzanego.

Równoległe postępowania Sporną kwestią było to, czy główny podejrzany po zatrzymaniu pozostanie w areszcie tymczasowym. We Francji istniało duże prawdopodobieństwo, że osoba ta zostanie zwolniona do czasu procesu. Organy niderlandzkie były przekonane, że zgromadzone dowody i skala szkód gospodarczych wyrządzonych wskutek przestępstwa przekonają sąd do zatrzymania podejrzanego w areszcie, co pozwoliłoby prokuratorom z obu krajów na jego przesłuchanie i podjęcie dalszych czynności.

Czasowe przekazanie/przesłuchanie zatrzymanego podejrzanego w innym państwie członkowskim Przedstawiciele odnośnych organów zastanawiali się, czy przepisy prawa zaangażowanych w sprawę państw członkowskich dopuszczają możliwość przekazania podejrzanego drugiej stronie do celów przesłuchania i procesu lub czy podejrzany może przebywać w areszcie do czasu procesu. Strony uzgodniły, że przepisy prawa krajowego wdrażające decyzję ramową o ENA dopuszczają taką możliwość. Pojawiło się również pytanie, czy francuski sędzia śledczy może przesłuchać podejrzanego, który przebywa w areszcie w Niderlandach, i wystąpić z formalnym aktem oskarżenia w tym kraju.

Ne bis in idem Jako że Francja i Niderlandy zamierzały ścigać głównego podejrzanego za oszustwa VAT, uczestniczące organy zastanawiały się, czy oskarżyć go o to samo przestępstwo. Uznano, że popełnione zostały dwa różne przestępstwa na szkodę dwóch różnych ofiar w różnych jurysdykcjach (obszarach właściwości francuskich i niderlandzkich organów skarbowych), a zatem nie zachodziła groźba podwójnego osądzenia za to samo przestępstwo.

Przekazanie ścigania Strony uznały, że Francja może formalnie przekazać ściganie Niderlandom. Co do zasady Niderlandy nie posiadają jurysdykcji w odniesieniu do przestępstwa we Francji, które zostało popełnione na obywatelu francuskim przez osobę, która nie posiada obywatelstwa niderlandzkiego. Postępowanie prowadzone przez organy niderlandzkie mogło natomiast obejmować ściganie za udział w organizacji przestępczej. Ta możliwość wymagała dalszych analiz po obu stronach i zgody francuskiego prokuratora generalnego.

Podział składników majątku W wyniku śledztwa do 2013 r. zabezpieczono około 7 mln dolarów amerykańskich. Planuje się zajęcie kolejnych składników majątku. Oba państwa członkowskie uzgodniły, że skonfiskowany majątek zostanie podzielony w równych częściach.

Wymiana informacji udzielonych przez państwo trzecie Członkowie JIT zastanawiali się, czy mogą zgodnie z prawem wymieniać między sobą informacje uzyskane od innego państwa na zasadzie ważnych dowodów. Fakt przekazania informacji tylko jednemu członkowi, a nie całemu zespołowi JIT, może stwarzać problemy. Członkowie JIT uzgodnili, że strona otrzymująca informacje powinna zwrócić się do dostawcy informacji o zgodę na ich formalne udostępnienie innym członkom JIT.

Zatrzymanie Pod warunkiem przeprowadzenia konsultacji z organami krajowymi strony uzgodniły, że zatrzymanie głównego podejrzanego dokona Francja jako kraj, do którego podejrzany często przyjeżdża. Ustanowiono bardzo wysoką kaucję. Następnie Niemcy planowały wystawić ENA, zabrać podejrzanego do Niemców i wnioskować o jego zatrzymanie w areszcie. Ściganie w obu krajach miało odbywać się równocześnie. Władze francuskie miały uzyskać zgodę na przesłuchanie podejrzanego w Niemczech. Kwestia przekazania ścigania Niemcom miała być rozważana dopiero na późniejszym etapie. Strony uzgodniły również wymianę akt sprawy i dowodów w ramach umowy JIT.

Współpraca doprowadziła do zatrzymania trzech podejrzanych we Francji. Przekazane Hongkongowi, Szwajcarii, Zjednoczonemu Królestwu, Niemcom, Danii, Hiszpanii i USA wnioski o udzielenie pomocy prawnej zostały wykonane. We Francji i Niemczech przesłuchano osiem osób, wystawiono ENA w odniesieniu do głównego podejrzanego, którego miejsce pobytu było nieznane, oraz zaplanowano spotkanie koordynacyjne w celu monitorowania przebiegu śledztwa.

2.2. Centra koordynacji Eurojustu

W 2013 r. w Eurojuście powstało siedem centrów koordynacji tworzonych przez następujące kraje: Francja (4), Włochy (2) i Niemcy (1). Badanymi rodzajami przestępstw były: nielegalna imigracja (2), handel narkotykami i ludźmi (1), przestępczość drogową (1), fałszerstwo towarów (1), pranie pieniędzy (1) i oszustwa finansowe (1).

Dostępność Eurojustu siedem dni w tygodniu, przez całą dobę, w połączeniu z działalnością centrów koordynacji zapewnia przekazywanie informacji w czasie rzeczywistym oraz koordynację działań organów krajowych w dniu wspólnej akcji.

Centra koordynacji przy Eurojuście ułatwiają wsparcie i koordynację działań takich jak zajęcie, zatrzymanie, rewizja mieszkań/lokal, zabezpieczenie dowodów i przesłuchanie świadków, a także niezwłoczne kierowanie spraw na drogę sądową. Dopuszczalność zebranych dowodów ma duże znaczenie dla pomyślnego rozstrzygnięcia postępowania sądowego. Centra koordynacji Eurojustu ułatwiają osiąganie trwałych wyników w sprawach dotyczących przestępczości transgranicznej.

Oszustwo finansowe – przykład

We Francji w lutym 2012 r. wszczęto śledztwo w sprawie piramidy finansowej. Podejrzane osoby i firmy miały miejsce zamieszkania lub siedziby w ośmiu państwach członkowskich, jak również w Szwajcarii i na Seszelach. Ustalono, że ofiarą przestępstwa padło 400 osób w całej Europie. Szkody wyceniono na co najmniej 23 mln euro. Dochody z przestępstwa były wpłacane na rachunki bankowe na Seszelach, Malcie i Cyprze, a następnie inwestowane w zakup nieruchomości i jachtów.

Do Eurojustu zwrócono się o pomoc w realizacji wniosków o wzajemną pomoc prawną w zakresie ustalenia miejsca pobytu podejrzanych i miejsca zdeponowania przychodów z przestępstwa, jak również przesłuchań, rewizji i

zabezpieczenia mienia. Przy Eurojuście powstało centrum koordynacji w celu wsparcia jednoczesnych działań na szczeblu sądowym we wszystkich dziesięciu krajach. Był to pierwszy przypadek, gdy tak duża liczba państw uczestniczyła w pracach centrum koordynacji, a działania dotyczyły równoczesnego zabezpieczenia mienia w sześciu różnych jurysdykcjach, w tym na Seszelach. Wyposażone w osobne linie telefoniczne, adresy mailowe i urządzenia wideokonferencyjne centrum koordynacji umożliwiło francuskiemu sędziemu śledczemu monitorowanie postępów w sprawie we współpracy z biurami krajowymi przy Eurojuście, a także rozwiązywanie na bieżąco kwestii sądowych wynikłych w dniu wspólnej akcji. W operacji uczestniczyło ponad 200 policjantów, zatrzymano 16 osób, przesłuchano sześciu podejrzanych, zabezpieczono około 700 tys. euro na rachunkach bankowych oraz zajęto jachty, wille, luksusowe samochody, dzieła sztuki i biżuterię.

Wedle słów przedstawiciela jednego z uczestniczących państw członkowskich „(...) Eurojust umożliwił prokuratorom i policjantom realizację wspólnego celu, jakim jest zapewnienie, aby Europa bez granic nie oznaczała obszaru, na których przestępczość może swobodnie się rozwijać. W walce z przestępczością nie ma skuteczniejszego narzędzia od determinacji sądów i policji. Współpraca sądowa służy dokładnie temu celowi, o czym najlepiej świadczy niniejsza operacja”.

2.3. Wymiana informacji i baza prowadzonych postępowań (CMS)

Decyzja ustanawiająca Eurojust zobowiązuje państwa członkowskie do przekazywania Eurojustowi informacji mających znaczenie dla realizacji jego misji, co umożliwia zapewnienie bardziej proaktywnego wsparcia przy rozwiązywaniu spraw i przeciwdziałaniu zjawiskom przestępczym. Eurojust zmodyfikował swoją bazę prowadzonych postępowań (CMS), aby ułatwić przetwarzanie dodatkowych rodzajów danych, oraz opracował narzędzia techniczne służące do przekazywania mu danych w uporządkowany i bezpieczny sposób.

2.3.1. Rozwój CMS

Projekt i rozwój bazy CSM opiera się na decyzji ustanawiającej Eurojust i obowiązujących zasadach ochrony danych. CMS jest programem komputerowym, który umożliwia bezpieczne przechowywanie i przetwarzanie danych dotyczących prowadzonych spraw. Jako zindywidualizowana baza danych ułatwia pracę Eurojustu w zakresie wspierania koordynacji czynności dochodzeniowo-śledczych i ścigania w oparciu o analizę wzajemnych powiązań oraz udostępnianie zainteresowanym stronom informacji na temat toczących się dochodzeń i postępowań karnych. Nad zgodnym z prawem przetwarzaniem danych osobowych czuwa inspektor ochrony danych Eurojustu i wspólny organ nadzoru (JSB).

W 2013 r. wprowadzono znaczące ulepszenia w systemie CMS. Zostały one wdrożone w wielu obszarach funkcjonalnych CMS w następstwie modyfikacji wynikających ze zmienionej decyzji ustanawiającej Eurojust oraz zmian postulowanych przez użytkowników. Udoskonalenia dotyczyły kluczowych funkcji, np. rejestracji i monitoro-

wania spraw, importu i analizy danych osobowych, ustalania powiązań, wyszukiwania i raportowania. Zoptymalizowano zgodność z zasadami ochrony danych w Eurojuście poprzez poprawę mechanizmów logowania, zgłaszania i wymiany oraz wprowadzenie nowego modelu bezpieczeństwa, który w przyszłości pozwoli na uelastycznienie dostępu do CMS zarówno dla wewnętrznych, jak i zewnętrznych użytkowników (tj. członków ENCS i prokuratorów łącznikowych). Przystąpienie Chorwacji do Unii Europejskiej spowodowało też konieczność zmian w celu zapewnienia dostępu przedstawicielom i członkom biura tego kraju.

2.3.2. Inteligentny formularz PDF do celów art. 13

Narzędzie Inteligentny formularz PDF do celów art. 13 jest wzorem w formie elektronicznej opracowanym przez Eurojust do celów uporządkowanego przekazywania danych Eurojustowi przez organy krajowe na podstawie art. 13 decyzji ustanawiającej Eurojust. Formularz jest dostępny w 24 językach urzędowych UE. Służy on do importu danych wprowadzanych do CMS. Informacje otrzymane na podstawie art. 13 uznaje się za nowe informacje lub dotyczące sprawy operacyjnej zainicjowanej w Eurojuście przez otrzymujące informacje biuro krajowe. Zarejestrowane informacje sprawdzane są pod kątem powiązań z innymi sprawami za pomocą funkcji automatycznej analizy powiązań w CMS. Informacja o ustaleniu nowego powiązania przekazywana jest biurowi krajowemu, które z kolei zgłasza ten fakt przekazującemu informacje organowi państwa członkowskiego.

Ocena Eurojust opracował i udoskonalił elektroniczne narzędzie procesu transmisji i konfiguracji w ramach CMS. Od lipca 2011 r. (termin transpozycji) do czerwca 2013 r. Eurojust otrzymał 218 zgłoszeń na podstawie art. 13, z których 89 dotyczyło spraw zarejestrowanych w Eurojuście. Zgłoszenia w trybie art. 13 stanowią na dzień dzisiejszy niewielki ułamek informacji zgłaszanych Eurojustowi za pośrednictwem władz krajowych w toku prowadzenia spraw (w tym samym okresie Eurojust zarejestrował ogółem 2970 spraw). Informacje są najczęściej przekazywane Eurojustowi na podstawie ustępu 6 artykułu 13 („sprawy szczególnej wagi”), a w drugiej kolejności – ustępu 5 („wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze”). Po pełnym wdrożeniu artykułu 13 we wszystkich państwach członkowskich Eurojust będzie miał na przykład możliwość dokonania przeglądu wszystkich zespołów JIT w Unii Europejskiej.

2.3.3. Związki pomiędzy ENCS i CMS

Badania W 2013 r. dokonano postępów w zakresie wdrożenia technicznego połączenia pomiędzy członkami ENCS w państwach członkowskich i systemem CMS Eurojustu. W oparciu o wyniki projektu łączności sieciowej EJ27 dotyczącego wymagań w zakresie infrastruktury sieciowej przeprowadzono projekt badawczy ENCS, w ramach którego opracowano katalog potencjalnych narzędzi ENCS (tj. możliwych technicznych rozwiązań w zakresie połączenia ENCS z CMS) i ustalono preferencje państw członkowskich. Przeprowadzono również ana-

lizę technicznych skutków podłączenia użytkowników zewnętrznych do CMS (i wymaganych w związku z tym zmian w tym systemie) dla infrastruktury systemowej i innej Eurojustu.

Modalność dostępu W lipcu 2013 r. kolegium uzgodniło przyjęcie wspólnego podejścia w zakresie zasad dostępu członków ENCS do systemu CMS. Kolegium określiło różne poziomy widoczności danych i praw zarządzania danymi zamieszczonymi w indeksie i plikach roboczych dla różnych kategorii użytkowników zewnętrznych oraz sposób realizacji obowiązków przedstawiciela krajowego będącego administratorem danych zgodnie z wymogami prawnymi i zasadami ochrony danych obowiązującymi w Eurojuście.

Wdrożenie Kontynuowano prace nad technicznym wdrożeniem łączności z każdym państwem członkowskim i CMS. Oddano do eksploatacji łącza z Czechami i Łotwą. Dotychczas zapewniono łączność z pięcioma państwami członkowskimi (łącza z Bułgarią i Rumunią funkcjonują od 2012 r.). Ustanowiono łącza z Finlandią, Węgrami i Polską na zasadzie pilotażu, a każde z tych państw członkowskich podpisało protokół ustaleń dotyczący korzystania z łącza. Przewiduje się, że łącza te zostaną oddane do eksploatacji na początku 2014 r. Sprawozdanie Eurojustu dla Rady i Komisji na temat stanu wdrożenia zostało opublikowane jako dokument Rady nr 12582/13 z 19 lipca 2013 r.

2.4. Eurojust i wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze

Wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze jako narzędzie transgranicznej pomocy prawnej, które umożliwia bezpośrednią wymianę informacji i dowodów w ramach zespołu bez konieczności korzystania z tradycyjnych kanałów świadczenia wzajemnej pomocy prawnej, stanowi jeden z najważniejszych instrumentów operacyjnych dostępnych przedstawicielom organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości.

Szczególna rola Eurojustu w zakresie tworzenia i prowadzenia zespołów JIT w 2013 r. dotyczy przede wszystkim: (i) wskazywania odpowiednich spraw dla JIT, (ii) oferowania porad i informacji dotyczących różnych systemów procesowych, (iii) sporządzania projektów umów JIT i operacyjnych planów działań, (iv) zapewnienia koordynacji podczas dni wspólnej akcji (v) wspierania JIT za pośrednictwem spotkań koordynacyjnych.

2.4.1. Sprawy prowadzone przez Eurojust

Spotkania koordynacyjne organizowane w placówkach Eurojustu lub w państwach członkowskich okazały się pożytecznym narzędziem określania i monitorowania celów operacyjnych JIT, oceny wspólnych czynności dochodzeniowo-śledczych oraz podejmowania decyzji w sprawie dalszych działań. Działania te obejmowały: planowanie jednoczesnych zatrzymań, wystawianie i wykonywanie ENA i wniosków o wzajemną pomoc prawną wobec państw trzecich, uzgadnianie działań w zakresie konfiskaty oraz działań podejmowanych przez oddelegowanych członków JIT. Eurojust ułatwiał również partnerom JIT zawieranie uzgodnień w sprawie strategii ścigania, które często mają wpływ na przebieg śledztwa, a zatem powinny być przyjmowane na najwcześniejszym możliwym etapie.

W poprzednich latach Eurojust wspierał zespoły JIT utworzone na podstawie art. 13 konwencji MLA z 2000 r. lub decyzji ramowej Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych. Jednakże z uwagi na charakter dochodzeń lub potrzebę zaangażowania państw trzecich w czynności dochodzeniowo-śledcze Eurojust służył również w 2013 r. fachową pomocą w odniesieniu do zespołów JIT powstałych w oparciu o inną podstawę prawną, np. konwencję ONZ przeciwko przestępczości zorganizowanej, konwencję o wzajemnej pomocy i współpracy między organami administracji celnej (druga konwencja neapolitańska) lub traktaty dwustronne.

Fakty i dane Udzielanie wsparcia w zakresie zakładania i prowadzenia zespołów JIT było nadal jednym z priorytetów Eurojustu w 2013 r. W okresie sprawozdawczym przedstawiciele krajowi udzielili wsparcia 102 zespołom JIT, z których 42 zostały powołane w 2013 r. Zgodnie z art. 9f decyzji ustanawiającej Eurojust przedstawiciele krajowi uczestniczyli w pracach zespołów JIT w charakterze właściwych organów krajowych lub w imieniu Eurojustu.

Podobnie jak w latach ubiegłych, zespoły prowadziły działalność w zakresie najpoważniejszych rodzajów przestępstw takich jak handel narkotykami i ludźmi, pranie pieniędzy i oszustwa finansowe. Zajmowały się również coraz większą liczbą przypadków cyberprzestępczości. Ponadto Eurojust otrzymał 35 zgłoszeń z państw członkowskich na podstawie art. 13 ust. 5 decyzji ustanawiającej Eurojust, z których siedem doprowadziło do powstania zespołów JIT z pomocą Eurojustu. Eurojust udzielił również wsparcia przy powstaniu trzech zespołów JIT z udziałem państw trzecich.

Powtarzające się przeszkody Sprawy prowadzone przez Eurojust w 2013 r. wskazały na istnienie kwestii prawnych i praktycznych, które mogą zakłócać skuteczne funkcjonowanie zespołu JIT. Ustalono następujące przeszkody: różnice wymagań formalnych w zakresie podpisania umowy JIT, różnice systemów prawnych, zwłaszcza w odniesieniu do zasad gromadzenia dowodów (w tym przechwyconych materiałów), zasad dopuszczalności dowodów, ujawniania informacji i terminów przechowywania danych, konfliktów jurysdykcji i przekazywania ścigania w sprawach karnych. Eurojust wciąż podejmuje starania, aby przeciwdziałać tym powtarzającym się problemom i pomaga praktykom w ich obojętności.

Napotkane problemy dotyczą na przykład różnic wymagań w zakresie przesłuchania świadków i mogą skutkować niedopuszczalnością dowodów. Ujawnianie informacji dotyczących sprawy jest kolejną problematyczną kwestią. Jako że szybka wymiana informacji jest głównym atutem zespołu JIT, jego członkowie muszą od początku wiedzieć, w jakim zakresie i kiedy mogą prze-

Handel ludźmi – przykład

Pomoc Eurojustu dla zespołu JIT zajmującego się handlem ludźmi i konfiskatą majątku skupiła się na aspekcie sądowym sprawy. Przebywające w państwie członkowskim A ofiary handlu ludźmi zostały przesłuchane z pomocą policji i prokuratury państwa członkowskiego B zgodnie z postanowieniami konwencji MLA z 1959 r. i 2000 r., aby dowody z ich przesłuchań mogły zostać wykorzystane w ramach śledztw prowadzonych w obu państwach członkowskich. Przesłuchania były prowadzone przez osoby będące rodakami ofiar, które zostały specjalnie przeszkolone do kontaktów z ofiarami i świadkami wymagającymi szczególnej troski. Dowody uzyskane w ramach zespołu JIT zostały następnie wykorzystane w toku śledztw prowadzonych w obu państwach członkowskich.

Członkowie JIT zdecydowali, że postępowanie zostanie przekazane państwu członkowskiemu B, które wystawi ENA państwu członkowskiemu A. Sprawcy przebywający w państwie A zostali przekazani państwu B i stanęli przed sądem wraz ze współnikami zatrzymanymi w państwie B. Z pomocą Eurojustu, który zorganizował dwa spotkania organizacyjne poza dwoma spotkaniami drugiego szczebla, w ramach zespołu JIT przeprowadzono ocenę dowodów, dokonano przeniesienia postępowania karnego i wykonano ENA. Działalność JIT doprowadziła do prawomocnego skazania w państwie B. Partnerzy JIT omówili także dodatkowe środki dotyczące konfiskaty mienia, która odbyła się w państwie A.

kazywać obronie i sądom informacje podlegające szczególnej ochronie zgodnie z przepisami danego państwa członkowskiego.

Uprawnienia obrońcy W sprawie dotyczącej handlu ludźmi przepisy prawa jednego z zaangażowanych państw członkowskich wymagały powiadomienia obrońcy podejrzanego i umożliwienia jej udziału w przesłuchaniu świadków, co było warunkiem dopuszczalności zebranych w ten sposób dowodów. Taki wymóg nie obowiązywał w innych państwach zaangażowanych w sprawę. Umowa JIT podpisana z pomocą Eurojustu uściśliła

wymogi i dopuściła możliwość zgromadzenia dowodów z zeznań świadków zgodnie z przepisami prawa krajowego uczestników zespołu JIT.

Poufność/ujawnienie Niektóre państwa członkowskie uściślają warunki wymiany informacji i poufności w załącznikach do umowy JIT. Ta praktyka umożliwia znalezienie wspólnych płaszczyzn w różniących się systemach prawnych. W przypadku zespołu JIT zajmującego się sprawą morderstwa uzgodniono możliwość nieograniczonego dostępu, wykorzystania i wymiany informacji, chyba że jedna ze stron wprowadziła ograniczenia w tym względzie (np. zastrzegając, że przekazane informacje nie mogą służyć jako dowody w sądzie).

2.4.2. Coroczne spotkania ekspertów JIT

W ramach kontynuowanego programu na rzecz stosowania narzędzia JIT Eurojust zorganizował we współpracy z Europolem dziewiąte coroczne spotkanie ekspertów krajowych ds. JIT.

Eksperci uzgodnili, że należy przygotować listę kontrolną kwestii do omówienia przed utworzeniem zespołu JIT oraz przyjąć zwyczaj uwzględniania zasad ujawniania informacji przez uczestniczące państwa członkowskie w załączniku do umowy JIT. Uczestnicy stwierdzili również, że należy regularnie przeprowadzać ocenę ryzyka w zakresie wykonalności i skuteczności projektu utworzenia zespołu JIT, zwłaszcza w świetle przepisów prawa dotyczących ujawniania informacji i ochrony poufności. Wnioski ze spotkania zostaną opublikowane jako dokument Rady i umieszczone na stronie internetowej Eurojustu.

Ocena zespołów JIT ma duże znaczenie dla praktyków ze względu na wskazanie mocnych i słabych stron JIT. Eurojust uznaje i aktywnie wspiera wartość dodaną oceny zespołów JIT. Dodatkowe informacje na ten temat można znaleźć w rozdziale 4 „Priorytet roku: ocena zespołów JIT”.

2.4.3. Finansowanie/pomoc finansowa dla JIT

W latach 2010-2013 Eurojust udzielił wsparcia 95 zespołom JIT powołanym przez 22 państwa członkowskie i wniósł znaczący wkład w ogólny rozwój JIT w Unii Europejskiej.

W lipcu i wrześniu ogłoszono dwa dodatkowe zaproszenia do składania ofert w zakresie potrzeb operacyjnych do końca 2013 r. w ramach drugiego projektu finansowania JIT. Złożono 36 nowych wniosków, co stanowi potwierdzenie obserwowanych dotychczas tendencji i sukcesu projektu. Stosowne informacje dostępne są na stronie internetowej Eurojustu lub pod adresem: <http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/Eurojust-Support-JITs/JITS-Funding/Pages/jits-funding-project.aspx>.

W 2013 r. 34 zespoły JIT, z których 18 powołano w ciągu roku, otrzymały finansową pomoc ze strony Eurojustu. Eurojust będzie kontynuował finansowe wspieranie działalności JIT również w przyszłym roku. Od 2014 r. państwa trzecie będące stronami lub uczestnikami zespołu JIT, w którym bierze udział co najmniej jedno państwo członkowskie, również kwalifikują się do wsparcia finansowego. W 2014 r. zostanie opracowana i wdrożona uproszczona procedura uwzględniająca dotychczasowe doświadczenia i opinie praktyków.

Działalność operacyjna Eurojustu

3.1. Sprawy prowadzone przez Eurojust w priorytetowych obszarach przestępczości

Eurojust dopasowuje priorytetowe obszary swojej działalności do priorytetów określonych przez Radę w ramach cyklu politycznego UE 2014-2017 w odniesieniu do zwalczania zorganizowanej i poważnej przestępczości międzynarodowej. Początkowy, ograniczony cykl polityczny został wdrożony w latach 2011-2013, a Eurojust przyjął w 2012 r. następujące priorytety na ten okres: handel narkotykami, nielegalna imigracja i handel ludźmi, oszustwa finansowe, korupcja, cyberprzestępczość, w tym pornografia dziecięca, pranie pieniędzy, przestępstwa na szkodę interesów finansowych UE, terroryzm i mobilne zorganizowane grupy przestępcze. Poniżej przedstawiono działalność Eurojustu w zakresie tych dziedzin przestępczości.

W 2013 r. Eurojust aktywnie wspierał wszystkie projekty EMPACT poświęcone rozwijaniu priorytetów Rady.

Jeśli chodzi o cykl polityczny UE 2014-2017, Eurojust aktywnie uczestniczył w 2013 r. w opracowaniu wieloletnich planów strategicznych dla każdego z dziewięciu priorytetów przyjętych przez Radę na ten okres i jednocześnie w ich przełożeniu na plany działań operacyjnych w ramach projektów EMPACT. Aby zapewnić konsekwentne wsparcie dla tych projektów, Eurojust przyjął we wrześniu 2013 r. wspólne stanowisko dotyczące poziomu zaangażowania i rodzaju wsparcia dla określonych działań w planach działań operacyjnych. Ponadto w oparciu o prace przygotowawcze przeprowadzone w 2013 r. Eurojust przyjął nowe priorytety na okres 2014-2017, które odpowiadają priorytetom Rady.

3.1.1. Handel narkotykami

Statystyka przestępstw	2012	2013
Liczba zarejestrowanych spraw	263	239
Liczba spotkań koordynacyjnych	59	56
Liczba wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych	13	26

Większość przypadków handlu narkotykami (184) dotyczyła wyłącznie tego rodzaju przestępstwa, choć były też przypadki, w których handel narkotykami łączył się z przestępczością zorganizowaną (47) i praniem pieniędzy (17). Największą liczbę wniosków o współpracę w sprawach dotyczących handlu narkotykami złożyły Szwecja, Francja i Włochy, a wnioski najczęściej były kierowane do Hiszpanii, Niemiec i Niemiec. Najczęściej badaną substancją zakazaną jest kokaina (113), a następnie marihuana (62). Choć nastąpił spadek liczby spraw w tym obszarze, zaangażowanie Eurojustu wzrosło z jakościowego punktu widzenia, jako że liczba spo-

tkań koordynacyjnych utrzymała się na stabilnym poziomie, a liczba zespołów JIT podwoiła się.

Tematyka handlu narkotykami znajduje wielorakie odzwierciedlenie w priorytetach Rady w zakresie zwalczania zorganizowanej przestępczości w latach 2011-2013. Podczas gdy zwalczanie handlu narkotykami syntetycznymi wydaje się być priorytetem *per se*, inne narkotyki są ujęte w ramach ogólniejszych celów, np. zwalczania zorganizowanych grup przestępczych w Afryce Zachodniej i na Bałkanach Zachodnich lub przeciwdziałania wykorzystywaniu kontenerów do handlu nielegalnymi towarami. Eurojust wносił aktywny wkład we wszystkie projekty EMPACT dotyczące handlu narkotykami. W szczególności, w odniesieniu do projektu EMPACT dotyczącego narkotyków syntetycznych, Eurojust uczestniczył w spotkaniach EMPACT w lutym i czerwcu, podczas których omawiano między innymi związek chemiczny APAAN będący prekursorem używanym do produkcji narkotyków syntetycznych, który nie został dotychczas uregulowany we wszystkich państwach członkowskich.

Handel narkotykami – przykład

Organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości Belgii i Hiszpanii, przy wsparciu ze strony Eurojustu i Europolu, podjęły akcję przeciwko sieci prowadzącej handel narkotykami w Belgii, Hiszpanii, Francji, Niemczech i Maroku od 2007 r. Skutkiem prowadzonej w latach 2012-2013 operacji była neutralizacja grupy przestępczej w 2013 r.

Członkowie zorganizowanej grupy przestępczej, w większości Marokańczycy, wprowadzili do legalnego obrotu ok. 50 mln euro przychodów z handlu marihuaną. Grupa miała kontakty w Afryce, w której narkotyki były hodowane i przetwarzane, a następnie transportowane z Maroka do Hiszpanii drogą morską. W Hiszpanii narkotyki były przewożone samochodami do miejsca magazynowania lub dalszej dystrybucji w Europie. Sklep galanteryjny w Maladze służył za przykrywkę do prania pieniędzy, a kurierzy przywozili gotówkę z Belgii i Francji.

Belgijskie i hiszpańskie biura krajowe przy Eurojuście podjęły ścisłą współpracę, pośrednicząc w wysłaniu wniosków o wzajemną pomoc prawną zarówno przez władze hiszpańskie,

jak i belgijskie. Aby ułatwić szybką wymianę informacji pomiędzy belgijską policją federalną, hiszpańską *Guardia Civil* i Europolem, przy Eurojuście powstał wspólny zespół dochodzeniowo-śledczy.

W Hiszpanii otwarto kilka niezależnych spraw w związku z zabezpieczeniem narkotyków i pieniędzy. Podczas spotkań koordynacyjnych w Eurojuście strony uzgodniły, że sprawy te należy prowadzić niezależnie od głównego postępowania, aby nie zagrozić jego szansom powodzenia, i dopiero jeśli jego wynik okaże się pozytywny, włączyć w jego tok pomniejsze sprawy dotyczące handlu narkotykami. Władze hiszpańskie zobowiązały się przekazywać konieczne informacje organom belgijskim bez łączenia takich wniosków z głównym dochodzeniem. Aby lepiej ukierunkować dochodzenie, strony zgodziły się również objąć czynnościami dochodzeniowymi jedynie głównych podejrzanych w Hiszpanii i Belgii. Z pomocą Eurojustu stronom udało się przezwyciężyć trudności związane z przechwytywaniem danych elektronicznych, które wynikały z różnic kodeksów postępowania karnego w tych dwóch krajach. Postępowanie dotyczące głównych podejrzanych zostało ostatecznie przekazane przez prokuraturę brukselską hiszpańskiemu sądziemu w Torrevieja na podstawie umowy zawartej w ramach JIT.

Europol wsparł operację raportami z zakresu ekspertyz sądowych, prób krzyżowych i innymi analizami. Skoordinowana wspólna akcja doprowadziła do zatrzymania 46 osób podejrzewanych o udział w zorganizowanej grupie przestępczej. Zabezpieczono również 5301 kg marihuany, 2 łodzie rybackie, 77 samochodów, 20 budynków, 5 przedsiębiorstw i gotówkę w wysokości 225 230 euro. Wartość zajętego majątku wyceniono na 13 750 000 euro.

Jeśli chodzi o cykl polityczny UE 2014-2017, priorytety Rady obejmują konkretne cele w zakresie handlu narkotykami syntetycznymi oraz handlu kokainą i heroiną. W czerwcu Eurojust uczestniczył w spotkaniach MASP poświęconych narkotynom syntetycznym oraz kokainie i heroinie. Udział Eurojustu zapewnił uwzględnienie kwestii współpracy sądowej w celach strategicznych na najbliższe cztery lata. Eurojust uczestniczył również w spotkaniu, podczas którego sporządzono projekt planu działań operacyjnych.

Nadal toczyły się negocjacje w sprawie protokołu ustaleń pomiędzy Eurojustem i Europejskim Centrum Mo-

nitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA), a projekt protokołu został zatwierdzony przez kolegium Eurojustu oraz zarząd EMCDDA. Eurojust wniósł wkład w opracowanie raportu na temat rynków narkotyków w UE pt. *High-level drug trafficking cases through the lens of Eurojust casework* (Wysokiego szczebla sprawy handlu narkotykami z punktu widzenia Eurojustu), opublikowanego przez EMCDDA w styczniu. W 2013 r. odbyły się dwa spotkania Eurojustu i EMCDDA w celu wymiany pomysłów i omówienia wspólnych projektów.

Na wniosek Biura Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości (UNODC) Eurojust wniósł wkład w przegląd wysokiego szczebla w zakresie wdrożenia *Deklaracji politycznej i planu działań w zakresie współpracy międzynarodowej w kierunku zintegrowanej strategii zwalczania problemu narkotyków na świecie* poprzez udostępnienie materiałów na temat strategicznego projektu i seminarium Eurojustu w sprawie handlu narkotykami i zespołów JIT, jak również danych statystycznych na temat spraw prowadzonych przez Eurojust.

3.1.2. Nielegalna imigracja

Statystyka przestępstw	2012	2013
Liczba zarejestrowanych spraw	29	25
Liczba spotkań koordynacyjnych	18	5
Liczba wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych	4	7

Statystyka dotycząca zaangażowania Eurojustu w sprawy z zakresu nielegalnej imigracji daje zniekształcony obraz rzeczywistej sytuacji. Z jednej strony nastąpił spadek liczby spraw i spotkań koordynacyjnych w porównaniu z 2012 r.; z drugiej strony liczba zespołów JIT wzrosła niemal dwukrotnie. Austria, Zjednoczone Królestwo i Włochy były najbardziej aktywnymi państwami członkowskimi pod względem liczby otwieranych spraw, a Belgia, Grecja i Zjednoczone Królestwo były państwami członkowskimi otrzymującymi najwięcej wniosków.

Ten rodzaj przestępczości był ujęty w priorytetach Rady na okres 2011-2013. Eurojust uczestniczył w spotkaniach EMPACT dotyczących nielegalnej imigracji, ale nie zwrócono się do niego o szczególną pomoc, jako że projekt bazował w większym stopniu na podejściu administracyjnym niż dochodzeniowo-śledczym.

Nielegalna imigracja została ponownie uznana za jeden z priorytetów Rady na lata 2014-2017. Eurojust aktywnie uczestniczył w warsztatach MASP, które odbyły się w czerwcu i były poświęcone tematyce nielegalnej imigracji na lata 2014-2017. W październiku Eurojust uczestniczył również w spotkaniu, podczas którego sporządzono projekt planu działań operacyjnych na 2014 r.

Nielegalna imigracja – przykład

W lipcu 2012 r. Francja otworzyła sprawę dotyczącą zorganizowanej grupy przestępczej, która prowadziła działalność przemytniczą na terenie Francji, Belgii i Zjednoczonym Królestwie i miała powiązania z Grecją, Turcją i Niderlandami. Organizacja posiadała zaawansowane i złożone struktury logistyczne, przenosząc swoją bazę operacyjną pomiędzy Francją i Belgią.

Nielegalni imigranci kurdyjscy płacili ok. 2000 euro gotówką lub przelewem bankowym na rachunek w Zjednoczonym Królestwie. Następnie byli odbierani z parkingów w Belgii i Francji i przewożeni ciężarówkami na promy płynące z Calais do Zjednoczonego Królestwa. Operacja była powtarzana co noc. Oszacowano, że zorganizowana grupa przestępcza podejmowała każdego dnia próby przemycenia ok. 20-30 nielegalnych imigrantów do Zjednoczonego Królestwa, z których 10 kończyło się powodzeniem, co przekładało się na ok. 4000 nielegalnych imigrantów rocznie.

Eurojust wsparł pomyślny przebieg sprawy, organizując dwa spotkania koordynacyjne. W ich następstwie Francja i Belgia podpisały w październiku 2012 r. umowę JIT, do której w lutym 2013 r. przystąpiło również Zjednoczone Królestwo. Eurojust współfinansował utworzenie zespołu JIT w ramach projektu finansowania JIT. W sierpniu 2013 r. powstało centrum koordynacji przy Eurojuście, które było prowadzone przez przedstawicielstwa Francji, Belgii i Zjednoczonego Królestwa. Europol wsparł prowadzenie sprawy, wysyłając do Francji mobilną komórkę w celu prowadzenia doraźnych analiz danych.

Policja francuska, belgijska i brytyjska przeprowadziła udaną akcję, w ramach której zatrzymano 36 osób, wydano dwa ENA i przeszukano 45 lokali. Wspólne działania doprowadziły do rozwiązania zorganizowanej grupy przestępczej.

3.1.3. Handel ludźmi

Statystyka przestępstw	2012	2013
Liczba zarejestrowanych spraw	60	84
Liczba spotkań koordynacyjnych	20	24
Liczba wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych	6	15

Wśród spraw, którymi zajmuje się Eurojust, handel ludźmi stanowi odrębny rodzaj przestępstwa, choć w niektórych przypadkach wiąże się z działalnością zorganizowanych grup przestępczych (21). Wykorzystywanie seksualne stanowi główną kategorię spraw prowadzonych przez Eurojust w zakresie handlu ludźmi (56). Podobnie jak w przypadku handlu narkotykami i nielegalnej imigracji nastąpił znaczący wzrost wsparcia Eurojustu dla zespołów JIT, jak i liczby spraw. Najwięcej dochodzeń wszczęły Rumunia i Zjednoczone Królestwo (32), a państwami członkowskimi najczęściej otrzymującymi wnioski były Bułgaria, Niemcy, Rumunia, Włochy i Hiszpania.

Handel ludźmi ujęty był wśród priorytetów Rady na lata 2011-2013. Eurojust brał udział w szeregu działań dotyczących handlu ludźmi. W kwietniu Myria Vassiliadou, koordynator UE ds. handlu ludźmi, złożyła wizytę w Eurojuście w następstwie strategicznego projektu *Eurojust's Action against Trafficking in Human Beings (Działania Eurojustu przeciw handlowi ludźmi)* oraz przyjęcia *Planu działań przeciwko handlowi ludźmi na lata 2012-2016*.

Wizyta miała na celu omówienie możliwości zwiększenia współpracy pomiędzy Eurojustem i koordynatorem ds. handlu ludźmi w zakresie zwalczania tego zjawiska.

Liczba spraw prowadzonych przez Eurojust w zakresie handlu ludźmi utrzymuje się na tym samym poziomie od kilku lat, przy czym w 2013 r. wzrosła o 40% w stosunku do 2012 r.

Eurojust uczestniczył w spotkaniach EMPACT poświęconych tematyce handlu ludźmi. Cele strategiczne ujęte w ramach cyklu politycznego 2011-2013 odzwierciedlają znaczenie czynności dochodzeniowo-śledczych i ścigania w tej dziedzinie.

Przykładem pozytywnych działań operacyjnych jest sprawa zainicjowana przez Niderlandy w ramach projektu EMPACT. Dwa spotkania operacyjne odbyły się w Europolu, a następnie Eurojust zorganizował trzy spotkania koordynacyjne i założył wspólny zespół dochodzeniowo-śledczy. Eurojust uzyskał ponadto status stowarzyszonego partnera w ramach dwóch podprojektów EMPACT, tj. *ETUTU* (wskazanie nigeryjskich ofiar handlu ludźmi i uzyskanie od nich informacji) oraz *Chinese THB* (działalność przestępcza w zakresie handlu ludźmi w Chinach).

Rada ponownie uznała zwalczanie handlu ludźmi za jeden ze swoich priorytetów na lata 2014-2017. Eurojust aktywnie uczestniczył w spotkaniu MASP poświęconym tej problematyce, a także w spotkaniu w listopadzie, którego celem było opracowanie planu działań operacyjnych na 2014 r.

Handel ludźmi – przykład

Antymafijny urząd prokuratorski we Florencji zwrócił się do Eurojustu o pomoc w sprawie dotyczącej międzynarodowego handlu narkotykami i handlu ludźmi do celów prostytucji. Większość osób podejrzanych o udział w zorganizowanej grupie przestępczej pochodziła z Albanii i przebywała we Włoszech, Belgii, Niemczech, Francji, Szwajcarii i Albanii.

Eurojust zorganizował dwa spotkania koordynacyjne z udziałem przedstawicieli Włoch, Belgii, Niemczech, Francji, Szwajcarii, Albanii i Europolu. Podczas pierwszego spotkania koordynacyjnego w marcu 2012 r. uczestnicy omówili wykonanie złożonych przez Włochy wniosków o wzajemną pomoc prawną i sporządzili wykaz punktów kontaktowych w poszczególnych krajach w celu ułatwienia współpracy. Podczas spotkania stwierdzono, że kilka równoległych dochodzeń jest w toku lub planowanych w uczestniczących krajach. Podczas drugiego spotkania koordynacyjnego, które odbyło się rok później, zaplanowano dzień wspólnej akcji i podjęto decyzję o utworzeniu centrum koordynacji przy Eurojuście. Europol przedstawił raport z analizy krzyżowej w przedmiotowej sprawie i wyjaśnił, jakiego rodzaju wsparcia może udzielić centrom koordynacji przy Eurojuście. W celu ułatwienia wspólnej akcji uczestnicy uzgodnili, że miejsce pobytu podejrzanych zostanie ustalone przed dniem wspólnej akcji i przeprowadzone zostaną jednoczesne rewizje. Spotkania doprowadziły do powstania centrum koordynacji przy Eurojuście w kwietniu 2013 r. W jego pracach uczestniczyły Włochy, Albania, Belgia, Francja i Niemcy.

Eurojust umożliwił skuteczną koordynację i przekazywanie wniosków o wzajemną pomoc prawną za pośrednictwem biur krajowych. Europol wysłał swoją komórkę mobilną do celów wsparcia operacyjnego w czasie rzeczywistym.

Przed powstaniem centrum koordynacji zatrzymano dwie osoby w Niemczech i Belgii. W wyniku wspólnych działań przeprowadzonych za pośrednictwem centrum koordynacyjnego zatrzymano kolejnych 19 osób w Albanii, Francji i Włoszech, co doprowadziło do rozpadu zorganizowanej grupy przestępczej.

3.1.4. Oszustwa finansowe

Statystyka przestępstw	2012	2013
Liczba zarejestrowanych spraw	382	449
Liczba spotkań koordynacyjnych	33	60
Liczba wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych	11	21

Nastąpił znaczny wzrost liczby spraw w stosunku do 2012 r. (17,5%), zwiększeniu też uległ wymiar jakościowy, gdy uwzględnimy spotkania koordynacyjne i udział w wspólnych zespołach dochodzeniowo-śledczych. W większości przypadków oszustwa finansowe stanowiły odrębne przestępstwo (314) lub były zaliczane do nieokreślonej kategorii („inne rodzaje oszustw finansowych” – 173 przypadki). W 124 przypadkach zaklasyfikowano je do kategorii wyłudzeń, a w 89 przypadkach – oszustw VAT. W 59 przypadkach ten rodzaj przestępczości wiązał się z praniem pieniędzy, a w 45 – z działalnością organizacji przestępczej. Państwami członkowskimi najczęściej wszczynającymi postępowanie były Republika Czeska, Portugalia i Węgry, a najczęściej otrzymującymi wnioski – Zjednoczone Królestwo, Niemcy i Hiszpania.

Oszustwa finansowe nie zostały ujęte wśród priorytetów Rady na lata 2011-2013, ale są jednym z przestępstw uwzględnionych w ocenie zagrożenia poważną i zorganizowaną przestępczością (SOCTA).

Oszustwa akcyzowe i karuzelowe są zaliczone do priorytetów Rady w zakresie zwalczania przestępczości na lata 2014-2017. Choć może wydawać się, że te rodzaje przestępstw są ujęte w ramach tego samego priorytetu, w rzeczywistości stanowią one niezależne pod-priorytety, dla których dedykowane są odrębne grupy ekspertów i spotkania. Eurojust uczestniczył zarówno w spotkaniach MASP w lipcu, jak i w spotkaniach w październiku, na których opracowano plan działań operacyjnych dla obu tych pod-priorytetów.

Eurojust wziął aktywny udział w pierwszym rocznym forum zespołu ds. bezpieczeństwa ATM na temat przestępczości finansowej i bezpieczeństwa, które odbyło się w Hadze w dniach 13 i 14 czerwca i było poświęcone wielu różnym zagadnieniom z zakresu skimmingu kart płatniczych i oszustw. Eurojust przedstawił również prezentację na temat odzyskiwania mienia podczas konferencji Europolu pod hasłem *Zwalczanie poważnej i zorganizowanej przestępczości podatkowej: wykorzystywanie spółek w rajach podatkowych do celów przestępczych*, która odbyła się w dniach 27 i 28 listopada.

Oszustwo finansowe – przykład

Władze węgierskie wykryły zorganizowaną grupę przestępczą prowadzącą nielegalny handel podrobionymi lekami i nielegalną dystrybucję niezarejestrowanych produktów leczniczych. Leki były importowane z Indii i Chin, a następnie rozprowadzane w 76 krajach, w tym wszystkich państwach członkowskich, Norwegii i Szwajcarii, za pośrednictwem internetu. Podrobione produkty miały łączną wartość 3,7 mln euro.

Zorganizowana grupa przestępcza oferowała produkty konsumentom na specjalnych stronach internetowych, które zostały zaprojektowane w sposób mający przypominać autentyczne witryny apteczne, na których tego typu produkty są oferowane legalnie. Leki cieszyły się ogromnym popytem, jako że pacjenci mogli je stosować bez konieczności badań lekarskich. Zakupione w internecie towary były dostarczane nabywcą pocztą.

Poza wsparciem Europolu w postaci spotkania operacyjnego w marcu 2013 r. władze węgierskie zwróciły się do Eurojustu o pomoc w poinformowaniu o sprawie wszystkich państw członkowskich i uzyskaniu informacji na temat toczących się na ich terytorium równoległych śledztw. W efekcie, poprzez osobę jednego z podejrzanych, udało się powiązać sprawę z dochodzeniem prowadzonym w Estonii. Ustalono też związki z postępowaniami w Czechach, Francji, Polsce i Chorwacji. Organy estońskie przeszukały lokal wskazany w ekspertyzie policji węgierskiej, ustaliły miejsce przechowywania i przejęły tysiące podrobionych tabletek i zatrzymały ich dystrybutora. Pomoc Eurojustu w sprawie umożliwiła również zamrożenie rachunków bankowych na Cyprze.

Po postawieniu jednego z podejrzanych w stan oskarżenia postępowanie karne na Węgrzech przeszło w fazę sądową i sprawa prowadzona przez Eurojust została zamknięta.

3.1.5. Korupcja

Statystyka przestępstw	2012	2013
Liczba zarejestrowanych spraw	30	52
Liczba spotkań koordynacyjnych	7	16
Liczba wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych	3	3

Liczba spraw wzrosła lawinowo w 2013 r. (o 73%), podobnie jak spotkań koordynacyjnych (ponad dwukrotnie). 23 przypadki dotyczyły wyłącznie tego rodzaju przestępstwa, a w 22 przypadkach śledztwo objęło również pranie pieniędzy. Państwami członkowskimi najczęściej składającymi wnioski w sprawie korupcji były Republika Czeska, Zjednoczone Królestwo i Łotwa, a najczęściej otrzymującymi wnioski – Niemcy, Austria, Hiszpania i Zjednoczone Królestwo.

Korupcja nie została ujęta wśród priorytetów Rady na lata 2011-2013 i 2014-2017, ale jest jednym z zagrożeń wskazanych w SOCTA. Sprawy o korupcję były objęte ochroną poufności i z tego względu nie przedstawiamy poglądowego przypadku.

W lutym Eurojust wniósł wkład w prace nad pierwszym raportem antykorupcyjnym Komisji Europejskiej, prze-

kazując informacje na temat podejmowanych działań w ramach walki z korupcją, prowadzonych spraw antykorupcyjnych, w tym ich szczegółów i zaangażowania państw trzecich, jak również działalności przestępczej związanej z korupcją i spraw korupcyjnych zarejestrowanych do celów tworzenia wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych. Komisja ogłosiła raport antykorupcyjny 3 lutego 2014 r.

3.1.6. Cyberprzestępczość

Statystyka przestępstw	2012	2013
Liczba zarejestrowanych spraw	42	29
Liczba spotkań koordynacyjnych	5	10
Liczba wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych	2	9

Liczba przypadków cyberprzestępczości spadła w porównaniu z 2012 r., przy czym wzrosła zarówno liczba spotkań koordynacyjnych, jak i skala zaangażowania we wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze. Połowa przypadków dotyczyła jedynie cyberprzestępczości, a w 11 przypadkach dochodzenie objęło również oszustwa finansowe. Odnotowano przypadki pornografii dziecięcej (8) i

wyłudzania informacji (8). Państwami członkowskimi najczęściej wszczynającymi postępowanie w sprawie cyberprzestępczości były Niderlandy i Zjednoczone Królestwo, a najczęściej otrzymującymi wnioski – Zjednoczone Królestwo, Niemcy i Niderlandy.

W cyklu politycznym 2011-2013 cyberprzestępczość ujęta jest jako jeden z priorytetów Rady z naciskiem na wykorzystywanie internetu do celów przestępczych. Eurojust aktywnie uczestniczył w projekcie EMPACT w przedmiotowej dziedzinie, uczestnicząc we wszystkich spotkaniach.

Priorytety Rady na lata 2014-2017 obejmują cyberprzestępczość w ramach trzech pod-priorytetów (pornografia dziecięca, ataki cybernetyczne i oszustwa związane z kartami płatniczymi).

Eurojust będzie mógł zaliczać prowadzone sprawy do określonych rodzajów przestępstw w ramach ogólnej

kategorii cyberprzestępczości. Eurojust uczestniczył we wszystkich spotkaniach MASP w czerwcu, a także w pracach nad projektem planu działań operacyjnych na 2014 r.

Cyberprzestępczość jest gwałtownie rozwijającą się dziedziną przestępczości, dlatego też zachodzi potrzeba przyjęcia zintegrowanego podejścia przez wszystkie kraje zaangażowane w jej zwalczanie. Eurojust zapewnia platformę współpracy i koordynacji sądowej pomiędzy organami ścigania prowadzącymi postępowanie w sprawie cyberprzestępczości. Zaangażowanie różnych organów wymiaru sprawiedliwości na wczesnym etapie śledztwa ma zasadnicze znaczenie dla uniknięcia przeszkód wynikających z różnic systemów prawnych. Koordynacja dochodzeń i gromadzenia dowodów (elektronicznych) jest kluczowa dla powodzenia postępowań karnych.

W sprawie udziału Eurojustu w pracach EC3 zob. punkt 3.3.2 „Współpraca z Europolu i OLAF-em”.

Cyberprzestępczość – przykład

Zorganizowana grupa przestępcza przelewała środki (lub podejmowała takie próby) z rachunków klientów głównie banków europejskich, wykorzystując ich zainfekowane wirusami komputery. Ofiarami byli klienci z sześciu krajów: Austrii, Finlandii, Zjednoczonego Królestwa, Belgii, Norwegii i Niderlandach. Na wniosek władz austriackich Eurojust pomógł w koordynacji śledztw w tych krajach.

Grupa przestępcza rozpowszechniała złośliwe oprogramowanie w internecie, aby wyłudzać informacje od klientów banków (tzw. phishing). Gdy klient zalogował się na swój rachunek bankowy, uruchamiało się złośliwe oprogramowanie, uzyskując dostęp do rachunku, dokonując przelewu w tle i generując wyskakujące okienko z żądaniem wpisania numeru transakcji (TAN). Wpisanie tego numeru oznaczało autoryzację przelewu i środki trafiały na rachunki pośredników (tzw. słupów) w całej Europie, którzy niezwłocznie je wypłacali i przekazywali do państw trzecich.

Po spotkaniu operacyjnym w Europolu we wrześniu 2012 r. Eurojust zorganizował pierwsze spotkanie koordynacyjne w grudniu 2012 r., podczas którego zaangażowane kraje wymieniły się najnowszymi wynikami prowadzonych śledztw oraz omówili perspektywy przyszłej współpracy i realizację wniosków o wzajemną pomoc prawną. Podjęto decyzję o utworzeniu zespołu JIT z udziałem zaangażowanych krajów, Eurojustu i Europolu. Jej zadaniem miało być gromadzenie dowodów, wymiana informacji, ustalenie tożsamości winnych osób, a także wykorzystanie zebranych dowodów do celów ścigania oraz zajęcia i konfiskaty dochodów pochodzących z przestępstwa.

Drugie spotkanie koordynacyjne odbyło się w marcu w celu omówienia projektu umowy JIT. Wreszcie w sierpniu miało miejsce trzecie, tym razem dwudniowe spotkanie, podczas którego wymieniono informacje na temat postępów w śledztwach oraz omówiono dalszą współpracę i szczegóły umowy JIT, do której miały przystąpić również Niderlandy.

Eurojust pośredniczył w opracowaniu umowy JIT pomiędzy sześcioma krajami, a także współfinansował działalność zespołu JIT. Oferował ponadto fachową pomoc przy wykonywaniu wniosków o wzajemną pomoc prawną i koordynacji czynności dochodzeniowo-śledczych w ramach spotkań koordynacyjnych. Dzięki koordynacji ustalono powiązania pomiędzy różnymi atakami mającymi na celu wyłudzenie informacji, wysledzono niektórych „słupów” i ustalono tożsamość części osób podejrzanych.

Cyberprzestępczość – przykład

Prowadzone przez władze hiszpańskie śledztwo w sprawie oszustw finansowych i fałszerstw z użyciem bezgotówkowych środków płatniczych, przede wszystkim w postaci klonowania kart kredytowych poprzez umieszczanie czytników na bankomatach, ujawniło istnienie bułgarskiej sieci przestępczej działającej na terytorium Hiszpanii i Bułgarii. *Modus operandi* polegało na wykorzystywaniu danych finansowych uzyskanych z bankomatów w Hiszpanii i innych państwach członkowskich do tworzenia fałszywych kart kredytowych lub debetowych, które następnie służyły do wypłacania dużych kwot z bankomatów w Unii Europejskiej i poza nią.

Po otrzymaniu wniosku władz hiszpańskich o pomoc Eurojust zorganizował spotkanie koordynacyjne w kwietniu 2013 r., na które zaprosił przedstawicieli organów hiszpańskich i bułgarskich oraz Europolu. Aby ułatwić współpracę i wymianę dowodów, delegacje postanowiły utworzyć wspólny zespół dochodzeniowo-śledczy z udziałem Bułgarii, Hiszpanii, Eurojustu i Europolu. Eurojust udzielił wsparcia w zakresie doradztwa prawnego, finansowania i podstawowego sprzętu logistycznego w ramach projektu finansowania JIT. Europol już na wczesnym etapie wsparł dochodzenie analizami operacyjnymi.

Przeprowadzony w październiku 2013 r. we wschodniej Hiszpanii dzień wspólnej akcji doprowadził do zatrzymania sześciu osób i rewizji trzech mieszkań. Organy ścigania przejęły 15 urządzeń służących do kopiowania numerów PIN, kilkanaście urządzeń do kodowania paska magnetycznego kart płatniczych oraz dokumenty dotyczące lokalizacji bankomatów. Zespół JIT wciąż działał na koniec 2013 r. i należy oczekiwać dalszych efektów współpracy pomiędzy jego członkami w 2014 r.

3.1.7. Pranie pieniędzy

Statystyka wskazuje na wzrost liczby spraw w tym obszarze przestępczości. Pranie pieniędzy wiąże się z większością innych priorytetów Eurojustu w zakresie zwalczania przestępczości, w szczególności z oszustwami finansowymi,

mi, działalnością zorganizowanych grup przestępczych, korupcją i handlem narkotykami. W wielu przypadkach (68) występuje również jako niezależny rodzaj przestępczości. Państwami członkowskimi zgłaszającymi największą liczbę wniosków były Szwecja, Włochy i Polska, a otrzymującymi najwięcej wniosków – Hiszpania, Włochy i Niemcy.

Choć pranie pieniędzy *per se* nie jest uwzględnione w priorytetach Rady dotyczących zwalczania przestępczości na lata 2011-2013 lub w cyklu politycznym UE na lata 2014-2017, wyraźnie uznaje się je za przekrojową kwestię, którą należy brać pod uwagę przy rozpatrywaniu innych priorytetów w zakresie przestępczości. Liczba spraw, którymi zajmował się Eurojust, pozostała wysoka, podobnie jak w poprzednich latach.

W ramach działalności w tej dziedzinie Eurojust wziął udział w spotkaniu grupy roboczej ds. przepływów finansowych grupy kontaktowej ds. piractwa u wybrzeży Somalii, podczas którego omawiano kwestię śladów przepływu pieniędzy oraz rolę jednostek wywiadu finansowego w przypadku piractwa morskiego.

Grupa powstała w 2009 r. na podstawie rezolucji ONZ w sprawie ułatwienia dyskusji i koordynacji działań pomiędzy państwami i organizacjami w celu zwalczania piractwa u wybrzeży Somalii.

Statystyka przestępstw	2012	2013
Liczba zarejestrowanych spraw	144	193
Liczba spotkań koordynacyjnych	34	49
Liczba wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych	8	13

Pranie pieniędzy – przykład

W marcu 2013 r. niderlandzkie biuro krajowe zwróciło się o pomoc Eurojustu w sprawie długotrwałego śledztwa dotyczącego prania pieniędzy pochodzących z działalności przestępczej, w tym handlu narkotykami. W połowie lat 90. XX wieku organy niderlandzkie przesłały wniosek MLA władzom Andory w związku z nielegalną działalnością obywateli niderlandzkich. Od tego czasu czynności dochodzeniowo-śledcze dotyczące tych osób prowadzone są w Niderlandach i Andorze. W 2013 r. wnioski MLA zostały

wysłane do władz hiszpańskich w Alicante i Maladze w sprawie udzielenia informacji na temat właścicieli nieruchomości w Hiszpanii oraz miejsca pobytu niektórych podejrzanych.

Analiza transakcji pieniężnych pozwoliła ustalić powiązania głównych podejrzanych z innymi osobami i firmami. Podejrzewano również, że niektórzy z nich za-inwestowali w nieruchomości w Andorze.

Ośrodkiem operacji prania pieniędzy była firma budowlana w Andorze, która inwestowała w duże projekty budowlane i zdeponowała kwotę 16 mln euro na rachunkach bankowych w tym kraju.

W Eurojuście we wrześniu 2013 r. odbyło się spotkanie koordynacyjne w celu wymiany informacji na temat działań, jakie należało pilnie podjąć w celu wykonania wniosków MLA. Zachodziła potrzeba szybkiego wszczęcia postępowania karnego, jako że przestępstwa miały przedawnić się 1 stycznia 2014 r.

Podczas spotkania koordynacyjnego uzgodniono przeprowadzenie wspólnej akcji przy wsparciu ze strony centrum koordynacji przy Eurojuście. Dzień wspólnej akcji odbył się w listopadzie 2013 r.

Hiszpańskie i niderlandzkie przedstawicielstwa krajowe wspierały z centrum koordynacyjnego działania prowadzone przez organy ścigania w Andorze, Hiszpanii i Niderlandach. Spotkanie koordynacyjne stworzyło doskonałą podstawę do współpracy z władzami Andory, czyli państwa trzeciego. Owocna współpraca pomiędzy Andorą i Eurojustem była również kontynuowana w dniu wspólnej akcji.

W dniu wspólnej akcji zatrzymano trzech podejrzanych i przeprowadzono szereg rewizji. Zabezpieczono 60 tys. euro w gotówce oraz kilka luksusowych samochodów i domów, w tym willę o wartości ponad 6 mln euro, a także zamrożono konta bankowe. Proces podejrzanych ma odbyć się w Niderlandach.

3.1.8. Terroryzm

Statystyka przestępstw	2012	2013
Liczba zarejestrowanych spraw	32	17
Liczba spotkań koordynacyjnych	3	3
Liczba wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych	0	1

Spadła liczba spraw z zakresu terroryzmu, natomiast nie zmieniła się liczba spotkań koordynacyjnych. Eurojust udzielił wsparcia jednemu zespołowi dochodzeniowo-śledczemu powstałemu w 2013 r. Sprawy z zakresu terroryzmu są zazwyczaj rejestrowane w Eurojuście na zasadzie niezależnego przestępstwa (14 z 17 spraw). Po trzy postępowania otworzyły Hiszpania i Francja. Państwami członkowskimi najczęściej otrzymującymi wnioski były Francja (5) oraz Niemcy, Hiszpania, Polska i Zjednoczone Królestwo (po cztery).

Na szczepku Rady terroryzm traktowany jest niezależnie od przestępczości zorganizowanej, dlatego nie wchodzi w zakres cyklu politycznego. Pozostaje natomiast priorytetem Eurojustu ze względu na skutki społeczne terroryzmu, a nie liczbę zarejestrowanych spraw.

W dniu 31 stycznia w Eurojuście odbyło się spotkanie taktyczne poświęcone działalności terrorystycznej Partii Pracujących Kurdystanu (PKK) pod hasłem *Zwalczanie terroryzmu PKK*. Podobna problematyka była tematem spotkania taktycznego w Eurojuście w dniu 29 marca 2007 r. Z uwagi na szereg dochodzeń i postępowań karnych toczących się w 2013 r. w związku z działalnością PKK spotkanie stanowiło okazję do omówienia sposobów skuteczniejszego zwalczania terroryzmu PKK i do wymiany doświadczeń z innymi praktykami.

W Eurojuście w dniach 19 i 20 czerwca miały miejsce spotkania strategiczne i taktyczne poświęcone terroryzmowi. Spotkanie strategiczne odbyło się pod hasłem *Decyzja ramowa Rady 2008/919/WSiSW z 28 listopada 2008 r.: wartość dodana i skutki* skupiało się na prezentacji raportu TE-SAT za 2013 r., 16. wydania TCM oraz aktualizacji podręcznika *Eurojust CBRNE Handbook*. Eurojust wniósł również wkład w przeprowadzoną przez Komisję ocenę przepisów w zakresie zwalczania terroryzmu w państwach członkowskich, czyli decyzji ramowej Rady 2008/919/WSiSW. W tym kontekście Eurojust przygotował raport na temat zakończonych postępowań sądowych w latach 2010-2012 i przestępstw, o których mowa w art. 3 decyzji ramowej, czyli publicznego nawoływania do przestępstwa, rekrutacji, szkoleń, kradzieży kwalifikowanej, wyłudzeń i fałszowania dokumentów urzędowych.

Spotkanie taktyczne, które odbyło się 20 czerwca pod hasłem *(Aspirujący) zagraniczni bojownicy w Syrii* dotyczyło zagadnienia obcokrajowców walczących w Syrii, którzy wracają do Europy ze zdobytym w ten sposób doświadczeniem bojowym, jak również było okazją do przedsta-

wienia doświadczeń organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich. Opracowany został raport na podstawie kwestionariusza i wniosków ze spotkania taktycznego, w którym omówiono kwestię dostateczności przepisów obowiązujących w państwach członkowskich, reakcji na wskazane zjawisko w ramach polityki kryminalnej, zastosowania sankcji administracyjnych oraz wzmocnienia wymiany informacji w kontekście prowadzonych dochodzeń i postępowań karnych. Raport został również przesłany koordynatorowi UE ds. zwalczania terroryzmu w listopadzie 2013 r.

Eurojust został ponadto zaproszony na spotkanie Rady ds. WSiSW w dniu 5 grudnia 2013, które odbyło się pod hasłem *Zwalczanie terroryzmu: Zagraniczni bojownicy i osoby wracające z wojny z punktu widzenia zwalczania terroryzmu, zwłaszcza w odniesieniu do Syrii*.

Eurojust przeprowadził badania wykonalności w świetle swojej ewentualnej współpracy z dwoma punktami ogniiskowymi ds. zwalczania terroryzmu w ramach plików roboczych Europolu do celów analizy. Badania zostały przedstawione Europolowi w lutym 2013 r. Europol jest w trakcie gromadzenia odpowiedzi państw członkowskich, przy czym nie wszystkie jeszcze wpłynęły na koniec roku. Eurojust ponownie wydał trzy numery TCM i uczestniczył w pracach nad serią opracowań Centrum Prawa Stosunków Zewnętrznych. Jako obserwator Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF) od lipca 2009 r. Eurojust brał udział w jej posiedzeniach plenarnych w czerwcu i październiku.

Opracowany przez Eurojust **Podręcznik CBRNE** zapewnia praktykom z UE specjalistyczne, wielobranżowe wsparcie prawne w zakresie prowadzonych dochodzeń i postępowań karnych dotyczących przestępstw międzynarodowych w zakresie materiałów chemicznych, biologicznych, radiologicznych, jądrowych i wybuchowych (CBRNE). Jest to przegląd podstawowych przepisów europejskich i zawodowych dotyczących substancji CBRE, w tym odpadów. Podręcznik CBRNE jest aktualizowany co roku i udostępniany zainteresowanym podmiotom zewnętrznym.

Prowadzony przez Eurojust **monitor wyroków za przestępstwa związane z terroryzmem (TCM)** jest wewnętrznym raportem opartym na informacjach ze źródeł publicznych i zawiera dane przekazywane przez władze krajowe w ramach wdrażania decyzji Rady 2005/671/WSiSW. Zawiera on wykaz wyroków skazujących i uniewinniających w sprawach o terroryzm w Unii Europejskiej, jak również informacje analityczne i statystyczne. Pierwsza edycja tego kwartalnego dokumentu publicznego została wydana w 2008 r.

Prowadzony przez Eurojust (**Financial Action Task Force, FATF**) jest międzyrządowym organem politycznym powołanym w 1989 r. Jego zadaniem jest określanie standardów i propagowanie skutecznego wdrożenia środków prawnych, regulacyjnych i operacyjnych na rzecz zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu. FATF opracował uznawane za międzynarodowy standard tzw. *zalecenia 40+9* i działa na rzecz ich przyjęcia i wdrożenia na całym świecie.

3.1.9. (Mobilne) zorganizowane grupy przestępcze

Statystyka przestępstw	2012	2013
Liczba zarejestrowanych spraw	231	257
Liczba spotkań koordynacyjnych	43	66
Liczba wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych	5	8

Podobnie jak w przypadku prania pieniędzy działalność mobilnych zorganizowanych grup przestępczych (MOCG) jest kategorią przekrojową i łączy się z innymi priorytetami Eurojustu w zakresie zwalczania przestępczości, zwłaszcza handlem narkotykami, praniem pieniędzy i oszustwami finansowymi. Nastąpił wzrost liczby spraw, a liczba spotkań koordynacyjnych niemal podwoiła się. Państwami członkowskimi najczęściej zgłaszającymi wnioski były Francja, Rumunia i Włochy, a państwami członkowskimi najczęściej otrzymującymi wnioski – Włochy, Hiszpania i Niderlandy.

Grupy MOCG były priorytetem Rady w latach 2011-2013, dlatego też Eurojust aktywnie uczestniczył w projekcie EMPACT. W szczególności cele strategiczne na lata 2011-2013 odzwierciedlały znaczenie działań na rzecz ścigania MOCG oraz dochodzeń finansowych w celu zabezpieczenia i konfiskaty dochodów z przestępstw. Eurojust uczestniczył w spotkaniu EMPACT poświęconym MOCG w czerwcu, podczas którego przedstawił prezentacje na temat współpracy sądowej w zakresie dochodzeń i postępowań karnych w sprawie MOCG. Prezentacja dotyczyła wspólnych wyzwań z zakresu MOCG i przedstawiała przykłady współpracy sądowej w tej dziedzinie. Przedstawiono również przegląd spraw prowadzonych przez Eurojust w zakresie MOCG i wykorzystania narzędzia JIT.

Zorganizowana grupa przestępcza – przykład

Jedno z największych i najdłuższych wspólnych dochodzeń w krajach nadbałtyckich (toczyło się od kwietnia 2009 r. do kwietnia 2012 r.) zakończyło się sukcesem, doprowadzając do rozbicia zorganizowanej grupy przestępczej specjalizującej się w kradzieży luksusowych samochodów. Wywodząca się z Litwy i mająca bazę na terytorium tego kraju grupa dokonała kradzieży 99 luksusowych samochodów: 56 w Estonii i 43 na Łotwie. Eurojust i Europol pełnili rolę moderatorów w toku śledztwa.

Przy Eurojuście powstał w ramach projektu finansowania JIT wspólny zespół docho-

dzeniowo-śledczy z udziałem przedstawicieli Estonii, Łotwy i Litwy. Poza wsparciem finansowym Eurojust zapewnił zespołowi pomoc w postaci koordynacji sądowej.

W październiku 2013 r. władze trzech krajów zaangażowanych w sprawę przeprowadziły ocenę działalności JIT, wyników procesu sądowego i uzyskanych doświadczeń podczas spotkania koordynacyjnego w Eurojuście. Lider estońskiego zespołu JIT uznał operację za wielki sukces ze względu na możliwość zdobycia cennego doświadczenia i wypracowania rozwiązań z zakresu współpracy międzynarodowej. Postępowanie karne doprowadziło do wydania 11 orzeczeń sądowych i 25 wyroków skazujących. Ponadto poszkodowanym przyznano odszkodowanie w wysokości ok. 550 tys. euro. Akcja policji doprowadziła wreszcie do rozbicia czterech powiązanych grup przestępczych, w ramach których litewscy obywatele dopuszczali się kradzieży w Estonii i na Łotwie.

Zorganizowana grupa przestępcza – przykład

W kwietniu Litwa wszczęła postępowanie przeciwko zorganizowanej grupie przestępczej kradnącej samochody za granicą. Działającą z terytorium Litwy grupę podejrzewano o kradzież samochodów luksusowych i ciężarowych w Szwecji, Niemczech, Belgii i Francji i ich dostarczanie na Litwę. Eurojust udzielił wsparcia, organizując spotkanie drugiego szczebla oraz spotkanie koordynacyjne. Europol przedstawił dane analityczne, które posłużyły do zaplanowania dalszych działań podczas spotkania koordynacyjnego. Dane te obejmowały, między innymi analizę sposobu zainicjowania sprawy, strukturę sieci przestępczej i sposób dokonywania kradzieży. Spotkanie koordynacyjne doprowadziło do podpisania umowy pomiędzy biorącymi w nim udział krajami, na mocy której Francja miała przejąć postępowanie sądowe niezwłocznie po wydaniu ENA. Litwa zobowiązała się wykonać wnioski Francji i Szwecji o wzajemną pomoc prawną oraz zgromadzić jak największą liczbę dowodów.

Eurojust wniósł wkład w inne inicjatywy w ramach projektu EMPACT. Uczestniczył w konferencji na temat kradzieży metalu, która została zorganizowana w kwietniu w ramach projektu EMPACT. Eurojust wniósł również wkład w seminarium na temat dochodzeń finansowych z zakresu MOCG w październiku 2013 r.

Działalność MOCG ponownie uznano za priorytet na lata 2014-2017, ze szczególnym naciskiem na zorganizowaną przestępczość przeciwko mieniu. Podczas spotkania MASP w czerwcu uzgodniono nowe cele strategiczne na lata 2014-2017, które odzwierciedlają potrzebę zaangażowania Eurojustu w celu zapewnienia przejścia od fazy pracy policyjnej do formalnego ścigania.

Seminarium na temat transgranicznych oszustw akcyzowych: nowe zagrożenia w Unii Europejskiej

W dniach 14 i 15 listopada Eurojust we współpracy z litewską prezydencją UE poprowadził strategiczne seminarium pod hasłem *Transgraniczne oszustwa akcyzowe: nowe zagrożenia w Unii Europejskiej*. Przedstawiciele policji podatkowej i celnej oraz organów operacyjnych państw członkowskich dołączyli do prokuratorów, sędziów i przedstawicieli instytucji unijnych, aby wymienić się poglądami na temat skali problemu oraz potencjalnych rozwiązań i najlepszych praktyk. Uczestnicy seminarium omówili skomplikowane sprawy związane z oszustwami akcyzowymi dotyczącymi papierosów, alkoholu i paliw oraz wskazali, że tego typu przestępstwa przekładają się na utratę milionowych wpływów z podatków w każdym państwie członkowskim.

Uczestnicy omówili złożony i stale ewoluujący charakter przestępstw akcyzowych, w ramach których zorganizowane grupy przestępcze wykorzystują różnice i słabe strony prawodawstwa unijnego i krajowego z zakresu podatków, ceł i odzyskiwania mienia. Z uwagi na brak harmonizacji prawodawstw uczestnicy wskazali szereg dobrych praktyk, które mogą ułatwić współpracę pomiędzy organami państw członkowskich, w tym korzystanie z dedykowanych punktów ogniskowych w Europolu do celów analizy informacji i pomocy OLAF-u w prowadzeniu wspólnych operacji celnych oraz wymianę informacji w ramach spotkań koordynacyjnych i zespołów JIT powstałych przy pomocy Eurojustu.

Potrzebne jest wielodyscyplinarne podejście obejmujące wzmocnioną współpracę pomiędzy instytucjami unijnymi oraz organami podatkowymi, celnymi, ścigania i wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich, aby skutecznie zwalczać transgraniczne przestępstwa akcyzowe. Jako że przestępstwa akcyzowe uznaje się za jeden z priorytetów UE w zakresie zwalczania poważnej i zorganizowanej przestępczości w ramach cyklu politycznego 2014-2017, organizatorzy mają nadzieję, że seminarium będzie podstawą do dalszych działań w tej dziedzinie.

Wnioski ze strategicznego seminarium zostaną przedstawione grupom roboczym Rady, a numer biuletynu informacyjnego *Eurojust News* poświęcony oszustwom akcyzowym i karuzelowym zostanie opublikowany na początku 2014 r.

3.2. Pomoc Eurojustu w innych obszarach działalności przestępczej

3.2.1. Przestępstwa na szkodę interesów finansowych UE (PIF)

Statystyka przestępstw	2012	2013
Liczba zarejestrowanych spraw	27	31
Liczba spotkań koordynacyjnych	5	8
Liczba wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych	1	1

Liczba spraw w 2013 nie zmieniła się w stosunku do poprzedniego roku. Jak opisano poniżej, kategoria PIF obejmuje trzy rodzaje przestępstw, które rzadko występują osobno i zazwyczaj wiążą się z oszustwami finansowymi, zorganizowaną przestępczością i fałszowaniem dokumentów urzędowych. Państwami członkowskimi wszczynającymi największą liczbę postępowań (po cztery) były Malta i Chorwacja, a państwami członkowskimi otrzymującymi najwięcej wniosków (po pięć) – Włochy i Belgia.

Przestępstwa PIF są nowym priorytetem Eurojustu w zakresie zwalczania przestępczości. Eurojust już jednak

wcześniej zajmował się sprawami, które są zgłaszane do celów wewnętrznych jako przestępstwa PIF.

W maju Eurojust przedstawił prezentację na temat ochrony euro i innych walut podczas *Spotkania ekspertów Unii Europejskiej ds. fałszowania walut „Euro North East IV”* w Rydze (Łotwa). Prezentacja skupiała się na wniosku w sprawie dyrektywy dotyczącej ochrony euro i innych walut przed fałszowaniem za pośrednictwem prawa karnego, zastępującej dyrektywę ramową Rady 2000/383/WSiSW.

Eurojust wziął również udział w seminarium „Pericles” w Centralnym Urzędzie Zwalczania Fałszerstw Środków Płatniczych we wrześniu w Rabacie (Maroko). Uczestnicy omówili *Strategię Wspólnoty na rzecz ochrony euro w obszarze śródziemnomorskim* podkreślili znaczenie wymiany doświadczeń i wiedzy wśród państw członkowskich oraz krajów basenu Morza Śródziemnego i Afryki, a także określenia czynników utrudniających skuteczną współpracę prawną i policyjną w zakresie dochodzeń transgranicznych.

Przestępstwa na szkodę interesów finansowych UE – przykład

W lutym 2010 r. organy francuskie zajęły w magazynie pewnej spółki z Normandii siedem ton podrobionych papierosów. Analiza próbki papierosów ujawniła podobieństwa z papierosami przechwyconymi na Węgrzech, Ukrainie i w Polsce w latach 2009-2010. Francuskie dochodzenie doprowadziło do ustalenia nazw spółek zaangażowanych w obrót sfałszowanymi papierosami i możliwych powiązań z podmiotami w Zjednoczonym Królestwie i Niemczech. Po zatrzymaniu kilku podejrzanych ujawniono istnienie ukraińskiej zorganizowanej grupy przestępczej działającej w kilku ościennych państwach członkowskich. Odkryto fikcyjną trasę handlową, która miała służyć za przykrywkę dla zorganizowanego przemytu i importu podrobionych papierosów pomiędzy Ukrainą i Zjednoczonym Królestwem. Ustalono, że w przemysłowej procedurze zaangażowane są osoby i firmy z Czech, Niemiec, Węgier, Włoch i Słowacji.

Zwrócono się do Eurojustu o pośrednictwo w koordynacji dochodzeń w zaangażowanych państwach członkowskich oraz w wykonaniu wniosków o wzajemną pomoc prawną. Pierwsze spotkanie koordynacyjne, podczas którego omówiono wykonanie wniosków MLA i przyszłe działania w ramach współpracy, odbyło się w maju 2011 r. Po zatrzymaniu głównego podejrzanego odbyło się spotkanie centrum koordynacji pod przewodnictwem przedstawicielstwa krajowego Francji. Podczas dnia wspólnej akcji zatrzymano kolejne sześć osób i przeprowadzono szereg jednoczesnych rewizji mieszkań i przedsiębiorstw w Niemczech, Włoszech, Czechach i na Słowacji. W listopadzie 2011 r. odbyło się drugie spotkanie koordynacyjne w celu oceny stopnia wykonania wniosków MLA. Z kolei trzecie spotkanie koordynacyjne w czerwcu 2012 r. było okazją do omówienia pozostałych potrzeb

w zakresie współpracy. Następnego dnia organy francuskie odbyły dwustronne spotkanie koordynacyjne z Ukrainą, podczas którego przedstawiciele tego kraju zapewnili o możliwości zabezpieczenia majątku głównego podejrzanego w ramach postępowania przygotowawczego.

Analiza danych w systemie CMS pozwoliła Eurojustowi ustalić powiązania z inną sprawą we Francji, których władze krajowe nie były świadome. Również Europol zaoferował wsparcie operacyjne. Skuteczna koordynacja czynności dochodzeniowo-śledczych doprowadziła do postawienia aktu oskarżenia 11 podejrzanym w sierpniu 2013 r. Wobec przywódcy grupy orzeczona została kara pozbawienia wolności 10 lat. Ponadto zabezpieczono liczne składniki majątku we Francji, Czechach i na Ukrainie, a sąd orzekł wobec pięciu podejrzanych grzywnę celną w wysokości prawie 2 mln euro. Główny podejrzany odwołał się od decyzji sądu w Rennes. Sprawa była w toku w 2013 r.

3.2.2. Przestępstwa przeciwko środowisku

Statystyka przestępstw	2012	2013
Liczba zarejestrowanych spraw	3	8
Liczba spotkań koordynacyjnych	-	-
Liczba wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych	-	-

Sprawy prowadzone przez Eurojust w niewielkim stopniu dotyczą przestępczości przeciwko środowisku. Liczba tych spraw pozostaje niska pomimo znaczącego wzrostu w 2012 r. Do tej kategorii przestępczości zaliczono, ze względu na podobny charakter, sprawy z zakresu przestępstw przeciwko środowisku i nielegalnego handlu zagrożonymi gatunkami zwierząt. Sprawy były zgłaszane przez Bułgarię, Węgry, Niderlandy, Portugalię, Szwecję i Słowenię.

W ocenie SOCTA 2013 przestępczość przeciwko środowisku została wskazana jako jedno z nowych zagrożeń w Unii Europejskiej. Tego rodzaju przestępstwa mają często wymiar transgraniczny i mogą przybierać poważny, zorganizowany charakter. Jednak pomimo wzrostu ich

znaczenia dla Unii Europejskiej statystyki pokazują, że sprawy prowadzone w tej dziedzinie w państwach członkowskich rzadko kończą się ściganiem lub oskarżeniem sprawców.

Eurojust rozpoczął wiosną 2013 r. strategiczny projekt w zakresie przestępczości przeciwko środowisku, którego celem jest ocena stanu współpracy sądowej i potrzeb praktyków w tej dziedzinie, określenie przeszkód w ściganiu przestępstw przeciwko środowisku oraz wskazanie najlepszych praktyk i rozwiązań mających usprawnić korzystanie z istniejących instrumentów prawnych.

W ramach projektu wysłano do państw członkowskich, Stanów Zjednoczonych i Norwegii kwestionariusz na temat przeszkód w ściganiu przestępstw przeciwko środowisku, zwłaszcza nielegalnego handlu odpadami i zagrożonymi gatunkami. W oparciu o 27 odpowiedzi przeprowadzono szczegółową analizę postępów w całej Europie.

Przestępstwa przeciwko środowisku – przykład

Zorganizowaną grupę przestępczą działającą w Szwecji, Zjednoczonym Królestwie i Finlandii podejrzewano o nielegalny handel jajami dzikiego ptactwa na dużą skalę. Ponad 200 takich jaj znaleziono w domu jednego z oskarżonych. W Zjednoczonym Królestwie pewną osobę oskarżono z kilku paragrafów: o nabywanie, zbywanie, oferowanie i posiadanie jaj ptasich z naruszeniem przepisów brytyjskich o ochronie dzikiej fauny. Osoba przyznała się do winy i została skazana na 220 godzin prac społecznych za nielegalny obrót jajami dzikich i rzadkich ptaków.

W Szwecji wniesiono oskarżenie o przestępstwa łowieckie, otrzymywanie zysków z łowiectwa i przestępstwa przeciwko ochronie zagrożonych gatunków. Uznano, że działalność przestępcza odbywała się w latach 2003-2010. W wielu przypadkach jaja będące przedmiotem nielegalnego obrotu są chronione przepisami UE wdrażającymi Konwencję o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (konwencja CITES), tj. przepisami rozporządzenia Rady 338/97 z 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi.

Eurojust odegrał zasadniczą rolę w sprawie, pomagając w założeniu zespołu JIT z udziałem Finlandii i Szwecji, finansując go i uczestnicząc w jego pracach. Poza funkcją koordynacyjną polegającą na pośredniczeniu w przekazywaniu informacji poufnych Eurojust zapewnił wyraźną wartość dodaną poprzez zapewnienie środków finansowych, które umożliwiły udział eksperta zewnętrznego (ornitologa) w śledztwie.

Ku lepszemu koordynacji postępowań w zakresie przestępczości przeciwko środowisku w UE: rola Eurojustu

Strategiczne spotkanie pod hasłem *Ku lepszemu koordynacji ścigania przestępstw przeciwko środowisku w UE: rola Eurojustu*, zorganizowane we współpracy z Europejską siecią prokuratorów ds. przestępczości przeciwko środowisku (ENPE), odbyło się w Eurojuście w dniach 27 i 28 listopada 2013 r. Uznano, że Eurojust może zapewnić wartość dodaną w następujących obszarach: pośrednictwo i koordynacja wniosków MLA, gromadzenie i wymiana najlepszych praktyk, działanie na rzecz podnoszenia świadomości przestępstw przeciwko środowisku oraz pośredniczenie we współpracy sądowej z państwami trzecimi. Koordynacja dochodzeń i postępowań powinna mieć bardziej regularny charakter i opierać się na zaangażowaniu Eurojustu na wczesnym etapie sprawy.

Na spotkaniu omówiono wyniki kwestionariusza rozсланego przez Eurojust do praktyków w sprawie problemów występujących na szczeblu krajowym w zakresie dochodzeń i ścigania przestępczości przeciwko środowisku, nielegalnego handlu odpadami i handlu zagrożonymi gatunkami. Raport zawierający między innymi streszczenie wniosków ze spotkania strategicznego zostanie przedstawiony sekretariatowi Rady na początku 2014 r. Nowy numer biuletynu informacyjnego *Eurojust News* poświęcony tym zagadnieniom został wydany w grudniu i jest dostępny na stronie internetowej Eurojustu.

W oparciu o wskazane kwestie i zyskane doświadczenia projekt strategiczny będzie kontynuowany w 2014 r. w celu opracowania ewentualnych zaleceń dla interesariuszy.

3.2.3. Piractwo morskie

Eurojust prowadzi od 2009 r. regularne spotkania poświęcone zjawisku piractwa morskiego i jego skutków dla państw członkowskich. Poza spotkaniami koordynacyjnymi stanowiącymi platformę współpracy z prak-

tykami prowadzącymi dochodzenia i postępowania prowadzony był projekt stworzenia *monitora sądowego piractwa morskiego*, który został zainicjowany przez Eurojust w 2012 r., a jego zwieńczeniem była publikacja pierwszego wydania MPJM we wrześniu 2013 r. MPJM ma służyć wymianie informacji pomiędzy prokuratorami prowadzącymi sprawy z zakresu piractwa morskiego.

Złożony w dużej mierze z informacji dostarczonych przez władze krajowe za pośrednictwem przedstawicielstw krajowych monitor MPJM dzieli się na sześć rozdziałów. Trzy główne rozdziały dotyczą ram prawnych w zakresie piractwa morskiego, doświadczeń i analizy decyzji sądowych.

Wydanie MPJM zostało przedstawione uczestnikom spotkania koordynacyjnego w sprawie przypadku piractwa morskiego, które odbyło się 12 września. Monitor będzie aktualizowany co 18 miesięcy.

3.2.4. Punkt kontaktowy programu ochrony dzieci przy Eurojuście

W wyniku nieformalnego spotkania ministrów WSiSW w 2007 r. poświęconemu między innymi kwestii ochrony dzieci Eurojust ustanowił jednego z przedstawicieli krajowych punktem kontaktowym programu ochrony dzieci w sprawach takich jak zaginione dzieci, przemoc seksualna wobec dzieci, handel dziećmi i dręczenie dzieci.

Punkt kontaktowy współpracuje z Europejską koalicją finansową przeciwko czerpaniu dochodów z wykorzystywania dzieci w internecie (EFC) oraz Światowym sojuszem na rzecz zwalczania pornografii dziecięcej w internecie, a także posiada bliskie kontakty z władzami Stanów Zjednoczonych za pośrednictwem unijno-amerykańskiej grupy roboczej na rzecz ochrony dzieci.

Najczęstszymi rodzajami spraw dotyczących dzieci, jakimi zajmował się Eurojust, były przemoc seksualna, handel ludźmi i pornografia. W 2013 r. Eurojust zajmował się 40 przypadkami tego typu przestępstw, w tym dwoma zgłoszonymi przez Norwegię. Od 2004 r. Eurojust zarejestrował 235 spraw z udziałem dzieci. Brał również udział w pracach jednego zespołu JIT w zakresie przestępstw przeciwko dzieciom oraz zorganizował trzy spotkania koordynacyjne.

W ramach konkluzji określających priorytety UE w zakresie zwalczania poważnej i zorganizowanej przestępczości w latach 2014-2017 Rada uznała za priorytetowe zwalczanie cyberprzestępstw wyrządzających poważne szkody ofiarom, takim jak przemoc seksualna wobec dzieci w internecie. W tym kontekście przeprowadzono w 2013 r. badanie stosowania w państwach członkowskich wybranych postanowień konwencji Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych.

Badanie to wpisuje się w działania monitorujące Rady Europy i jest szczególnie na czasie z uwagi na fakt, że 18 grudnia 2013 r. upływa termin wdrożenia głównego instrumentu unijnego w tej dziedzinie, czyli dyrektywy 2011/92/UE w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania

seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej. Badanie skupia się na prowadzeniu niejawnych operacji, procesowych środkach ochrony dostępnych pokrzywdzonym oraz sankcjom obowiązującym w każdym państwie członkowskim z tytułu produkcji i rozpowszechniania pornografii dziecięcej w internecie.

3.3. Relacje Eurojustu

3.3.1. Relacje z państwami trzecimi i organizacjami spoza Unii Europejskiej

Umowy współpracy W 2013 r. Eurojust zawarł z Księstwem Liechtensteinu umowę współpracy, która weszła w życie 19 listopada. W grudniu Eurojust przedstawił Radzie do zatwierdzenia projekt umowy współpracy z Republiką Mołdawii.

Prokuratorzy łącznikowi przy Eurojuście Obecność prokuratorów łącznikowych w Eurojuście przyspiesza i ułatwia współpracę sądową pomiędzy właściwymi organami państw członkowskich i państw trzecich dzięki pomocy w nawiązywaniu bezpośrednich kontaktów lub pośrednictwu w kontaktach pomiędzy organami krajowymi. Państwa trzecie (Chorwacja, Norwegia i Stany Zjednoczone) wyznaczyły trzech prokuratorów łącznikowych. Przed przystąpieniem Chorwacji do UE prokurator łącznikowy z tego kraju zarejestrował cztery sprawy w Eurojuście. Norweski prokurator łącznikowy zarejestrował 51 spraw, głównie związanych z handlem narkotykami oraz przestępstwami przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności osobistej.

Sprawy z udziałem państw trzecich Eurojust udzielił pomocy w 249 sprawach z udziałem państw trzecich. Dotyczyły one głównie wyłudzeń i oszustw finansowych, prania pieniędzy i innych powiązanych rodzajów przestępstw, handlu narkotykami oraz działalności zorganizowanych grup przestępczych. Państwami trzecimi najczęściej zaangażowanymi w te sprawy były Szwajcaria (48), Norwegia (33), Stany Zjednoczone (23), Chorwacja (21), Serbia (15) i Turcja (12). Państwa trzecie były reprezentowane na 47 spotkaniach koordynacyjnych. Państwami trzecimi najczęściej uczestniczącymi w spotkaniach koordynacyjnych były Szwajcaria (15), Norwegia (12), Stany Zjednoczone (9) i Chorwacja (6).

Władze państw członkowskich często zwracały się o pomoc Eurojustu przy wykonywaniu wniosków MLA i wskazywaniu danych do kontaktu z organami państw trzecich. Przeszkodami we współpracy sądowej były bariery językowe i czasochłonny proces realizacji wniosków MLA w państwach trzecich.

Punkty kontaktowe Eurojustu w państwach trzecich Wykaz punktów kontaktowych Eurojustu w państwach

trzecich rozszerzył się o Gruzję i Tajwan. Eurojust nadal również wspierał inicjatywy na Bałkanach Zachodnich, zwłaszcza projekt Komisji pod tytułem *Zwalczanie zorganizowanej przestępczości i korupcji: wzmocnienie sieci prokuratorów*. Punkty kontaktowe Eurojustu w państwach trzecich, w szczególności na Bałkanach Zachodnich, świadczyły pożyteczną i skuteczną pomoc.

W grudniu Eurojust dokonał kilku prezentacji podczas warsztatów zorganizowanych przez słoweńskie ministerstwo spraw wewnętrznych na temat stosowania zespołów JIT w zwalczaniu handlu ludźmi na poziomie lokalnym na Bałkanach Zachodnich. Dotyczyły one międzynarodowych i krajowych przepisów stanowiących podstawę funkcjonowania JIT, roli Eurojustu w tworzeniu i prowadzeniu zespołów JIT oraz doświadczeń Eurojustu w prowadzeniu spraw o handel ludźmi z udziałem zespołów JIT.

Protokół uzgodnień podpisany z IberRde ułatwił współpracę z krajami Ameryki Łacińskiej. Biura krajowe Hiszpanii i Portugalii odegrały aktywną rolę jako punkt kontaktu w sprawach prowadzonych przez Eurojust, stanowiąc cenną pomoc w sprawach, w których państwa członkowskie delegowały swoich przedstawicieli do państw trzecich.

Eurojust uczestniczył w spotkaniu ministrów WSiSW w dniach 7 i 8 października na temat współpracy z krajami partnerstwa wschodniego, tj. Armenią, Azerbejdżanem, Białorusią, Gruzją, Republiką Mołdawii i Ukrainą, przedstawiając podstawy prawne współpracy sądowej, problemy praktyczne i najlepsze praktyki w oparciu o doświadczenie zdobyte w toku prowadzonych spraw.

Eurojust gościł również zorganizowaną przez Biuro Narodów Zjednoczonych ds. narkotyków i przestępczości (UNODC) w październiku wizytę studyjną przedstawicieli mołdawskiego wymiaru sprawiedliwości karnej, która dotyczyła projektu realizowanego przez UNODC w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi w Mołdawii. Głównym celem wizyty w Niderlandach było zapoznanie się z poglądami instytucji wymiaru sprawiedliwości w EU na temat cyberprzestępczości, proaktywnych dochodzeń i korzystania z zespołów JIT w zwalczaniu zjawiska handlu ludźmi.

3.3.2. Współpraca z Europolem i OLAF-em

Europol

Zgodnie z zawartą w 2009 r. umową pomiędzy Eurojustem i Europolem podejmowane były dalsze wysiłki na rzecz poprawy współpracy strategicznej i operacyjnej. Europol jest ważnym partnerem, o czym świadczy zawarta w traktacie lizbońskim wzmianka o tym, że koordynacyjna rola Eurojustu opiera się na „informacjach dostarczanych przez państwa członkowskie i Europol”, a kolejnym świadectwem są sprawy prowadzone przez Eurojust. Wspólne sprawozdanie roczne na temat współpracy Eurojustu i Europolu przedstawiane jest Radzie i Komisji. Sprawozdanie za rok 2012 zostało przedstawione w kwietniu 2013 r.

Współpraca operacyjna Europol uczestniczył w 2013 r. w 53 sprawach prowadzonych przez Eurojust i 75 spotkaniach koordynacyjnych. Współpraca z Europolem wyraźnie dowodzi zalet wymiany informacji na wczesnym etapie sprawy.

Eurojust wniósł wkład w opracowanie sprawozdań SOCTA i TE-SAT. Ponadto w lipcu zorganizował spotkanie menedżerów projektów i menedżerów merytorycznych punktów ogniskowych Europolu oraz przedstawicieli Eurojustu w celu wymiany doświadczeń i omówienia praktycznych możliwości współpracy. Eurojust podpisał trzy nowe umowy stowarzyszeniowe z punktami ogniskowymi ds. poważnej przestępczości zorganizowanej i antyterrorystycznej, które uzupełniają 17 dotychczasowych umów.

Europejskie Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością (EC3) EC3 rozpoczęło działalność operacyjną 1 stycznia 2013 r. Zgodnie z komunikatem Komisji z dnia 28 marca 2012 r. *Zwalczanie przestępczości w erze cyfrowej: ustanowienie Europejskiego Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością* Eurojust wsparł działalność EC3, wyznaczając przedstawiciela krajowego do rady programowej i delegując tymczasowo pracownika w celu ułatwienia niezwłocznej wymiany informacji i wsparcia dochodzeń, w których zachodzi konieczność skierowania sprawy na drogę sądową.

Współpraca strategiczna Odbływały się regularne spotkania na szczeblu roboczym i zarządczym w celu wzmocnienia współpracy pomiędzy organizacjami. Ponadto obie organizacje zapraszały się wzajemnie na organizowane przez siebie imprezy, zwłaszcza seminaria strategiczne Eurojustu i spotkania szefów krajowych jednostek Europolu. Kontynuowano z powodzeniem programy wymian personelu pomiędzy Eurojustem i Europolem w celu podnoszenia świadomości funkcjonowania obu organizacji.

Cyberprzestępczość – przykład

W sprawie dotyczącej kradzieży danych kart kredytowych podpisana została w kwietniu 2013 r. umowa JIT, a Eurojust zapewnił finansowanie. Zorganizowano spotkanie operacyjne w Europolu, a następnego dnia spotkanie koordynacyjne w Eurojuście. Spotkanie w Europolu służyło wymianie informacji, a spotkanie w Eurojuście – koordynacji celów operacyjnych, czynności dochodzeniowo-śledczych i ścigania. Eurojust współpracował z terminalem punktów ogniskowych Europolu. Ten przypadek stanowi przykład najlepszych praktyk, które umożliwiają doskonałą współpracę pomiędzy dwiema organizacjami w oparciu o wzajemne zaufanie.

Inny przypadek dotyczył jednych z największych cyberataków w historii, które zostały przeprowadzone przeciwko usłudze blokowania spamu i firmie bezpieczeństwa internetowego. Ze względu na ogromną skalę ataki spowodowały przerwę w dostępie do internetu dla milionów użytkowników na całym świecie. Dzięki działaniom koordynacyjnym Eurojustu oraz szybkiej i skutecznej współpracy z biurem łącznikowym w Europolu doszło do błyskawicznego zatrzymania podejrzanego i rewizji mieszkania.

OLAF

Prowadzono negocjacje w sprawie praktycznej umowy z 2008 r. o współpracy pomiędzy Eurojustem i OLAF-em w celu lepszego zwalczania oszustw finansowych, korupcji i innych przestępstw na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej.

Współpraca operacyjna Eurojust współpracował z OLAF-em w związku z czterema sprawami w 2013 r., z których dwie były kontynuowane z poprzednich lat, a dwie zostały zarejestrowane w 2013 r. OLAF wziął udział w jednym spotkaniu koordynacyjnym. Sprawy prowadzone przez Eurojust pokazują, że wspólny udział Eurojustu i OLAF-u w spotkaniach koordynacyjnych zapewnia większą skuteczność w ustalaniu związków ze sprawami w innych państwach członkowskich oraz lepszą analizę złożonego charakteru transgranicznych przestępstw na szkodę interesów finansowych. Sprawa PIF dotycząca jednego państwa członkowskiego (art. 3 ust. 3 decyzji ustanawiającej Eurojust) może po bliższej

analizie okazać się sprawą dotyczącą większej liczby państw członkowskich (art. 3 ust. 1 decyzji ustanawiającej Eurojust). Znacznie więcej państw członkowskich niż początkowo sądzono było zatem zaangażowanych w prowadzone sprawy.

Udział Eurojustu lub OLAF-u w sprawie PIF podlega indywidualnej ocenie i wymaga uwzględnienia szeregu czynników, między innymi wartości dodanej zaangażowania w sprawę i możliwych skutków dla prowadzonego śledztwa. Dobra komunikacja pomiędzy Eurojustem, OLAF-em i władzami krajowymi ma za-

sadnicze znaczenie dla zrozumienia powodów braku zaangażowania Eurojustu lub OLAF-u w sprawę wbrew początkowym oczekiwaniom.

Współpraca strategiczna W 2013 r. nadal odbywały się regularne spotkania zespołu łącznikowego poświęcone możliwościom zwiększenia liczby wspólnie prowadzonych spraw i zacieśnienia współpracy. Eurojust przeprowadził w grudniu pierwszą sesję szkoleniową dla śledczych OLAF-u. Planowane są dalsze działania na rzecz opracowania wytycznych i kryteriów współpracy, w tym wymiany streszczeń spraw.

3.4. Wyzwania i dobre praktyki w zakresie prowadzonych spraw

Kwestie ogólne Różnorodność spraw, jakimi zajmuje się Eurojust, sprawia, że trudno jest wskazać wspólny mianownik. Większość spraw dotyczy wniosków o pomoc prawną ze strony przedstawicieli organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w Unii Europejskiej, które podlegają przepisom Konwencji Rady Europy z 1959 r. o wzajemnej pomocy w sprawach karnych i Europejskiej konwencji z 2000 r. w sprawie wzajemnej pomocy w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej (konwencje MLA). Inne ważne zadania są związane z wykonywaniem europejskich nakazów aresztowania przez właściwe organy państw członkowskich. Jako że kwestie dotyczące konkretnych rodzajów przestępstw, spotkań koordynacyjnych, centrów koordynacyjnych i zespołów JIT zostały przedstawione w innych częściach sprawozdania, niniejszy rozdział dotyczy ogólnych zagadnień z zakresu wzajemnej pomocy prawnej i ENA. W oparciu o to ogólne podejście można wskazać szereg przypadków, które świadczą o trudnościach w zakresie skutecznej i właściwej komunikacji pomiędzy organami krajowymi. Ta kwestia miała i ma zasadnicze znaczenie dla Eurojustu, leżąc u podstaw jego działań interwencyjnych. Nieporozumienia i nieznanostwo innych systemów prawnych, zasad i struktur prowadzi do problemów, które Eurojust pomaga przezwyciężać. Instytucje MLA i ENA wciąż nie są rutynowymi elementami codziennej pracy większości sędziów i prokuratorów w całej Europie.

Eurojust może świadczyć pomoc we wszystkich aspektach MLA. Biura krajowe posiadają wiedzę na temat systemów krajowych i mogą korzystać z pomocy zasobów dostępnych w kraju. Dzięki temu mogą służyć poradami przy sporządzaniu wniosków MLA, pomagać w interpretacji konwencji MLA w świetle przepisów krajowych i przyspieszać wykonywanie wniosków MLA. Nie wolno nie doceniać znaczenia informacji o tym, że wniosek został rozpatrzony i wyznaczono termin jego wykonania. Eurojust dowodzi swojego znaczenia jako ważnego ka-

nału komunikacji, gdy bezpośrednie kontakty pomiędzy krajowymi organami sądowymi (co jest zwykłą procedurą w sprawach MLA) okazują się nieskuteczne. Eurojust kładzie nacisk w ramach swoich interwencji na znaczenie dobrej komunikacji. Pośrednictwo Eurojustu w zakresie wstępnych i proaktywnych konsultacji pomiędzy organami sądowymi zwracającymi się z wnioskiem i otrzymującymi wnioski pomaga szybciej i skuteczniej rozwiązywać problemy prawne i praktyczne. Monitorowanie realizacji MLA może być również kluczowym czynnikiem udanej współpracy.

Eurojust pomaga również władzom krajowym w rozwiązywaniu problemów wynikających z braku harmonizacji przepisów krajowych, np. w zakresie inwigilacji elektronicznej i specjalnych środków dochodzeniowych. Wciąż występują duże rozbieżności pomiędzy zasadami procesowymi w Europie i dozwolone środki mogą znacznie różnić się między sobą. Dowody zgromadzone w ramach jednego systemu prawnego muszą zachowywać ważność przed sądami państwa członkowskiego zwracającego się z wnioskiem.

Jeśli chodzi o art. 7 ust. 3 decyzji ustanawiającej Eurojust, kolegium Eurojustu miało w pewnym przypadku okazję zinterpretować sformułowanie „powtarzające się przypadki odmowy lub trudności związane z wykonaniem wniosków i decyzji dotyczących współpracy sądowej”. Kolegium stwierdziło, że określenie to nie miało zastosowania w danej sprawie. Doświadczenie Eurojustu wskazuje zatem na istnienie problemów z ustaleniem, czy „powtarzające się przypadki odmowy lub trudności” dotyczą (i) jednego wniosku, (ii) więcej niż jednego wniosku lub (iii) czy oceny należy dokonać w każdym indywidualnym przypadku bez względu na liczbę wniosków. Eurojust zgłosił zatem potrzebę uściślenia powyższego sformułowania w nowym projekcie rozporządzenia ustanawiającego Eurojust.

Europejskie nakazy aresztowania W 2013 r. Eurojust zarejestrował 217 spraw dotyczących wykonania ENA. Biuro polskie zgłosiło najwięcej wniosków o pomoc w wykonaniu ENA, następne w kolejności były zaś biura austriackie, belgijskie i bułgarskie. Największą liczbę wniosków w sprawie wykonania ENA otrzymało biuro włoskie, a następnie hiszpańskie i brytyjskie.

Eurojust wspiera organy państw członkowskich w sprawnym wykonywaniu ENA, na przykład zapewniając, by wniosek nie został odrzucony na podstawie art. 4 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584/WSiSW w sprawie europejskiego nakazu aresztowania wskutek konfliktu jurysdykcji. Na przykład w sprawie o handel narkotykami prowadzonej przez organy dwóch państw członkowskich może dojść do zatrzymania podejrzanych w jednym z państw członkowskich, a władze drugiego państwa członkowskiego mogą wystawić ENA w stosunku do tych samych osób. Eurojust może pomóc w rozwiązaniu potencjalnego konfliktu jurysdykcji przed wykonaniem ENA poprzez stworzenie państwu członkowskiemu okazji do podjęcia wspólnej decyzji, które z nich dysponuje lepszymi możliwościami prowadzenia dochodzenia.

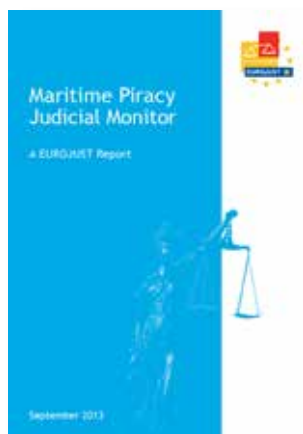
Wydanie zbieżnych ENA na podstawie art. 16 decyzji ramowej w sprawie europejskiego nakazu aresztowania spowodowało wszczęcie sześciu postępowań w Eurojustie w 2013 r. Wszystkie sprawy zakończyły się pomyślnie dzięki zastosowaniu przyjętych przez Eurojust w 2011 r. *Wytycznych w zakresie postępowania wewnętrznego dotyczącego wydania opinii Eurojustu w przypadku zbiegu europejskich nakazów aresztowania*. Rola Eurojustu w tych przypadkach obejmowała również udzielanie informacji na temat zasad prawnych i procesowych obowiązujących w innych państwach członkowskich oraz zalecanie stosowania alternatywnych narzędzi współpracy sądowej w stosownych przypadkach, np. czasowe przekazanie poszukiwanej osoby lub wydanie wniosku MLA w celu umożliwienia zeznań lub przesłuchania świadków za pośrednictwem wideokonferencji.

Wymagania językowe z zakresu ENA są jednym z głównych praktycznych wyzwań, z jakimi zmagają się władze krajowe. Przepisy art. 8 ust. 2 decyzji ramowej w sprawie europejskiego nakazu aresztowania nakazują przetłumaczenie ENA na język wykonującego państwa członkowskiego. Doświadczenie Eurojustu wskazuje w wielu przypadkach na problemy ze zrozumieniem otrzymanych tłumaczeń, jak również z pokryciem kosztów tłumaczenia ENA przed jego wydaniem.

Postanowienia o zabezpieczeniu, konfiskata i odzyskiwanie mienia Pomimo decyzji ramowych w tej dziedzinie przepisy dotyczące postanowień o zabezpieczeniu, konfiskat i odzyskiwania mienia znacząco różnią się pomiędzy państwami członkowskimi. Te problemy mogą mieć poważne reperkusje, jako że w praktyce większość państw członkowskich nie jest w stanie wykonywać wniosków MLA w sprawie wskazania i zabezpieczenia dochodów z przestępstwa lub uznawać nakazów konfiskaty wydanych przez sądy innych państw członkowskich, jeśli występują znaczące rozbieżności w przepisach krajowych.

Eurojust nadal pomaga w rozwiązywaniu niektórych z tych problemów, angażując się zarówno w prowadzenie spraw, jak i w działania uświadamiające. W 2013 r. sprawy prowadzone w tym obszarze skupiały się na doradzaniu organom krajowym na temat różnych prawnych i procesowych wymagań oraz wspieraniu organów ścigania w podejmowaniu jednoczesnych działań przy wykonywaniu postanowień o zabezpieczeniu. W marcu Eurojust wydał również raport na temat konfiskat bez uprzedniego wyroku skazującego i odpowiedział na ankietę Komisji, która będzie podstawą *porównawczego badania prawnego stanu wdrożenia wzajemnego uznawania postanowień o zabezpieczeniu i konfiskacie mienia pochodzącego z działalności przestępczej w Unii Europejskiej*.

Próbka produktów Eurojustu

Priorytet roku: ocena zespołów JIT

Projekt oceny JIT

- ▶ W jaki sposób wybiera się sprawy odpowiednie dla zespołu JIT?
- ▶ Jak pomóc we wszczęciu równoległych dochodzeń w różnych krajach przed powstaniem JIT?
- ▶ W jaki sposób należy wymieniać dane i dowody po powstaniu JIT?
- ▶ W jaki sposób należy koordynować i prowadzić czynności dochodzeniowo-śledcze?
- ▶ Jak zapewnić dopuszczalność dowodów w różnych krajach?
- ▶ Jaką wartość dodaną zapewnia JIT w zakresie dochodzenia i ścigania?

Są to przykładowe pytania, na które odpowiedzi ma dostarczyć projekt oceny JIT zainicjowany przez sieć ekspertów krajowych ds. JIT w 2013 r. W październiku 2012 r., w ramach konkluzji z 8. spotkania rocznego, eksperci krajowi wyznaczyli sekretariatowi sieci JIT zadanie zainicjowania i wspierania prac nad standardowym formularzem oceny JIT na szczeblu krajowym.

Projekt służy dwóm celom.

Po pierwsze, ma wspierać praktyków w ocenie wyników osiągniętych przez zespoły JIT. 10 lat po dacie wdrożenia decyzji ramowej 2002/465/WSiSW w sprawie JIT z 13 czerwca 2002 r. wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze są wciąż względnie nowym narzędziem współpracy. Organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości często wyrażają zainteresowanie dyskusją na temat wartości dodanej i ewentualnych mankamentów „swoich” zespołów JIT, gdy zakończą one pracę. Formularz oceny JIT stanowi w tym względzie przydatną „listę kontrolną”.

Po drugie, zgromadzenie danych z oceny przyczyni się do lepszej wiedzy na temat JIT poprzez wskazanie głównych wyzwań prawnych i praktycznych oraz sposobów ich przezwyciężenia. W tym względzie ocena może stanowić wartościowe źródło informacji zarówno dla sieci JIT, jak i interesariuszy zewnętrznych. Na szczeblu UE nie przeprowadzono dotychczas kompleksowej oceny skuteczności JIT. Odpowiedzi praktyków mogą zatem przedstawiać dużą wartość.

Formularz opracował sekretariat sieci JIT we współpracy z innymi właściwymi jednostkami Eurojustu i w porozumieniu z Europolem. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom praktyków, uwzględniono w nim także opinie biur krajowych przy Eurojuście oraz członków sieci JIT.

Eksperti krajowi przyjęli formularz oceny JIT podczas 9. spotkania rocznego w czerwcu 2013 r.

Formularz oceny JIT jest jakościowym narzędziem. W finalnej postaci nie będzie zawierał danych osobowych, aby ułatwić dalsze wykorzystanie uzyskanych informacji. Jako że zespoły JIT są wspólnym przedsięwzięciem, ich liderów zachęca się w miarę możliwości do zespołowego wypełniania formularza. Ocena musi zostać przeprowadzona po rozwiązaniu zespołu, a po etapie sądowym należy ją uzupełnić o stosowne dane dotyczące wyroków skazujących i ewentualnych problemów w sądach krajowych w związku z działalnością JIT.

Aby przeprowadzić ocenę, po zakończeniu śledztwa zazwyczaj będzie organizowane spotkanie partnerów JIT. Eurojust może udzielić w tym względzie wsparcia, oferując miejsce organizacji spotkania lub je finansując w ramach grantu JIT.

Po przyjęciu formularza przez ekspertów krajowych sekretariat sieci JIT zainicjował proces mający wskazać konieczne kroki dla skutecznej oceny JIT. We współpracy z jednostką zarządzania informacjami opracowana została interaktywna wersja formularza, którą sprawdziło kilku ekspertów krajowych. Ta wersja formularza umożliwia automatyczny import informacji z oceny do bazy danych zarządzanej przez sekretariat sieci JIT. Narzędzie to będzie stosowane w nadchodzących latach, aby ułatwić tworzenie jakościowych i ilościowych sprawozdań na temat JIT.

Ocena JIT odbyła się przy dwóch osobnych okazjach w Eurojuście. W czerwcu 2013 r. przeprowadzono dwa spotkania ewaluacyjne dotyczące zespołów JIT wspieranych przez Eurojust, co umożliwiło przetestowanie formularza i dopasowanie jego zawartości do potrzeb operacyjnych.

Wyniki tych ocen już dostarczyły wartościowych informacji. Na przykład w sprawie o handel narkotykami podkreślono potrzebę ciągłej wymiany informacji pomiędzy partnerami JIT w celu zapewnienia dobrej koordynacji czynności dochodzeniowo-śledczych, a użyczenie przez Eurojust środków komunikacji w ramach projektu finansowania JIT zostało określone w tym kontekście jako kluczowy czynnik sukcesu. W przypadku prowadzenia równoległych dochodzeń, które niekoniecznie odbywają się według tego samego modelu, partnerzy JIT dostrzegli również konieczność omówienia ewentualnych konfliktów jurysdykcji na najwcześniejszym możliwym etapie, uwzględniając potencjalne skutki tej kwestii dla wykonania ENA.

Ocena może być również pomocna we wskazaniu najlepszych praktyk. Na przykład w sprawie dotyczącej przemytu migrantów partnerzy JIT postanowili połączyć wysiłki w celu skłonienia do współpracy kraju pochodzenia migrantów.

Wnioski MLA zostały zatem złożone równocześnie, aby uwypuklić wspólny wymiar działania.

Dotychczasowe doświadczenia w zakresie zakładania i prowadzenia zespołów JIT są w większości przypadków pozytywne. Uznaje się je nie tylko za skuteczne narzędzie współpracy, ale i za sposób uzyskania wiedzy na temat innych systemów prawnych, metod pracy i kultur zawodowych.

THE NEW DRAFT REGULATION ON EUROJUST:

AN IMPROVEMENT IN THE FIGHT
AGAINST CROSS-BORDER CRIME?

Zmiany prawne

Temat

Wdrożenie decyzji Rady: ocena

Ramy prawne Ramy prawne funkcjonowania Eurojustu zmieniły się w 2008 r. z inicjatywy 14 państw członkowskich i Komisji Europejskiej w celu wzmocnienia organizacji i skuteczności jej działania.

Głównymi celami *decyzji Rady 2009/426/WSiSW w sprawie wzmocnienia Eurojustu i w sprawie zmiany decyzji 2002/187/WSiSW ustanawiającej Eurojust w celu zintensyfikowania walki z poważną przestępczością* są:

- ▶ wzmocnienie statusu przedstawicieli krajowych i możliwości operacyjnych biur krajowych;
- ▶ wzmocnienie uprawnień przedstawicieli krajowych i roli kolegium;
- ▶ rozwijanie koordynacji pomiędzy punktami kontaktowymi ds. Eurojustu/terroryzmu/EJN/JIT/pbrodni wojennych/odzyskiwania mienia/korupcji na szczeblu krajowym;

- ▶ zwiększenie wymiany informacji pomiędzy Eurojustem i organami krajowymi;
- ▶ wzmocnienie współpracy Eurojustu z państwami trzecimi i partnerami, np. Fronteksem.

Etap oceny – co funkcjonuje dobrze, a co wymaga poprawy? Praktyczne wdrożenie i funkcjonowanie decyzji Rady w sprawie Eurojustu i EJN są przedmiotem szóstej rundy wzajemnych ocen prowadzonych w państwach członkowskich przez okres trzech lat (2012-2014). W 2013 r. oceny odbyły się w następujących krajach: Francja, Malta, Niderlandy, Polska, Zjednoczone Królestwo, Włochy, Niemcy, Irlandia, Grecja, Rumunia i Łotwa. Zgodnie z obowiązującymi przepisami kolegium Eurojustu rozpoczęło przygotowania do zlecenia niezależnej oceny zewnętrznej stanu wdrożenia decyzji Rady i jej wpływu na realizację celów Eurojustu.

Reforma Eurojustu: przyszła perspektywa

Modernizacja Eurojustu W świetle traktatu lizbońskiego i art. 85 TFUE grupa specjalna ds. przyszłości Eurojustu kontynuowała rozważania nad reformą Eurojustu, w szczególności jego ram prawnych i misji. Uwagi kolegium zostały przedstawione Komisji Europejskiej w fazie przygotowywania zmian przepisów dotyczących struktury, oceny i uprawnień Eurojustu, zespołów JIT, stosunków z Europol, OLAF-em, siecią ENJ i przyszłą Prokuraturą Europejską, współpracy z państwami trzecimi, dostępu do dokumentów i ochrony danych. Nowe ramy prawne Eurojustu zostaną przyjęte w postaci rozporządzenia, a zatem będą wiążące i miały bezpośrednie zastosowanie w państwach członkowskich.

Stosunki Eurojustu z Prokuraturą Europejską Traktat lizboński pozostawia pole do manewru w zakresie wzmocnienia roli Eurojustu w skuteczniejszym zwalczaniu przestępstw na szkodę interesów finansowych UE, jak również wyłonienia Prokuratury Europejskiej ze struktur Eurojustu w oparciu o art. 86 TFUE. Działalność grupy specjalnej ds. przyszłości Eurojustu skupiała się na opracowaniu możliwych synergii funkcjonalnych i administracyjnych pomiędzy Eurojustem i przyszłą Prokuraturą Europejską w celu zapewnienia kompletności kompetencji, współdziałania operacyjnego i racjonalności kosztów.

Seminarium Eurojustu – nowy projekt rozporządzenia w sprawie Eurojustu: Poprawa zwalczania przestępczości transgranicznej?

Seminarium Eurojustu odbyło się w Hadze w dniach 14 i 15 października, opierając się na wielodyscyplinarnym podejściu łączącym różne punkty widzenia akademików, praktyków i przedstawicieli krajowych z 28 państw członkowskich.

W wydarzeniu wzięło udział ponad 153 przedstawicieli władz państw członkowskich, instytucji UE, w tym Komisji Europejskiej, OLAF-u, Rady i Parlamentu Europejskiego, wspólnego organu nadzoru Eurojustu (JSB), Europejskiego Inspektora Ochrony Danych, Europolu, a także przedstawicieli krajowych i członków administracji Eurojustu.

Tematami dyskusji były:

Struktura Eurojustu i zarządzanie We wniosku w sprawie rozporządzenia dotyczącego Eurojustu sugeruje się rozdzielenie ról nadzorczo-wykonawczych od operacyjnych w ramach funkcji wspierania wymiaru sprawiedliwości. Uczestnicy debatowali na temat zakresu i wartości dodanej tych ról oraz związanych z nimi wymagań.

Zadania, kompetencje i uprawnienia Choć możliwości oferowane przez art. 85 TFUE w zakresie udzielania Eurojustowi dodatkowych uprawnień nie zostały w pełni wykorzystane, uczestnicy uznali, że zmiany zaproponowane w formie rozporządzenia będą miały decydujący wpływ. Poparto postulat nadania proaktywnego wymiaru mandatowi Eurojustu.

Stosunki z państwami trzecimi i partnerami UE Uczestnicy wyrazili opinię, że Eurojust należy postrzegać jako globalnego aktora międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości karnej. Powinien on pełnić rolę „punktu kompleksowej obsługi” w zakresie współpracy sądowej pomiędzy państwami członkowskimi i państwami trzecimi w sprawach wykraczających poza granice UE. Potwierdzono znaczenie prokuratorów łącznikowych i punktów kontaktowych jako pośredników w kontaktach z państwami trzecimi. Uwzględnienie przepisów dotyczących wymiany informacji w projektach rozporządzeń w sprawie Eurojustu i Europolu uznano za kwestię o zasadniczym znaczeniu dla zapewnienia skuteczności współpracy operacyjnej. Wniosek w sprawie rozporządzenia dotyczącego Eurojustu nie porusza kwestii usprawnienia przepływu wniosków pomiędzy Eurojustem i Europejską Siecią Sądową. W tym kontekście uczestnicy wspomnieli o możliwości wykorzystania funkcji filtrowania w systemie ENCS.

Stosunki pomiędzy Eurojustem i Prokuraturą Europejską Podkreślono potrzebę poszanowania komplementarności mandatu Eurojustu jako organu Unii Europejskiej odpowiedzialnego za współpracę sądową. Projekt przyszłej Prokuratury Europejskiej jest i będzie centralnym punktem negocjacji w nadchodzących miesiącach; w kontekście tym należy uważnie przeanalizować możliwości wsparcia operacyjnego i administracyjnego ze strony Eurojustu.

Przewodnicząca Eurojustu stwierdziła na zakończenie seminarium: *„Wniosek w sprawie Eurojustu może nie jest rewolucyjnym krokiem naprzód, ale zmierzamy w kierunku pozytywnej ewolucji. Choć ta stymulująca konferencja dobiegła końca, inspirująca debata dopiero rozpoczęła się. Eurojust jest mocno zmotywowany i gotowy, aby aktywnie uczestniczyć w kształtowaniu swojej przyszłości w oparciu o praktyczne doświadczenie”*.

Sprawozdanie z seminarium zostało ogłoszone jako dokument Rady 17188/1/13 REV1 z 4 grudnia 2013 r. Numer biuletynu *Eurojust News* poświęcony Prokuraturze Europejskiej został wydany w maju i jest dostępny na stronie internetowej Eurojustu.

Wnioski Komisji jako pakiet: tzw. „specjalne relacje”

Komisja Europejska skorzystała z okazji stworzonej przez traktat lizboński, przyjmując 17 lipca wniosek w sprawie rozporządzenia w sprawie modernizacji Eurojustu oraz wniosek w sprawie rozporządzenia Rady dotyczącego utworzenia Prokuratury Europejskiej odpowiedzialnej za dochodzenie i ściganie w sprawach o przestępstwa na szkodę interesów

finansowych UE. Negocjacje w sprawie obu wniosków odbędą się w łonie Rady i Parlamentu Europejskiego z zastosowaniem różnych procedur prawodawczych: rozporządzenie w sprawie Eurojustu będzie objęte zwykłą procedurą współdecyzji, podczas gdy rozporządzenie ustanawiające Prokuraturę Europejską będzie wymagało specjalnej procedury legislacyjnej.

Załącznik 1: Publiczny dostęp do dokumentów

Zgodnie z art. 15 decyzji o przyjęciu zasad dotyczących publicznego dostępu do dokumentacji Eurojustu (przyjętej przez kolegium 13 lipca 2004 r.) Eurojust zobowiązany jest uwzględnić w sprawozdaniu rocznym informacje na temat liczby odrzuconych wniosków o dostęp do dokumentów wraz z uzasadnieniem. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich w raporcie z wizyty w Eurojuście w czerwcu 2012 r. (ust. 22, OI/8/2012/OV) z zadowoleniem przyjął fakt uwzględnienia tych informacji w dedykowanej części sprawozdania rocznego Eurojustu, a nie w osobnym sprawozdaniu na temat dostępu do dokumentów, w świetle względnie niskiej liczby otrzymanych wniosków.

Liczba wniosków o publiczny dostęp do dokumentów Eurojustu wzrosła w 2013 r. do 26 wstępnych wniosków i 2 ponownych wniosków (w 2012 r. wpłynęło 17 wstępnych wniosków i jeden ponowny wniosek). 24 ze wstępnych wniosków wpłynęło bezpośrednio do Eurojustu. W dwóch dodatkowych sprawach Eurojust pełnił rolę konsultanta zewnętrznego w stosunku do wniosków otrzymanych przez inne instytucje europejskie.

Postępowań nie dotyczyły 22 z 26 wniosków. Pełnego dostępu udzielono w przypadku siedmiu z 22 wniosków. W przypadku wniosku dotyczącego dwóch dokumentów dostępu udzielono częściowo do jednego dokumentu, lecz odmówiono go w stosunku do drugiego dokumentu z uwagi na to, że ujawnienie mogłoby osłabić proces decyzyjny Eurojustu (art. 4 ust. 3 tiret drugie decyzji o przyjęciu zasad dotyczących publicznego dostępu do

dokumentacji Eurojustu z 2004 r., dalej określanej jako „przepisy o dostępie do dokumentów”). W pozostałych 14 przypadkach Eurojust nie był w posiadaniu żądanych dokumentów (8 wniosków) lub konieczne były wyjaśnienia w celu ustalenia, o który dokument chodzi (6). W każdym z tych sześciu przypadków Eurojust zwrócił się z wnioskiem o wyjaśnienia (art. 6 ust. 2 zasad dostępu do dokumentów), ale wnioskodawcy zrezygnowali z wyjaśnienia sprawy.

W przypadku czterech wniosków o dostęp do dokumentacji dotyczącej postępowań jeden wniosek został częściowo zrealizowany po przeredagowaniu dokumentu w celu usunięcia danych osób trzecich zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. b) przepisów o dostępie do dokumentów. W przypadku innego wniosku udzielono dostępu do notatek prasowych i danych statystycznych dotyczących spraw prowadzonych przez Eurojust, jako że są to dokumenty upublicznione na stronie internetowej Eurojustu. Dostępu odmówiono w pozostałych dwóch przypadkach, uznając, że ujawnienie dokumentów zagroziłoby ochronie interesu publicznego w odniesieniu do realizacji zadań Eurojustu w zakresie wspierania walki z poważną przestępczością oraz postępowań krajowych wspieranych przez Eurojust, a także naruszałoby zasady ochrony tajemnicy zawodowej (art. 4 ust. 1 lit. a), tiret piąte, szóste i siódme przepisów o dostępie do dokumentów), integralności osoby (art. 4 ust. 1 lit. b) przepisów o dostępie do dokumentów) lub ochrony postępowania sądowego i porady prawnej (art. 4 ust. 2 tiret drugie przepisów o dostępie do dokumentów).

Załącznik 2: Konkluzje Rady

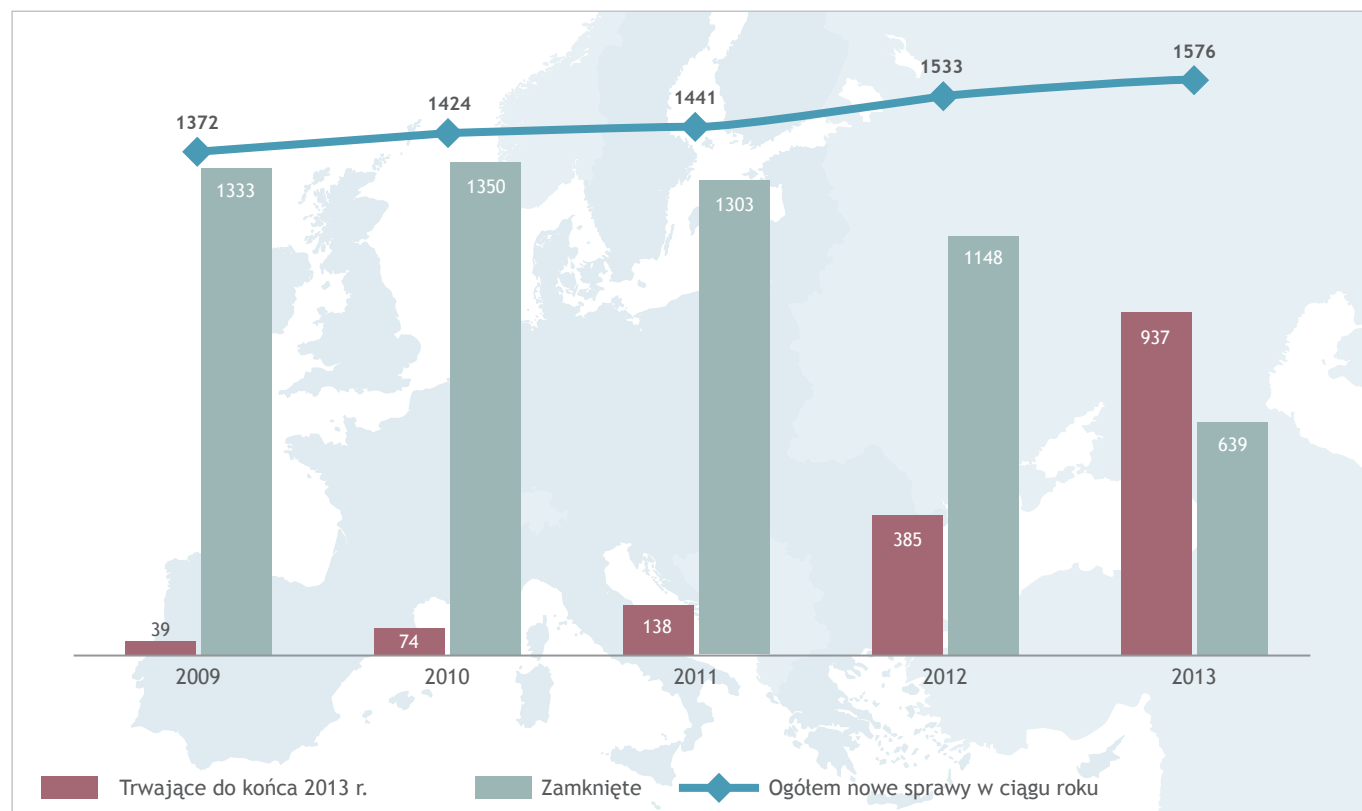
W dniu 15 listopada Rada ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych przyjęła konkluzje w sprawie jedenastego sprawozdania rocznego Eurojustu (dokument 14919/13). Podobnie jak w latach ubie-

głych Eurojust przedstawia informacje na temat realizacji zaleceń Rady. W poniższej tabeli wskazano, gdzie można znaleźć dodatkowe informacje na temat obszarów, których dotyczą zalecenia Rady.

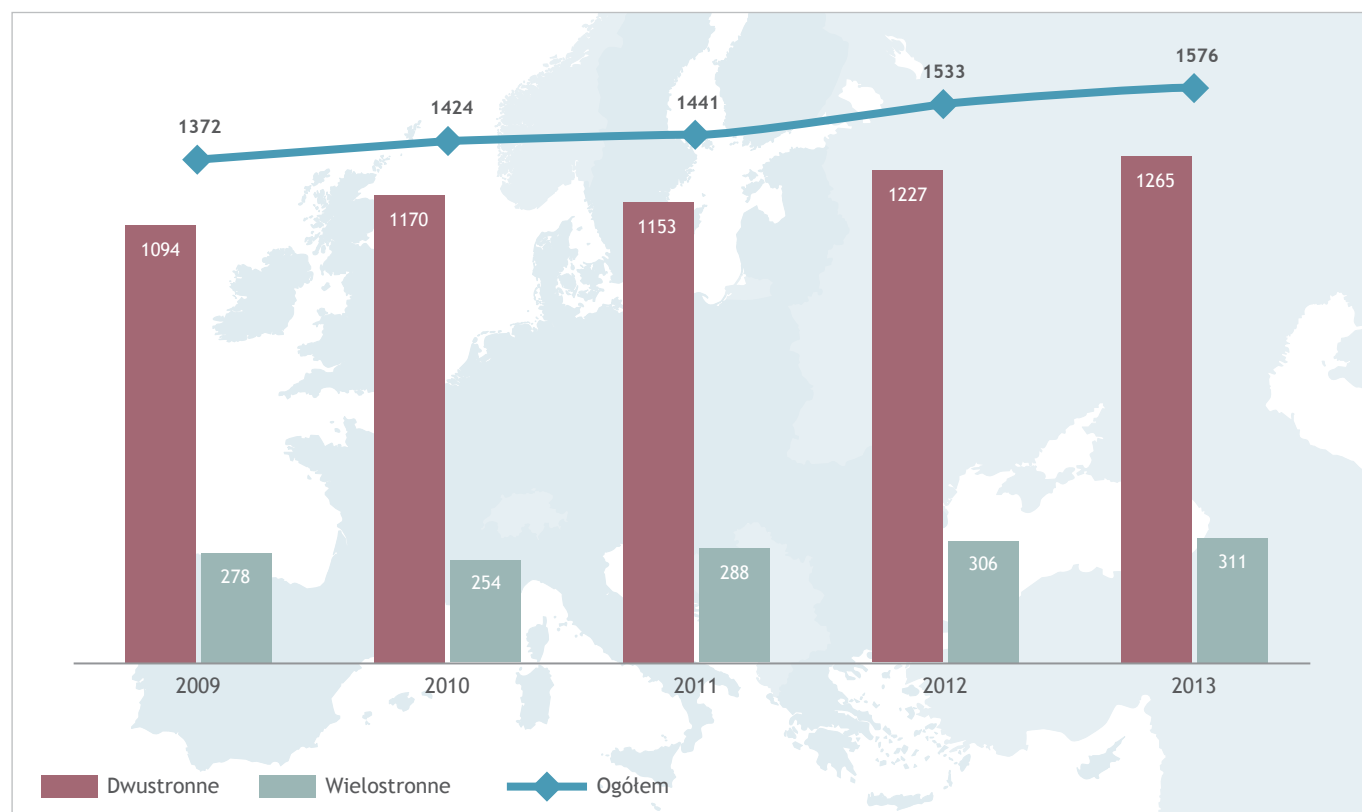
Zalecenia Rady	Działania Eurojust
Przyjęcie właściwych i obiektywnych narzędzi oceny Eurojustu w 2014.	Prowadzone są przygotowania do niezależnej, zewnętrznej oceny Eurojustu zgodnie z art. 41 decyzji ustanawiającej Eurojust. Warunki oceny będą konsultowane z Komisją Europejską.
Dalsze wspieranie, w tym finansowe, zakładania, wdrażania i oceny zespołów JIT, opracowywanie najlepszych praktyk i dzielenie się informacjami z zakresu doświadczeń sądowych i wyników spraw.	Eurojust udzielił pomocy 102 zespołom JIT, a finansowo wsparł 34 zespoły w 2013 r. Eurojust będzie nadal finansował JIT z własnego budżetu ze względu na zakończenie programu dotacji Komisji. <i>Zob. dział 1.3 i 2.4 oraz rozdział 4: „Priorytet roku”.</i>
Utrzymanie zwyczaju współpracy z Europol w ramach procesu koordynacji spraw zgłaszanych Eurojustowi oraz poszukiwania możliwości wzajemnego uzupełniania się we wspieraniu organów krajowych.	Europol wziął udział w 53 sprawach i 75 spotkaniach koordynacyjnych w Eurojuście. <i>Zob. dział 3.3.2 i przykłady spraw.</i>
Wzmocnienie współpracy z OLAF-em w sprawach dotyczących oszustw finansowych, korupcji i innych przestępstw na szkodę interesów finansowych UE.	Eurojust współpracował z OLAF-em w czterech sprawach. <i>Zob. dział 3.3.2.</i>
Aktywne wspieranie i rozpowszechnianie najlepszych praktyk z zakresu wykonywania ENA oraz zwoływanie w razie potrzeby spotkań z właściwymi organami w celu rozwiązywania powtarzających się problemów.	W 2014 r. grecka prezydencja UE i Eurojust poprowadzą strategiczne seminarium na temat ENA. Tematem tym zajmie się również Forum Konsultacyjne.
Ocena zasadności organizacji dalszych spotkań korespondentów krajowych.	Eurojust zorganizuje w 2014 r. drugie spotkanie korespondentów krajowych.
Raportowanie na temat wykorzystania informacji otrzymanych zgodnie z art. 13 decyzji ustanawiającej Eurojust oraz informacji zwrotnych dostarczanych praktykom zgodnie z art. 13a decyzji ustanawiającej Eurojust.	<i>Zob. dział 2.3.</i> W ramach oceny zleconej w 2014 r. przeprowadzone zostaną dodatkowe analizy z uwzględnieniem wyników wspólnych ocen w państwach członkowskich.
Działanie na rzecz postępów we wdrożeniu bezpiecznych połączeń z systemem CMS na szczeblu krajowym dla wszystkich państw członkowskich.	Eurojust przedstawił Radzie i Komisji sprawozdanie z osiągniętych postępów zgodnie z art. 16b decyzji ustanawiającej Eurojust. <i>Zob. dział 2.3 i dokument Rady 12582/13 z 19 lipca 2013 r.</i>
Ocena ustanowienia dyżurnej jednostki koordynacyjnej w przypadkach niecierpiących zwłoki zgodnie z art. 5a decyzji ustanawiającej Eurojust.	<i>Zob. dział 1.2.2.</i> Analiza zostanie przeprowadzona w ramach oceny zleconej w 2014 r.

Załącznik 3: Statystyka spraw prowadzonych przez Eurojust

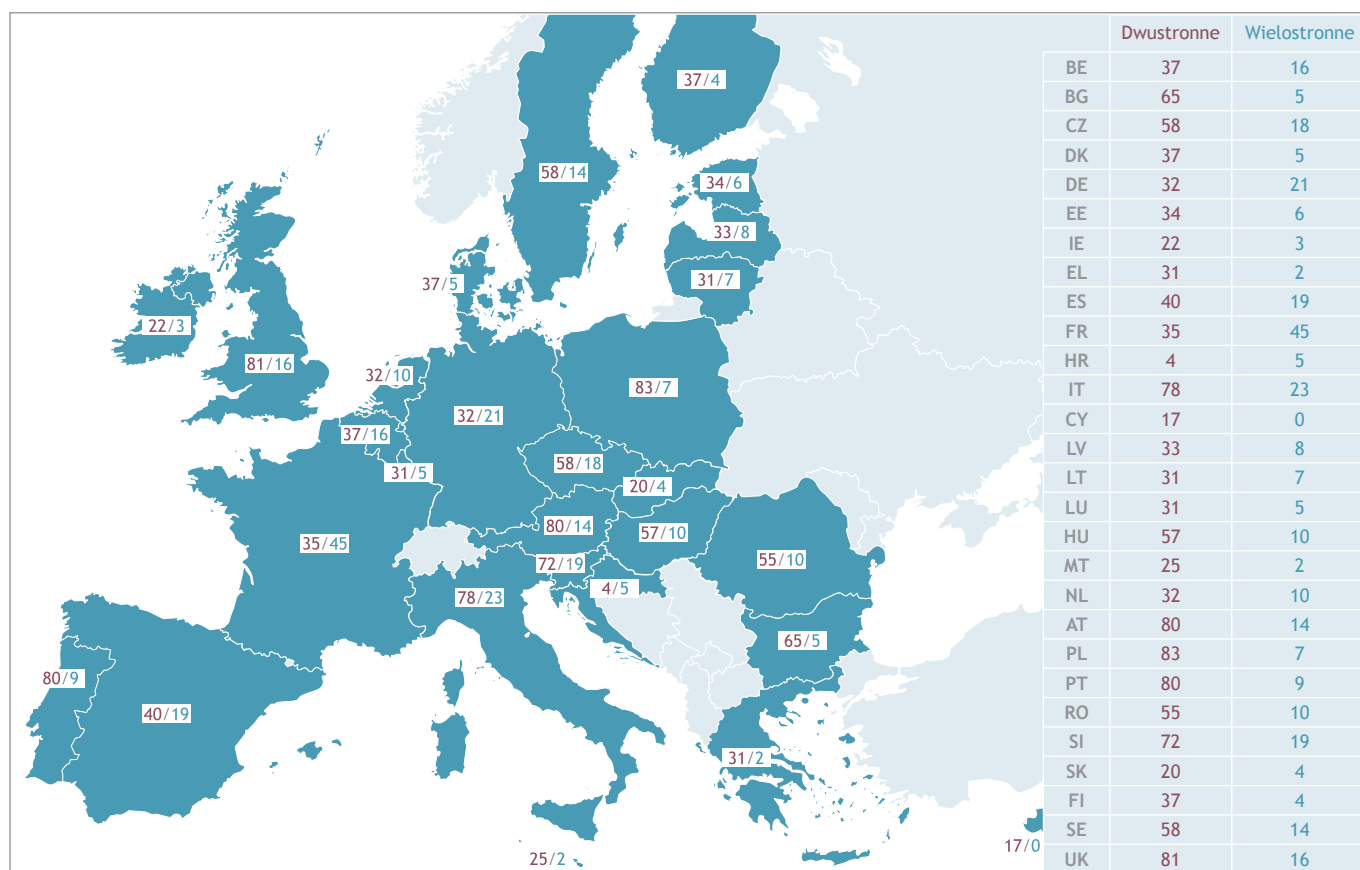
Wykres 1 - Sprawy prowadzone w latach 2009-2013

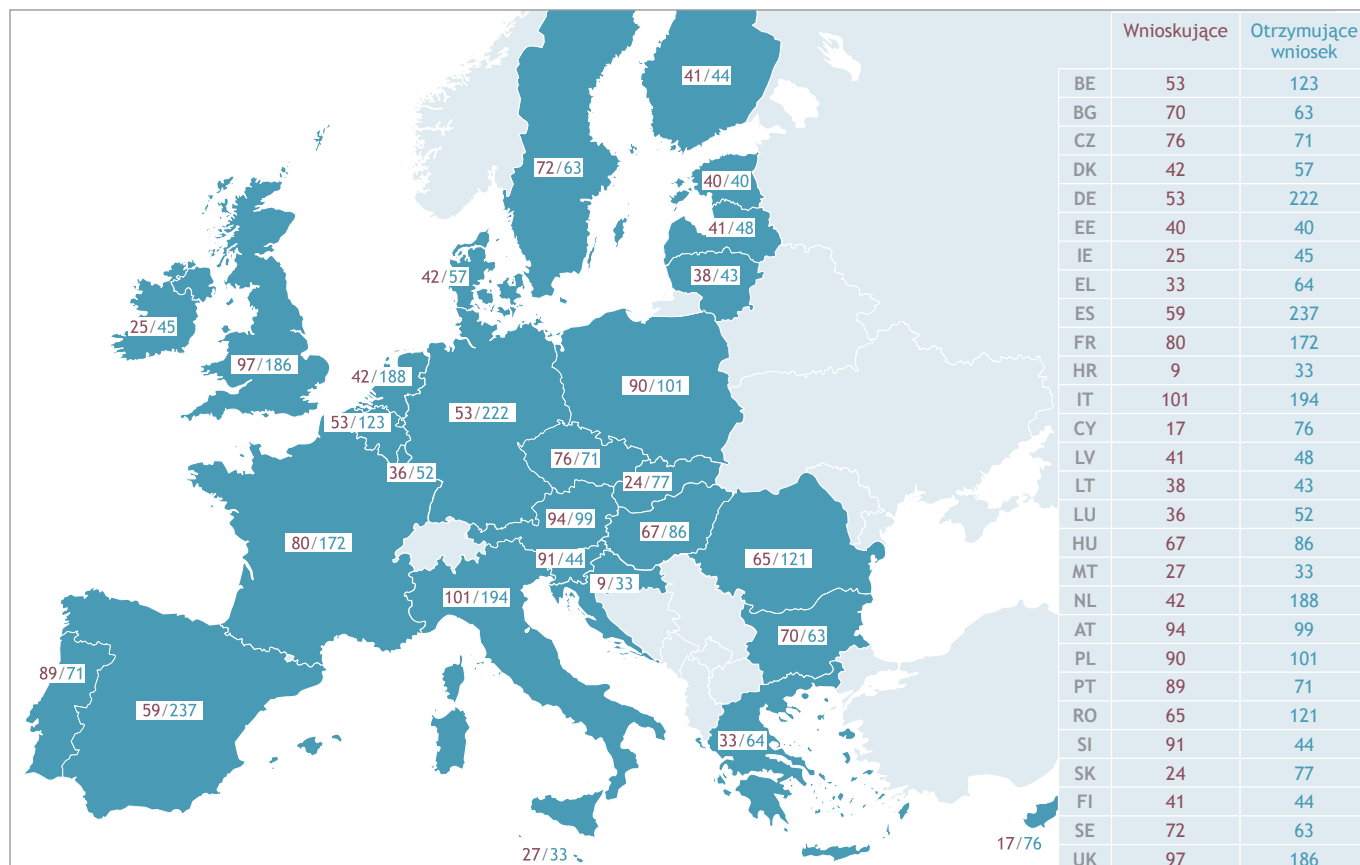
Wykres 2 - Sprawy dwu- i wielostronne w latach 2009-2013

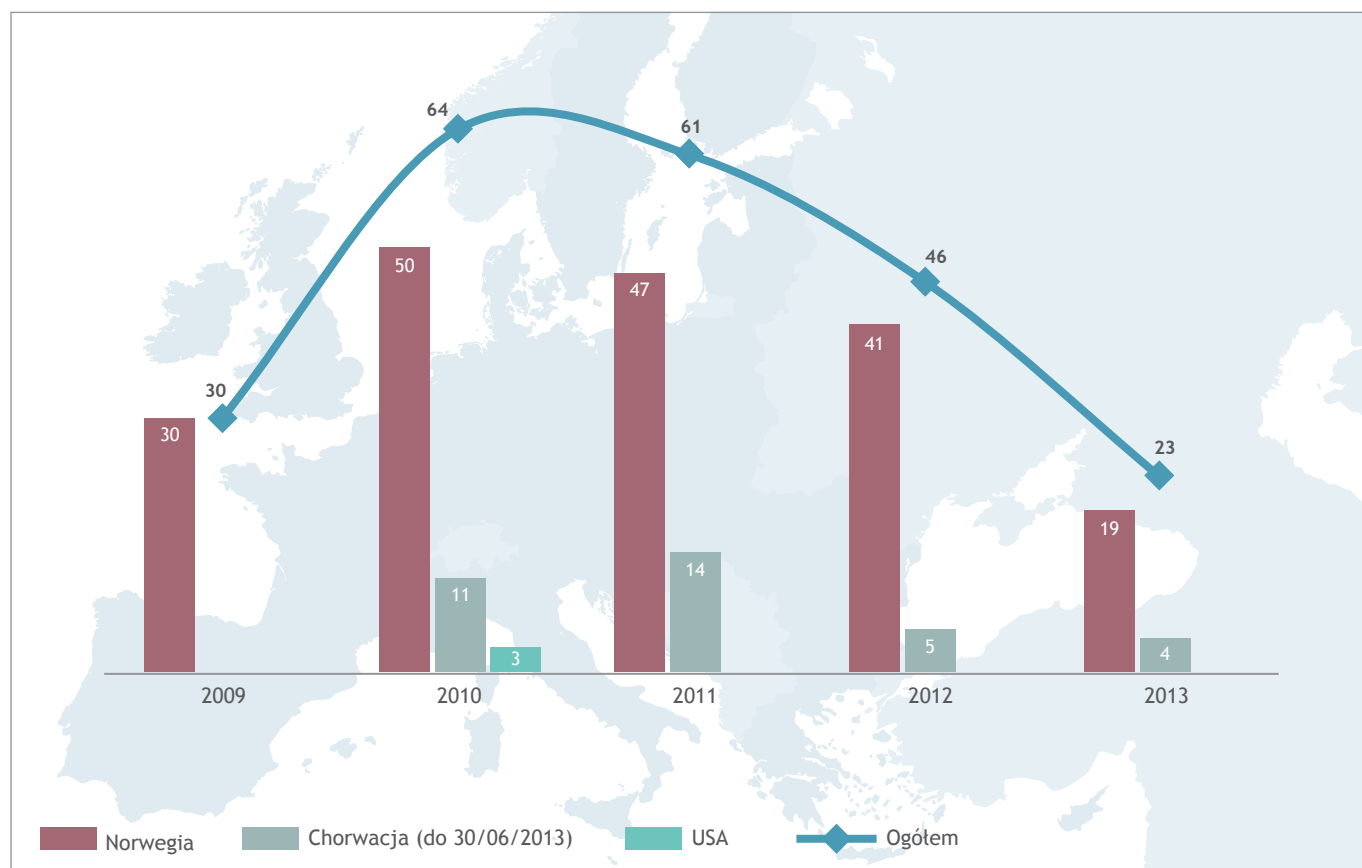
Wykres 3 - Sprawy dwu- i wielostronne wszczęte przez państwa członkowskie

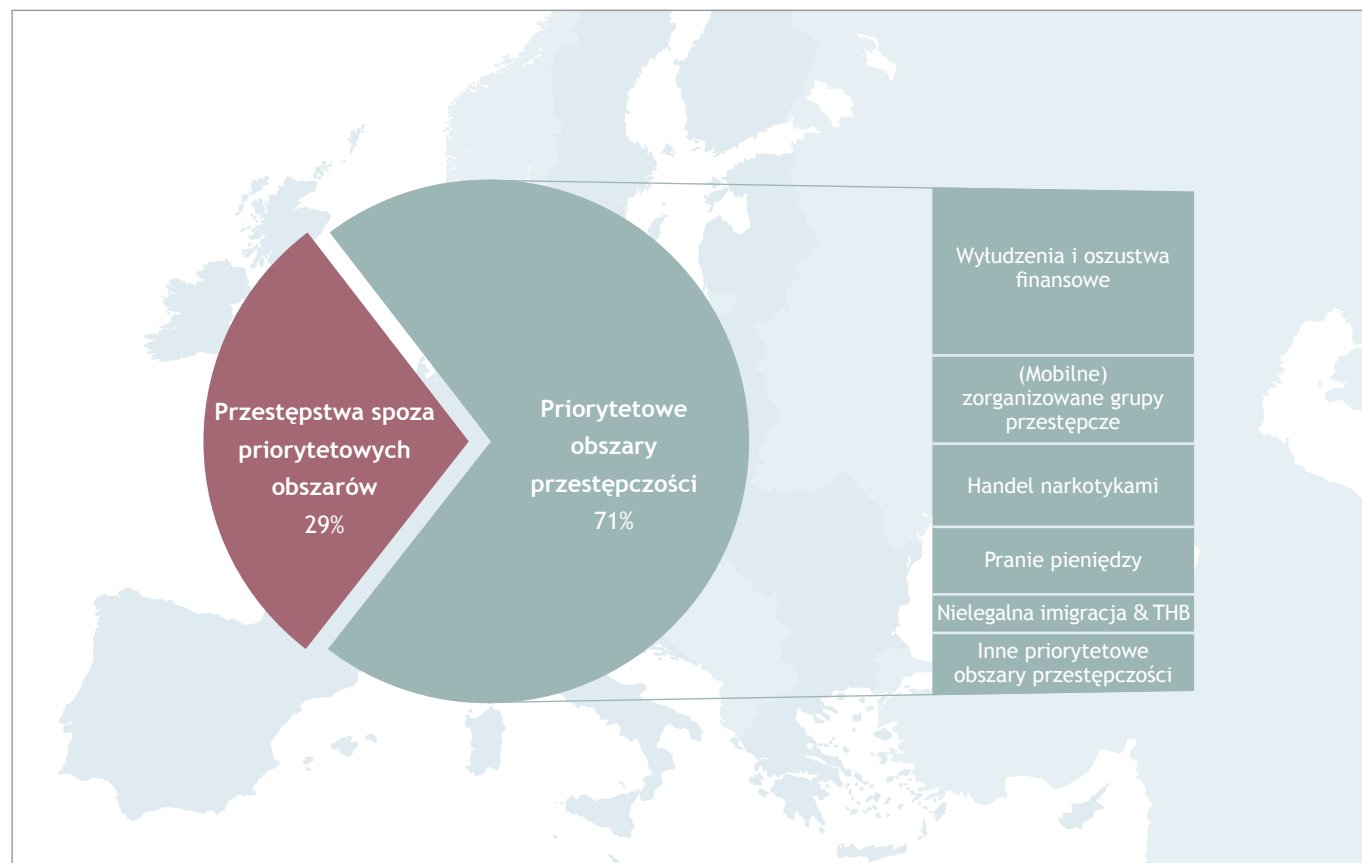
Wykres 4 - Państwa członkowskie wnioskujące/otrzymujące wnioszek

Wykres 5 - Sprawy wg prokuratorów łącznikowych 2009-2013

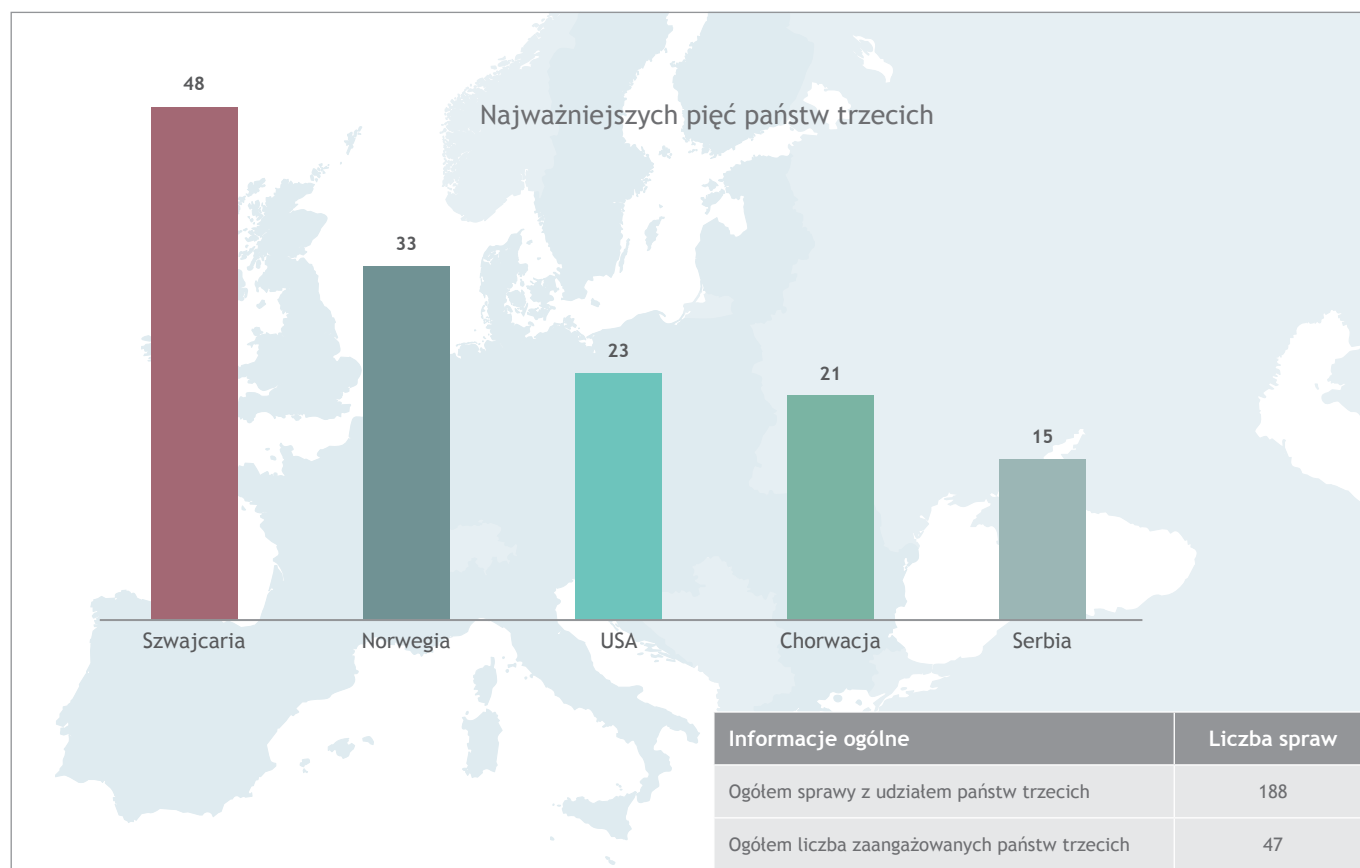

Wykres 6 - Priorytetowe rodzaje przestępstw, którymi zajmuje się Eurojust

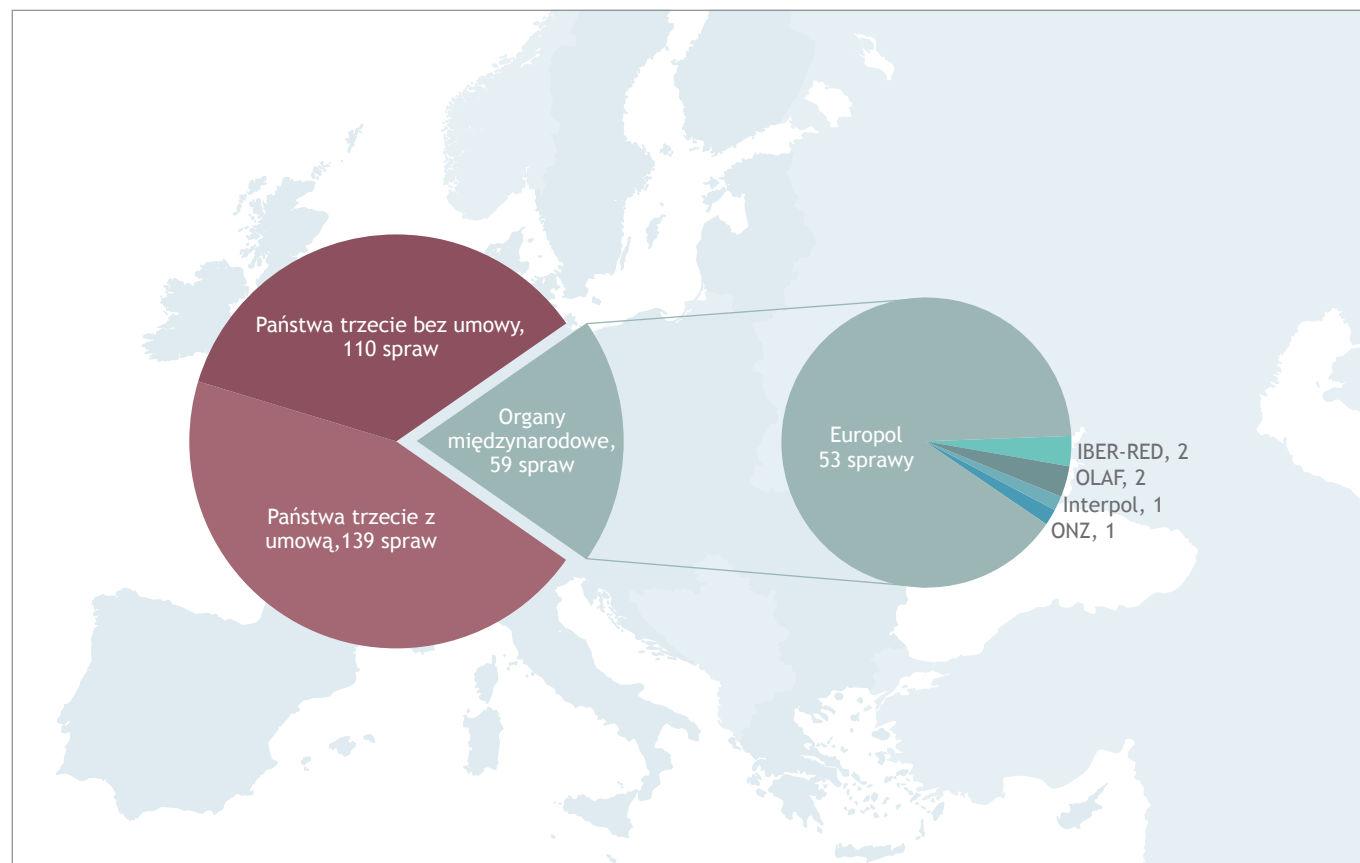

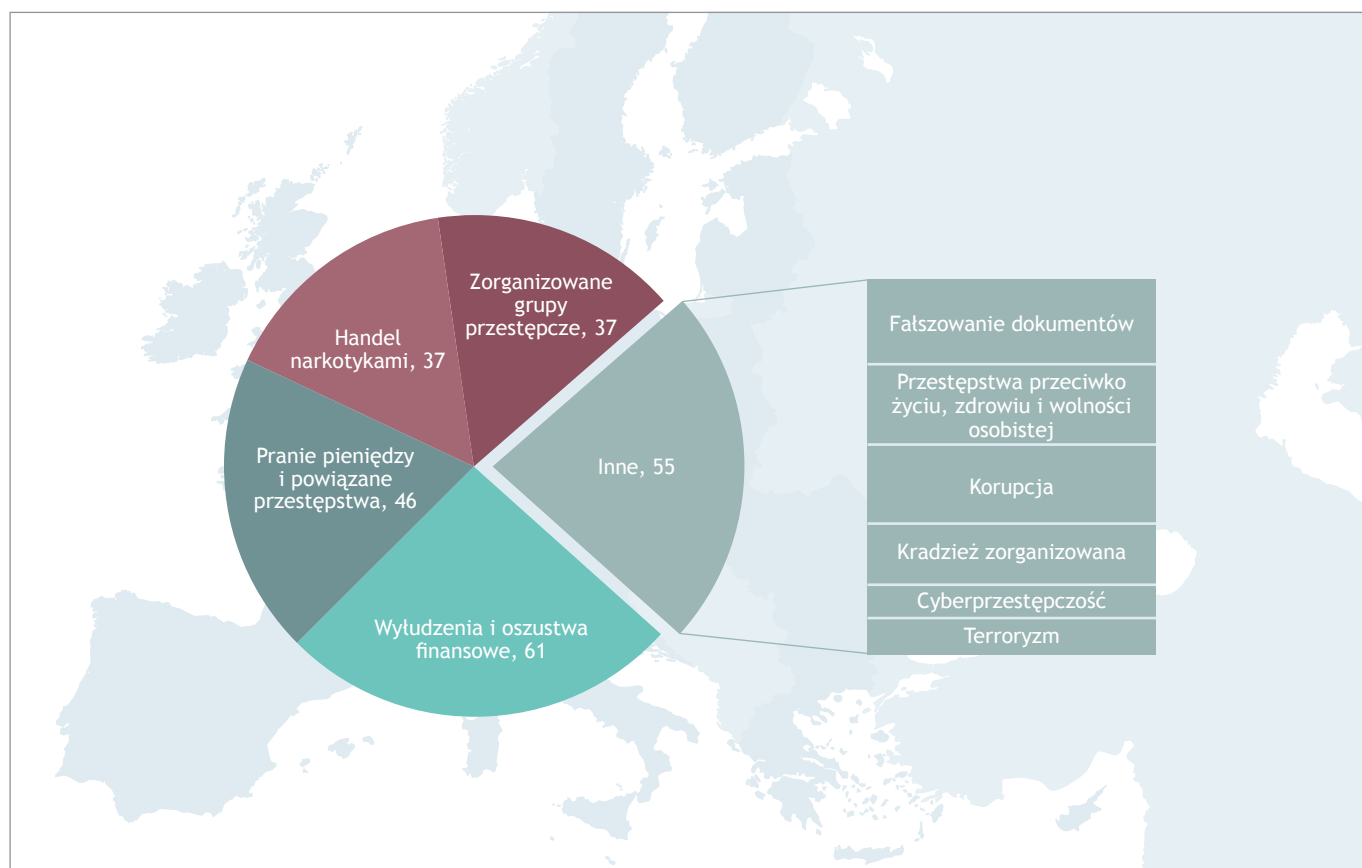
Wykres 7 - Państwa trzecie w sprawach prowadzonych przez Eurojust

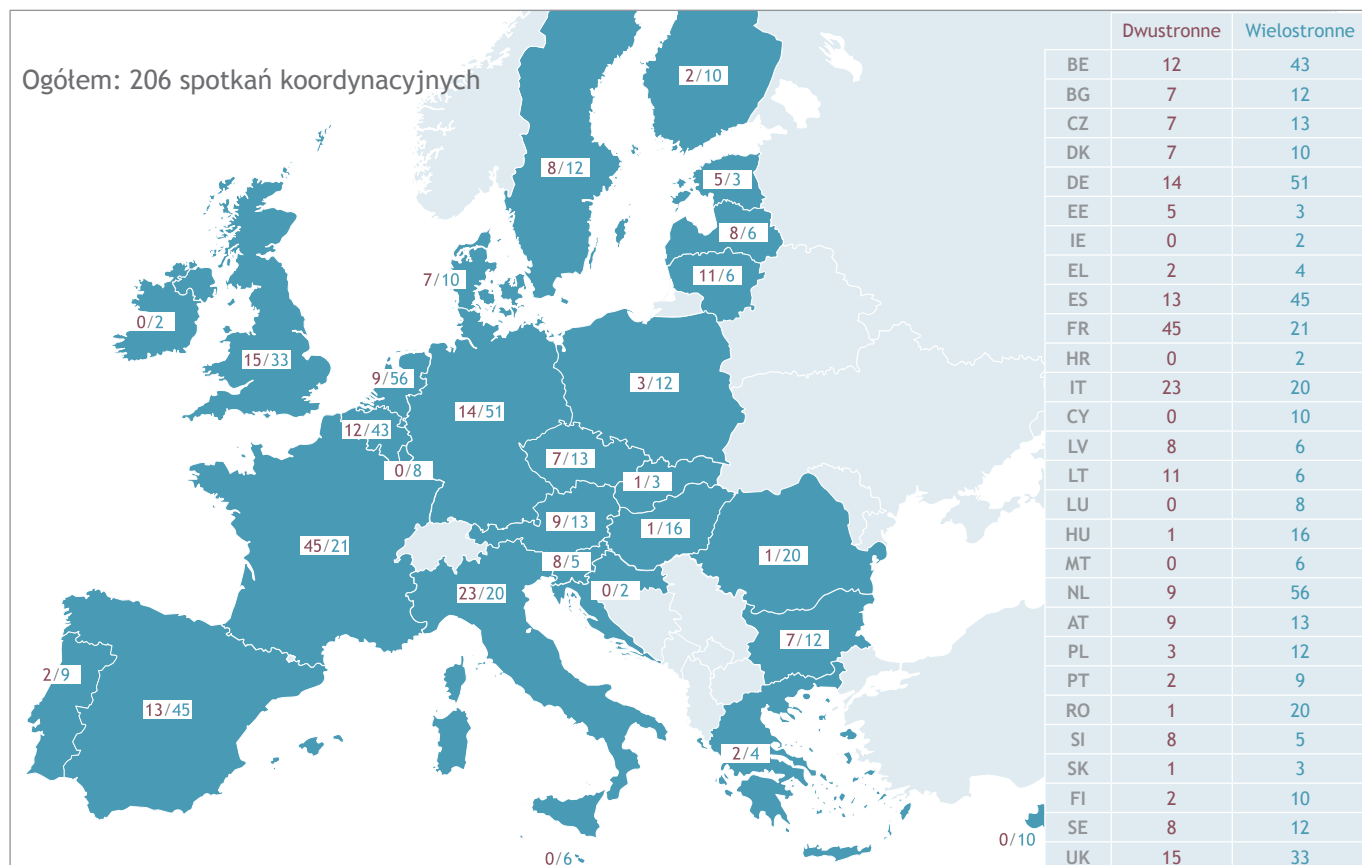
Wykres 8 - Zaangażowanie państw spoza UE, partnerów UE & i organizacji międzynarodowych w sprawy prowadzone przez Eurojust

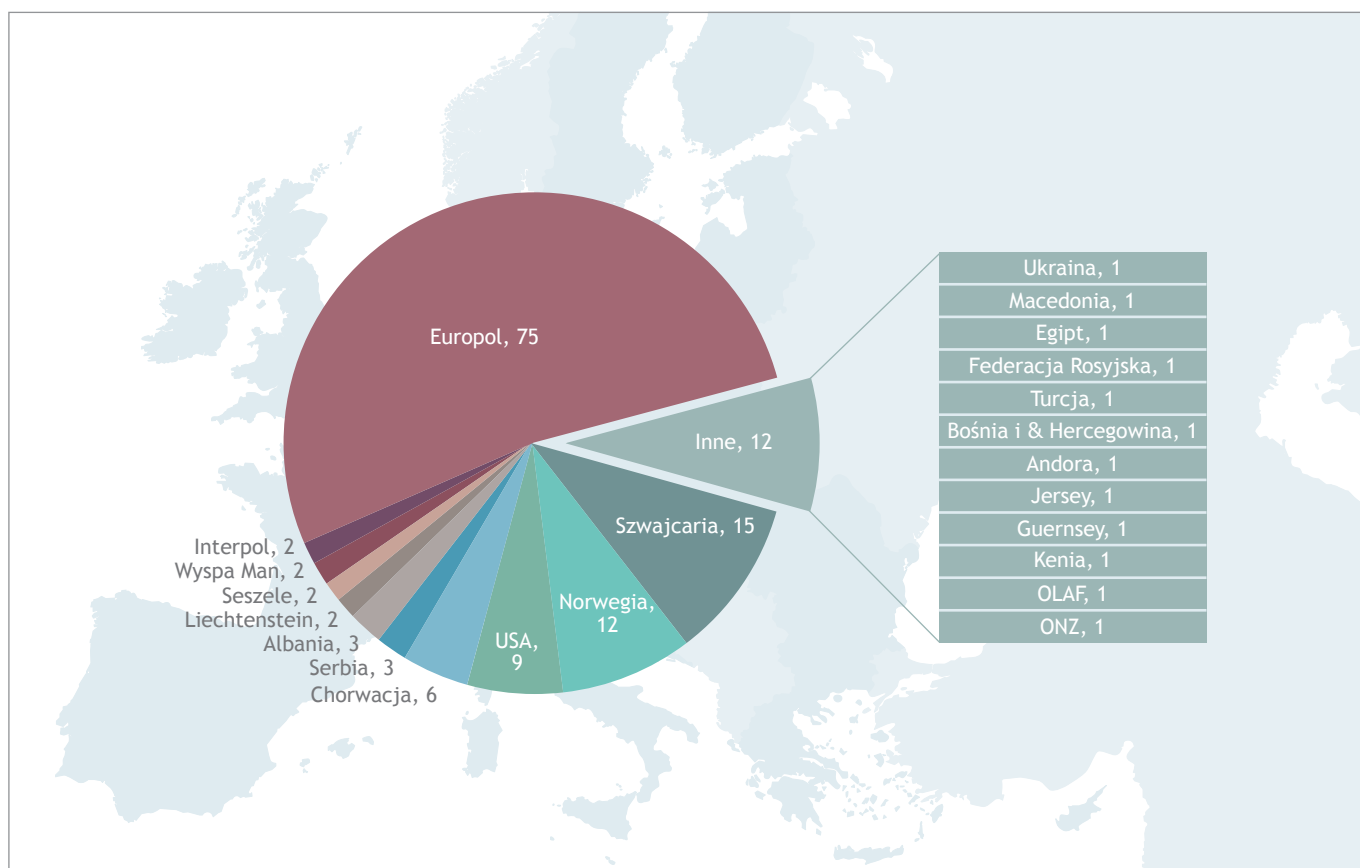
Wykres 9 - Główne rodzaje przestępstw z udziałem państw trzecich

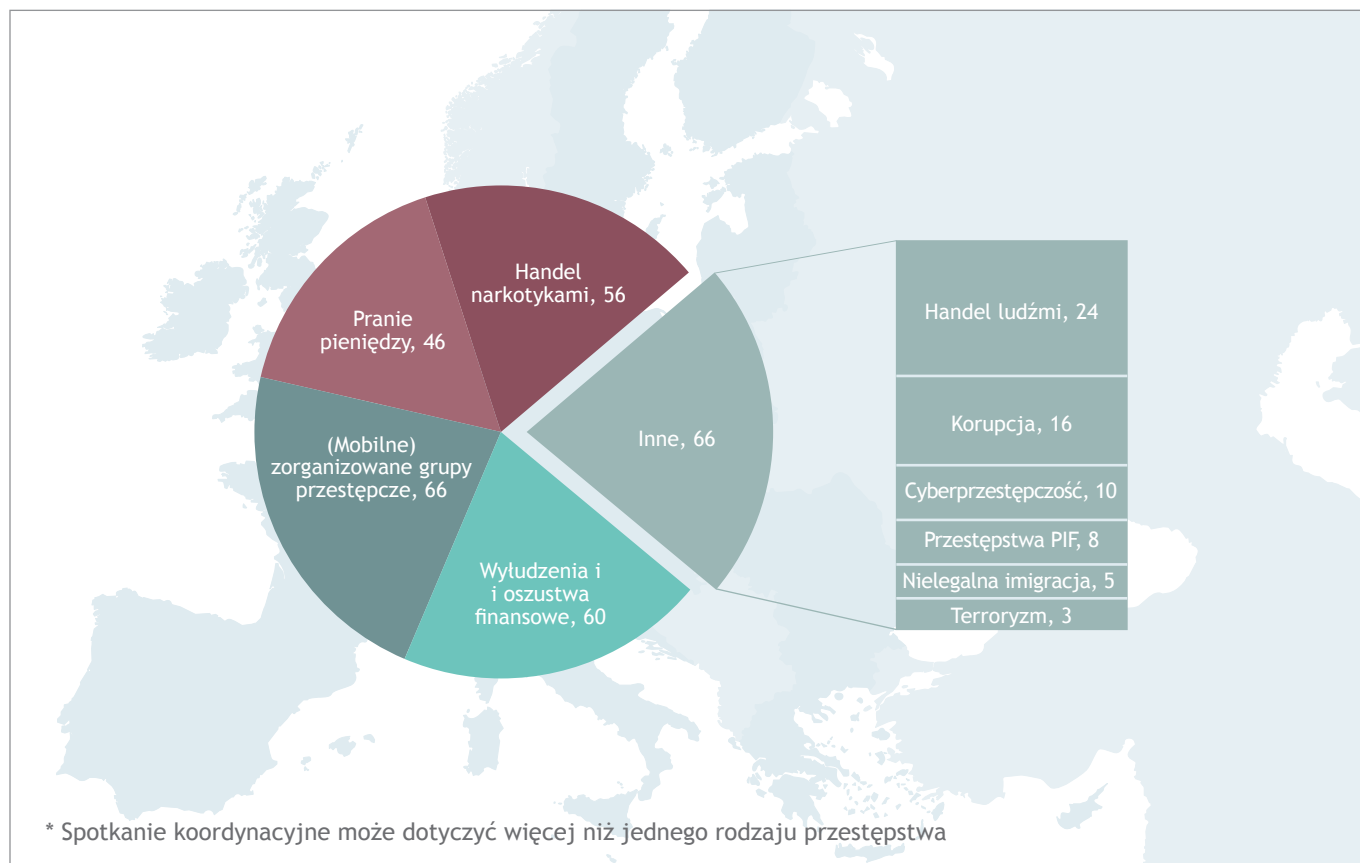
Wykres 10 - Spotkania koordynacyjne: państwa członkowskie

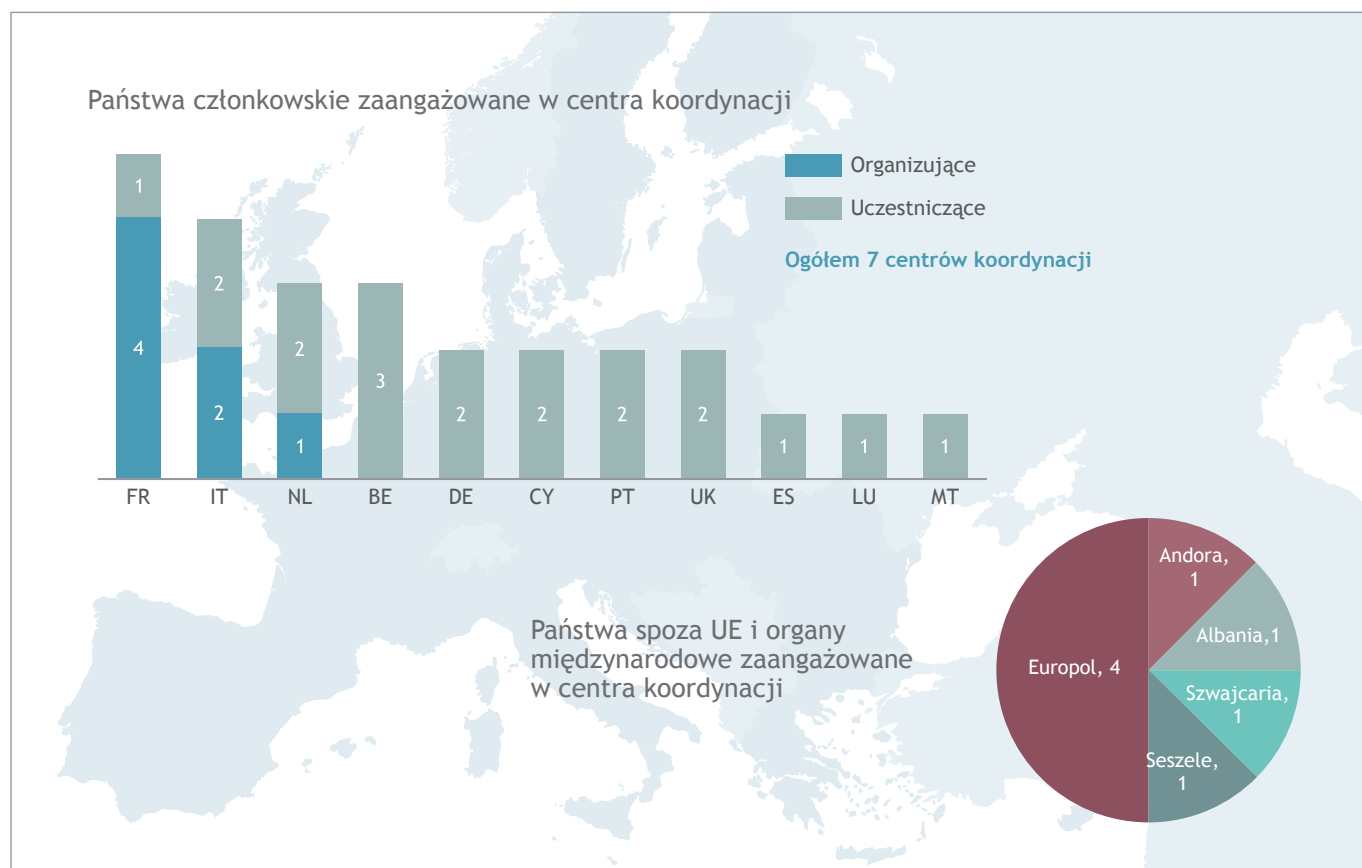
Wykres 11 - Spotkania koordynacyjne: państwa spoza UE, partnerzy UE i organizacje międzynarodowe

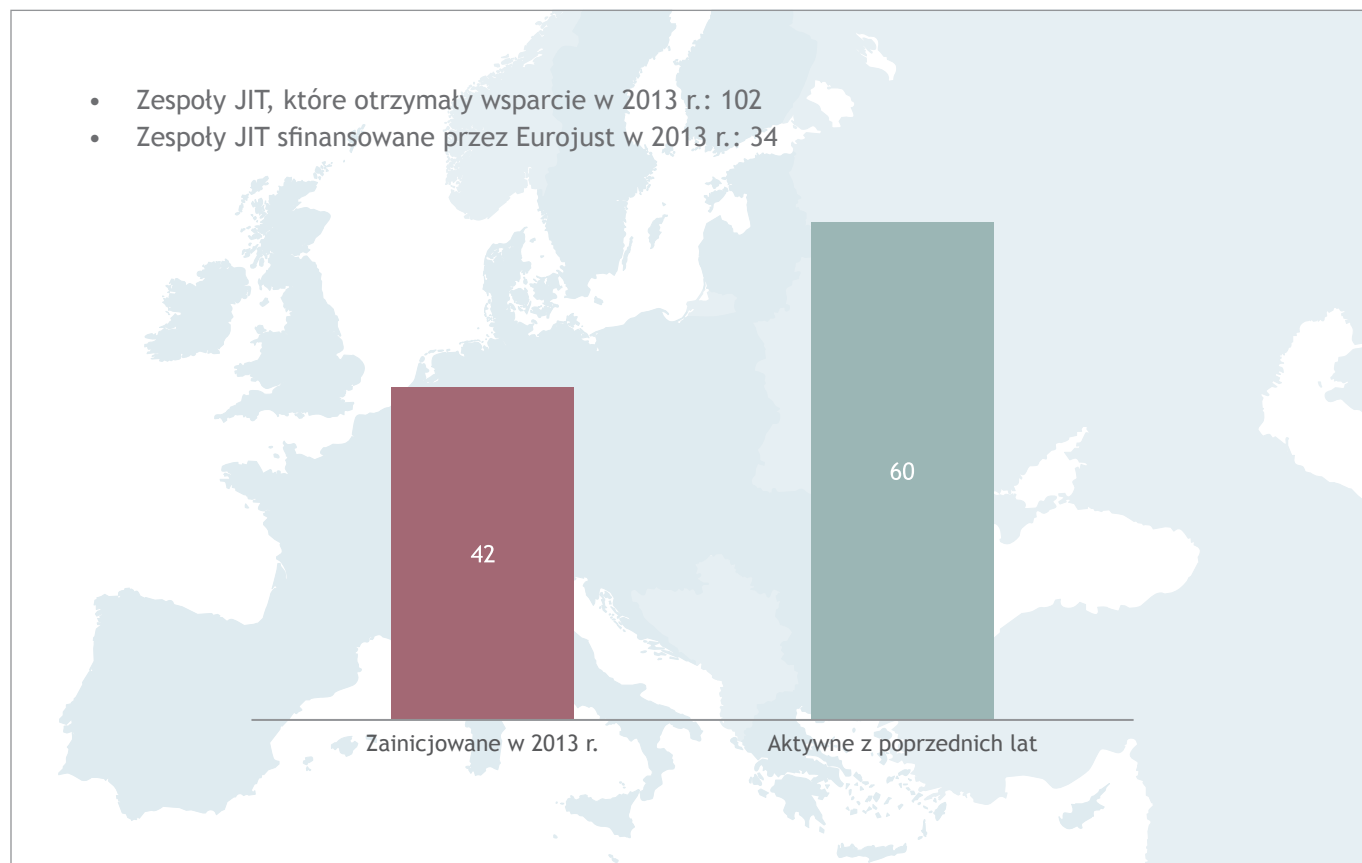
Wykres 12 - Rodzaje przestępstw* omawianych podczas spotkań koordynacyjnych

Wykres 13 - Centra koordynacji

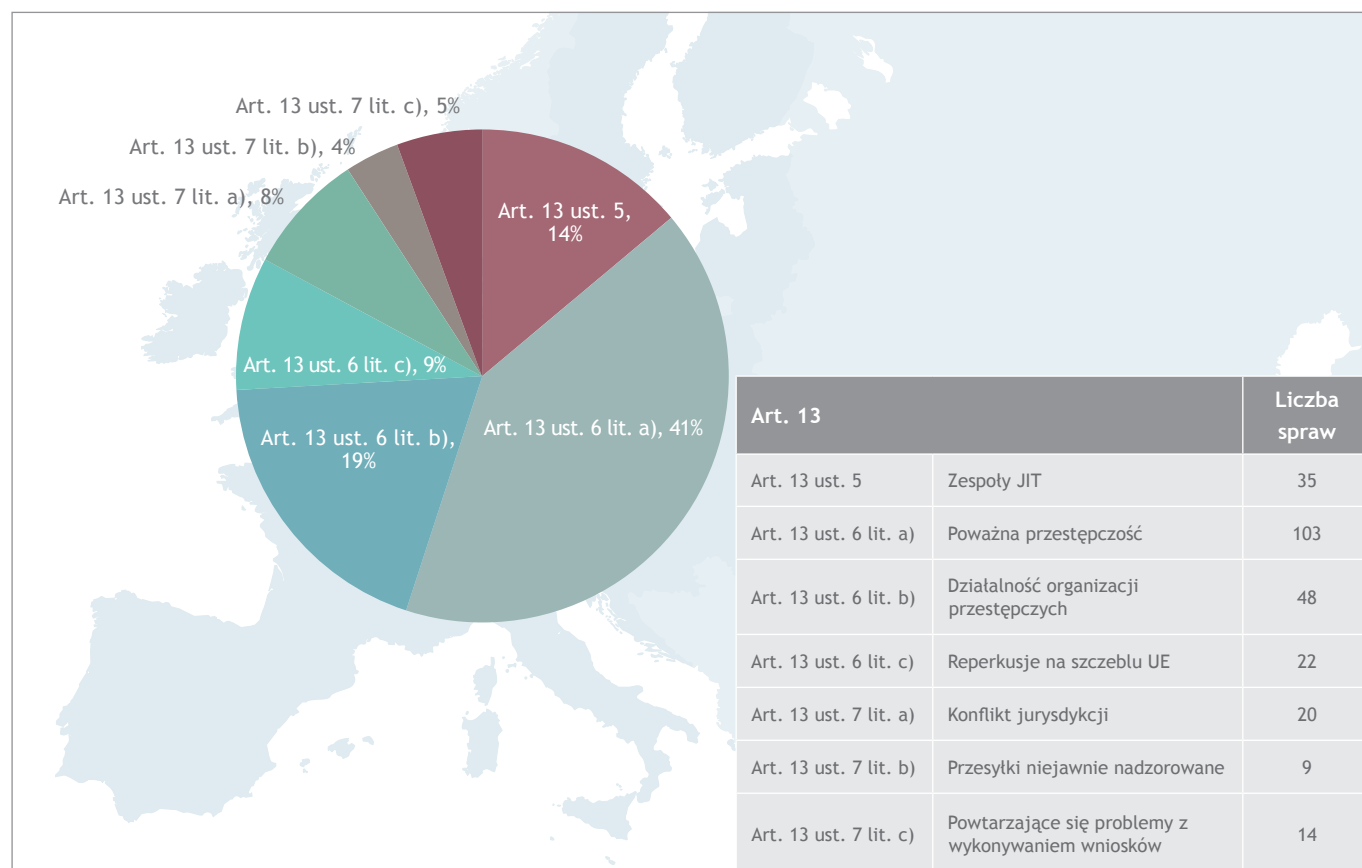

Wykres 14 - Eurojust i zespoły JIT

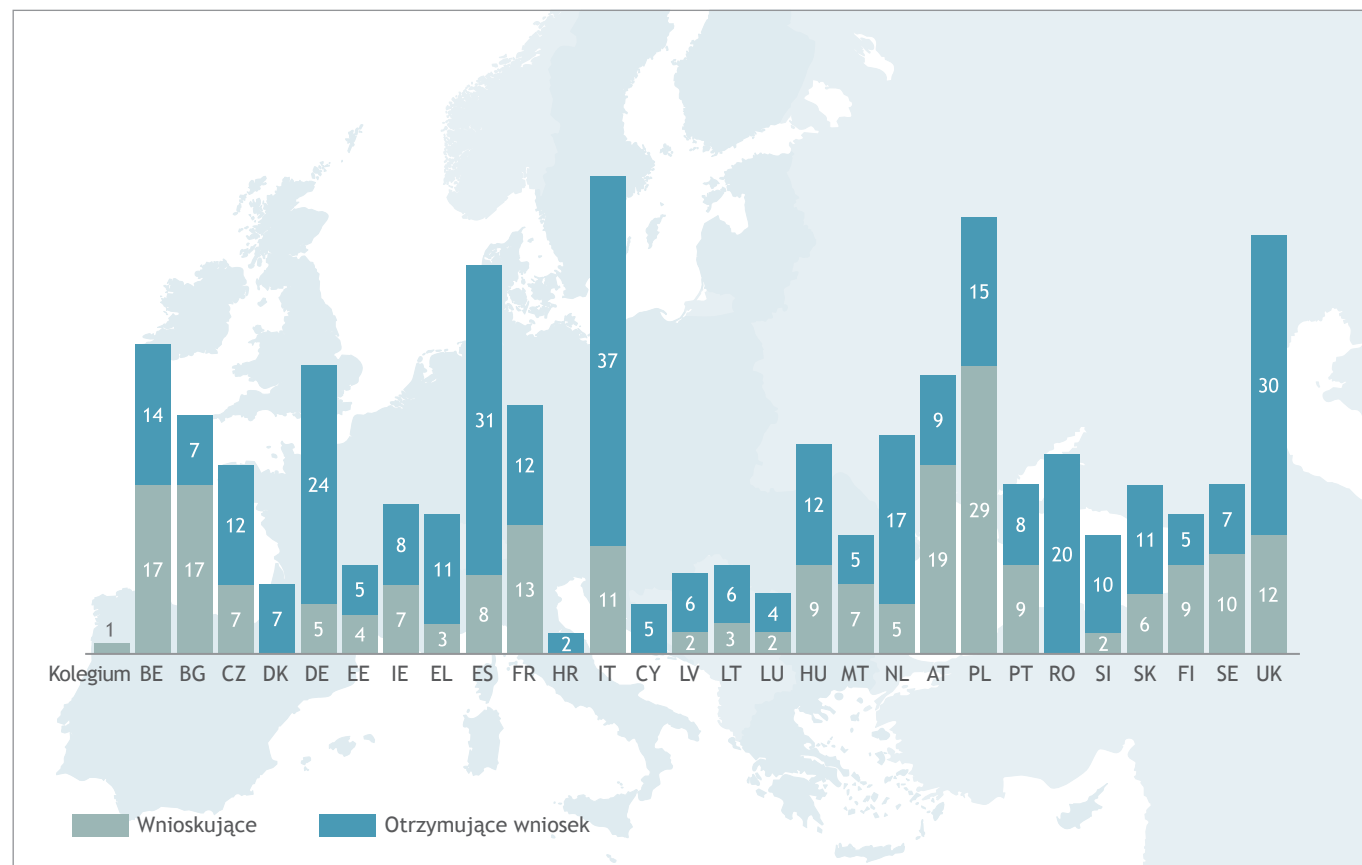

Wykres 15 - Liczba spraw z art. 13

Wykres 16 - Wykonywanie ENA: państwa członkowskie wnioskujące/otrzymujące wniosek

© Eurojust, 2014

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żaden fragment niniejszej publikacji nie może być wykorzystywany, powielany ani kopiowany z pomocą jakiegokolwiek techniki graficznej, elektronicznej czy mechanicznej, w tym w formie fotokopii, nagrań bądź zapisów w jakichkolwiek systemach składowania lub wyszukiwania danych, bez uzyskania wcześniejszej zgody Eurojustu.

Dziękujemy wszystkim jednostkom za wkład w sprawozdanie.

Zdjęcia: Jakov Minić, Michel Mees, Leen De Zutter

EUROJUST

Maanweg 174, 2516 AB Haga, Nederlandy
Tel.: +31 70 412 5000 - E-mail: info@eurojust.europa.eu - Internet: www.eurojust.europa.eu